

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Furtai

Bessenyei György

Általános Iskola

4141 Furta Petőfi u. 7.

Telefon: 06/54/441-415

<https://furtaiskola.hu>

Ikt. sz.: klik031126001/00747-2/2026

OM: 031126

HB1301

2026

Fenntartó:

**Berettyóújfalui
Tankerületi Központ**

4100

Berettyóújfalu

Dózsa György u. 17-19.

**"Én azt hiszem, annál nincs nagyobb öröm,
mint valakit megtanítani valamire, amit nem tud."
(Móricz Zsigmond)**

**"Az iskola dolga,
hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,
hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat,
hogy megtanítsa bennünket a jól végzett munka örömére
és az alkotás izgalmára,
hogy megtanítsa szeretni, amit csinálunk,
és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni. "**

(Szent-Györgyi Albert)

A magyar köznevelés napjainkban nagy változásokat él meg. A XXI. század kihívása a tudásalapú és versenyképes társadalom megteremtése. Az egyre magasabb színvonalú munka, a nagyobb teljesítmény elérése megköveteli az iskolától, hogy diákjait a változó világhoz való alkalmazkodás szellemében nevelje, oktassa.

Hogy gyermekeink az életben boldogulni tudó felnőtté, hazánk és az Európai Unió szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges állampolgáraivá váljanak, feladatunk a Nemzeti Alaptanterv tartalmára alapozott kulcskompetenciák fejlesztése.

Az anyanyelv értése, olvasása, a szövegek alkotása, a kommunikációs és együttműködési képességek, a logikus gondolkodás a boldogulást, a versenyhelyzetekhez való alkalmazkodóképességet fejlesztik. Az egész életen át tartó tanulás megalapozása érdekében a jövőben iskolánk nevelőtestülete még nagyobb hangsúlyt fektet a sokoldalú személyiség- és képességfejlesztésre, a tevékenykedtetésre, a korszerű oktatási tartalmak és módszerek, eszközök alkalmazására.

Pedagógiai programunk módosítását a tágabb és szűkebb társadalmi környezet, a partnereink elvárásainak figyelembevételével végeztük el.

Tartalomjegyzék

1	AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA, ALAPADATOK	5
2	AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA.....	8
2.1	A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	8
2.2	Az iskolai nevelés-oktatás alapvető céljai, a kompetenciaalapú oktatás implementációja	11
2.3	A célok megvalósulását lehetővé tevő tevékenységek	17
2.4	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	24
2.5	Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	26
2.5.1	Az egészségfejlesztés iskolai feladatai	26
2.5.2	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása.....	30
2.5.3	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:	30
2.6	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	30
2.7	A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai.....	32
2.8	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	34
2.8.1	Tehetséggondozás, felzárkóztatás, a tehetség képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek....	34
2.8.2	A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program	35
2.8.3	A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése	35
2.8.4	Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása	36
2.8.5	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	37
2.8.6	A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése és oktatása	38
2.9	Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje	51
2.10	Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	52
2.10.1	A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:	52
2.10.2	A szülők közösségét érintő együttműködési formák:.....	52
2.10.3	A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák	54
2.11	A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	54
2.11.1	A vizsgaszabályzat hatálya.....	54
2.11.2	Vizsgaforma, vizsgarészek:	55
2.11.3	Vizsgatárgyak, vizsgarészek.....	55
2.11.4	A vizsgák rendje:.....	56
2.12	Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	57
2.13	A felvételi eljárás különös szabályai.....	58
3	HELYI TANTERV.....	59
3.1	A tartalmi szabályozás dokumentumai.....	59
3.2	A jóváhagyott és kiadott kerettantervekből a helyi tantervek kialakításához választott kerettantervek (A Pedagógiai Program melléklete)	59
3.2.1	Tantárgyválasztás	60
3.2.2	Gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkerete	62
3.2.3	A taneszköz-kiválasztás elvei.....	64
3.2.4	A Nemzeti Alaptantervben meghatározott feladatok	65
3.2.4.1	Egységesség és differenciálás	68
3.2.4.2	A NAT, a kerettantervek és a helyi szintű szabályozás.....	69
3.2.5	A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	70

3.2.6	Nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás feladatai	83
3.2.7	A mindennapos testnevelés, úszásoktatás.....	85
3.2.8	A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	86
3.2.9	Egészségnevelési, egészségfejlesztési program	86
3.2.9.1	Alapfogalmak	86
3.2.9.2	Helyzetelemzés	86
3.2.9.3	Elméleti háttér	87
3.2.9.4	Egészségfejlesztés	89
3.2.9.5	Egészségnevelés.....	89
3.2.9.6	A prevenció (megelőzés) területei	89
3.2.9.7	Hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás.....	90
3.2.9.8	Érzelmi intelligenciát, társas kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások	90
3.2.9.9	Rendvédelmi szervek	92
3.2.9.10	Tájékozódás az érintettek körében.....	92
3.2.9.11	Az egészségnevelés iskolai területei	93
3.2.9.12	Iskolai programok	93
3.2.9.13	Tájékoztató fórumok.....	94
3.2.9.14	Iskolán kívüli rendezvények	94
3.2.10	Környezeti nevelési program.....	95
3.2.10.1	A környezeti nevelés célja	95
3.2.10.2	Helyzetelemzés	96
3.2.10.3	Az együttműködés területei.....	96
3.2.10.4	A koncepció tartalmi elemei	96
3.2.10.5	Témahetek Program – általános iskolások számára	97
3.2.10.6	Hulladékgazdálkodással kapcsolatos oktatási, nevelési programok	97
3.2.10.7	Szelektív hulladékgyűjtési alprogram	98
3.2.10.8	Energiatakarékosság	99
3.2.10.9	Köznevelési tehetséggondozás	99
3.2.10.10	Fejlesztési programok	100
3.2.10.11	Kommunikáció	103
3.2.10.12	Környezetvédelmi jeles napok	104
3.2.10.13	Tantárgyakba integrált környezetvédelmi tevékenység:	105
3.2.10.14	Tanórán kívül.....	118
Könyvtár		124
3.2.11	KÖNYVTÁR.....	124
3.2.12	Mérés-értékelés bevezetése; Értékelési rendszerünk.....	128
3.2.12.1	Osztályozási rendszerünk:.....	130
3.2.12.2	Az írásbeli beszámoltatás módja:.....	131
3.2.12.3	Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei	134
3.2.12.4	A magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei	136
4	A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉS A HELYI TANTERV ENGEDÉLYEZTETÉSÉNEK NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALÁNAK ÉS MÓDOSÍTÁSÁNAK MECHANIZMUSA	140
5	JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	141
6	MELLÉKLET	142
6.1	Záró rendelkezés:	142
6.2	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	143

1 AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA, ALAPADATOK

Az intézmény neve: Furtai Bessenyei György Általános Iskola

Székhelye: 4141 Furta, Petőfi u. 7. sz. (iskola, 732. hrsz.)

Irányító szerv neve: Berettyóújfalui Tankerületi Központ

Irányító szerv címe: 4100, Berettyóújfalu, Dózsa György u. 17-19.

Szakágazati besorolása: 852010 Alapfokú oktatás

Intézményegységei: Általános Iskola, Furta

Telephelyei:

- ~ 4141 Furta, Templom u. 3. (iskola, 738)
- ~ 4141 Furta, Templom u. 10. (iskola,1)
- ~ 4141 Furta, Petőfi u. 3. (iskola, 735)
- ~ 4141 Furta, Kossuth u. 5. (iskola, 389/1)

Az intézmény neve: Furtai Bessenyei György Általános Iskola

Címe: 4141 Furta, Petőfi u. 7. sz.

Telefonszáma: 06 (54) 441-415

Az intézmény típusa: nyolcosztályos általános iskola

Hagyományos román nemzetiségi nyelvoktató általános iskola

OM azonosító: 031126

Felügyeleti szerv neve: Berettyóújfalui Tankerületi Központ

Fenntartó szervek neve és címe: Berettyóújfalui Tankerületi Központ
4100 Berettyóújfalu, Dózsa György u. 17-19.

Intézmény szakágazati TEÁOR besorolása és megnevezése:

852010 Alapfokú oktatás

Az iskola jogállása:

A Furtai Bessenyei György Általános Iskola jogi személyiségű szervezeti egység, gazdálkodási szempontból nem önálló szervezeti egység.

Feladatkörében ellátja:

- a) Általános iskola alapfokú nevelést – oktatást biztosító, 1-8. évfolyamon működő intézmény.
- b) Napközi foglalkozás biztosítása az általános iskola 1-8. évfolyamán tanulóknak.
- c) Fejlesztő felkészítést nyújt.
- d) Román nemzetiségi nyelv oktatása 1-8. évfolyamokon.
- e) Diákporttal kapcsolatos feladatok ellátása.

f) Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók ellátása:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

~ Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:

- az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, **autizmus spektrum zavarral** vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

~ Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló:

- az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A sajátos nevelési igényű tanulók ellátása utazó gyógypedagógiai hálózat keretében történik.

Nemzeti, etnikai, kisebbségi és más feladatai:

- ~ nemzeti, etnikai kisebbségi nevelés kizárólag román nyelven folytatott román kisebbségi nevelés-oktatás.

Társadalmi környezetünk:

A 105/2015. (IV. 23.) kormányrendelet értelmében Furta község kedvezményezett település társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból, illetve jelentős munkanélküliséggel sújtottság okán is.

Bejáró tanulóink vannak Darvasról, Vekerdről és Bakonszegről. Tanulóink, családi háttere heterogén. Zömében az iskola, céljaival egyetértő, azonosulni tudó családokból jönnek a gyerekek, sok esetben erőn felül is biztosítják a tanulás feltételeit, szervezett programok anyagi fedezetét megteremtik, szívesen vállalnak munkát a feltételek javítása érdekében.

Problémát, nehézséget jelent:

- a tanulók családi háttere,
- a munkanélküliség, biztonságvesztés, kilátástalanság,
- tönkrement élethelyzetek, alkoholizmus,
- apai, anyai minta hiánya,
- szeretetlenség, meleg biztonságot adó otthon hiánya,
- kommunikációs zavarok a családban,
- hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók növekvő száma.

Erőforrás (helyzetelemzés)**a) *Infrastruktúra***

~ Rendelkezésre álló épületek

- Székhely iskola: 4 tanterem, megfelelő berendezés, esztétikus környezet.
- Központi iskola: 2 tanterem megfelelő berendezéssel.
- Udvar.
- Alsós terem - napközis terem.
- Egy kisterem alsó tagozat számára.
- Tornaterem.
- Vízvezeték.
- Gázfűtés: óvoda, ebédlő, kisterem, konyha, alsós napközi, székhely.
- Központi iskola.
- Telefon: a székhely iskolában van.
- Audiovizuális eszközök: hét tanterem interaktív táblával felszerelt. Rendelkezünk: iskolarádió-hálózat, írás- és diavetítők, videokamera, fényképezőgép, fénymásoló, számítógép nyomtatóval, drón, LEGO robotok, interaktív panel, tanulói és oktatást segítő 5 évesnél fiatalabb notebook-ok.
- Tornaterem, bitumenes pályával.

2 AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

2.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A hazánk *Alaptörvényében* megfogalmazott feladatokat szem előtt tartva, a nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt célok elérése érdekében, a törvény elveinek és szabályozásának megfelelően, a Nemzeti alaptantervben megjelölt köznevelési feladatokkal összhangban -

*nemzeti műveltség

*hazai nemzetiségek kultúrájának átadása

*erkölcsi érzék, szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítése

*egyetemes kultúra közvetítése - foglalmazzuk meg alapelveinket.

Feladatunk továbbá a tanulásához és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Célunk, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljünk az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt érzékeny, harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket fejlesszünk. Ezáltal hozzájárulunk ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék

- a haza felelős polgárává válják;
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelmvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- váljék képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

Alapelvek

Kiemelt területek:

- **Kompetenciaalapú oktatás bevezetése, elterjesztése**
 - **SNI tanulók integrált oktatása**
 - **Esélyegyenlőség érvényesítése**
 - **Szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása**
- Csak szilárd alapokra építkezhetünk, még akkor is, ha az hosszabb időt vesz igénybe.
 - Az oktatás célja az, hogy a gyermek saját testi-lelki, szellemi adottságait ismerje meg. Segítsünk abban, hogy személyisége fejlődése saját ügye legyen.
 - A kortársközösség, az iskolai osztályban az egyéni szuverenitás és a közösség egyensúlyát akarjuk megteremteni.
 - A kisebbségi jogok, egy közösséghez való tartozás fontosságának kiemelése, biztosítása.
 - Mint alapismereteket közvetítő iskola a humán-és reálműveltség egyensúlyát biztosítjuk, a tanulók egyéni hajlama, adottsága, érdeklődése figyelembevételével.
 - Nevelő-oktató munkánk során a kommunikációs képességek fejlesztése előnyt élvez a tárgyi tudással szemben.

Félig sem olyan fontos az, amit tanítunk gyermekeinknek, mint az, ahogy tanítjuk.

Amit az iskolában tanultunk, annak legnagyobb részét elfelejtjük, de a hatás, amelyet egy jó nevelési rendszer szellemi tehetségünkre gyakorol, megmarad.

(Eötvös J.: Gondolatok)

- A tanulók szemléletének alakításában az ökológiai szemlélet erősítését valljuk a technológiaival szemben.
- A tanulók kreativitását helyezzük a normakövek elé.
- A verseny és az együttműködés egyensúlyát igyekszünk biztosítani.
- Aktív, cselekedtető módszereket alkalmazunk a tanulói befogadásra építő ismeretközvetítés ellenében.
- Célunk, hogy tanulóink minden tevékenységükben találják meg az értelmet, az igazságot és az örömet.
- A gyermekközpontúságot, mint értéket vállaljuk fel.
- Tilos a megkülönböztetés bármely okból (vallás, etnikai hovatartozás, politikai nézet, családi háttér stb.) Hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan – közvetlen vagy közvetett – különbségtétel, korlátozás, kizárás vagy kedvezés, amelynek célja vagy következménye a köznevelés terén az egyenlő bánásmód megszüntetése vagy akadályozása, továbbá a tanuló zaklatása. A hátrányos helyzet orvoslására a köznevelési törvényben szabályozottak szerint kerülhet sor úgy, hogy a tanuló számára legkedvezőbb döntés szülessen.
- Állami, illetve helyi önkormányzati nevelési-oktatási intézményként nem vagyunk elkötelezve egyetlen politikai-, vallási irányzat mellett sem. Az ismeretek, a vallás, a világnézet információit tárgyilagosan és többoldalúan közvetítjük. E kérdésekben semlegesek maradunk, de lehetővé tesszük, hogy a gyerekek az egyházi, jogi személy által szervezett fakultatív hit- és vallásoktatásban részesüljenek.

"Az embert nem lehet valamire megtanítani,
csak hozzá lehet segíteni ahhoz,
hogy a tudást megszerezze." (Galilei)

Pedagógiai, pszichológiai cél- és feladatrendszer

- Szilárd nevelésközpontú alapképzés, amelyben a tudomány eredményeit az iskola alapozó funkciójához és a 6-14 éves gyermek testi és szellemi fejlettségéhez igazítva - megfelelő pedagógiai, pszichológiai transzformáció révén - kell közvetíteni.
- Iskolánk nyolcévfolyamos általános iskola; lényegéből következően arra törekszik, hogy minden gyereket eljuttat egy bizonyos alapszintig. Ismeretanyagban, képességben alkalmassá tesz a tanulmányok folytatására, önálló ismeretszerzésre és azok gyakorlati alkalmazására, egyéni hajlamaik ismeretére, s azok fejlesztésére, testileg, szellemileg és erkölcsileg egészséges életvitelre.
- Az eredményesség erősítése az iskola valamennyi szereplőjének összefogott tevékenységével
 - magasfokú kommunikációs,
 - gyors problémafelismerő és döntési,
 - konfliktuskezelési együttműködési,
 - önálló és kritikus gondolkodási képességek.

Domináns képzési feladatok

- anyanyelvi képzés
- idegennyelvi képzés
- matematikai képzés
- számítástechnikai és informatikai képzés
- környezetvédelmi képzés

Fejlesztendő személyiségjegyek az életkori sajátosságoknak megfelelő szinten

- szolidaritás
- tolerancia
- együttműködési képesség
- kitartás
- érdekérvényesítő képesség
- autonómiára törekvés

Kiemelt feladatok

- a kreativitás fejlesztése
- a hátrányok csökkentése
- tehetséggondozás
- hagyományörzés, hagyományteremtés
- Szegregációmentes, együttnevelési környezet kialakítása.
- Az iskolarendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség biztosítása.

Vezetési célok

- Az iskola szakmai autonómiájának megvalósítása.
- Az iskolaszervezet működőképességének és eredményességének folyamatos biztosítása.
- Demokratikus iskolai légkör fenntartása, folyamatos fejlesztése.
- Munkahelyi légkör javítása: az információáramlás zavartalanságának biztosítása, a kommunikációs zavarok minimalizálása.
- Foglalkoztatási biztonság fenntartása.
- A pedagógiai továbbképzés biztosítása.
- Az oktató-nevelő munka feltételeinek optimalizálása.
- Az iskolában működő szervezetek joggyakorlatának biztosítása, hatékony érdekegyeztetés és érdekvédelem.

Információs célok

- Legyen biztosított a pontos és teljeskörű információáramlás és visszacsatolás.
- Közgazdasági, jogi ismeretek tanulmányozása, gyakorlása.
- Törvények, rendeletek, határozatok közzététele.
- Dokumentumok rendelkezésre bocsátása.
- Folyamatos kommunikáció a formális szervezetek és tagjai között.

Innovációs célok

- Az iskolahasználók változó igényeinek való megfelelés.
- Iskolánk legyen nyitott a változásokra.
- Új pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Pályázati lehetőségek kihasználása.

Gazdasági célok

- A működés biztosítása,
- az éves költségvetés takarékos és gazdaságos felhasználása,
- külső bevételi lehetőségek, alapítványi támogatások, pályázatok, szponzorok felkutatása,
- a meglévő értékek óvása.

2.2 Az iskolai nevelés-oktatás alapvető céljai, a kompetenciaalapú oktatás implementációja

Általános célkitűzések:

- A sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése.
- A tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak – lehetőség szerinti – egyénre szabott fejlesztése.
- A kompetenciaalapú oktatás segítse a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítását, illetve megvalósulását.
- Újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetésével a tanulók motiváltságának növelése.
- Digitális írástudás elterjesztése.
- Önálló intézményi innováció megvalósítása, folyamatossá tétele.

A kompetenciaalapú oktatás implementációja

- A kompetenciamérések eredményeinek felhasználása, javító tevékenységek megszervezése, a bevezetett kompetenciaterületekhez kapcsolódóan.
- Az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulók együttnevelését, oktatását meghatározó célok és sikerkritériumok megfogalmazása. (HH; HHH; BTMN-es, SNI tanulókkal való foglalkozás megszervezése.)

Az Európai Unióban kulcskompetenciákon azokat az ismereteket, készségeket és az ezek alapját alkotó képességeket és attitűdöket értjük, amelyek birtokában az Unió polgárai egyrészt gyorsan alkalmazkodhatnak a modern világ felgyorsult változásaihoz, másrészt a változások irányát és tartalmát cselekvően befolyásolhatják. A tudásalapú társadalomban felértékelődik az egyén tanulási képessége, mert az emberi cselekvőképesség az élethosszig tartó tanulás folyamatában formálódik.

A különböző kompetenciatérületekben megjelenő ismeretek, készségek, és ezek háttérében a meghatározó képességek és attitűdök számos tanulási helyzetben és összefüggésben alkalmazhatók különféle célok elérésére. Számos olyan fejlesztési területet említhető, amely valamennyi műveltségterületen a kialakítandó kompetencia részét képezi: ilyen például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, a problémamegoldás, az együttműködés, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése, a kapcsolati kultúra, a társas tolerancia.

A NAT (2020) az Európai Unió által meghatározott kulcskompetenciákból indul ki, és határozza meg a tanulási területeken átívelő (generatív vagy transzverzális) alapkompentenciákat (0.), valamint a tanulás további kompetenciáit (1–7.). Ezek általános jellemzője, hogy nem köthetők kizárólagosan egyetlen tanulási területhez sem. Minden egyes kompetencia változó mértékben és összetételben épül a tanulás során folyamatosan megszerzett tudásra úgy, hogy fejlődésük az ismeretszerzést és készségelsajátítást támogató pedagógiai módszerektől is függ.

0. ALAPKOMPETENCIÁK

Magyarország köznevelési intézményei az alapfokú képzés első nevelési szakaszának alapozó négy évfolyamában az alapkompentenciák elsajátításának biztosításával teremtik meg a kulcskompetenciák fejlesztéséhez szükséges feltételeket úgy, hogy a fejlesztés nem zárul le ennek a szakasznak a végén. Az alapkompentenciák magukban foglalják a beszédhez, olvasáshoz, íráshoz, szövegértéshez, a mennyiségi, téri-vizuális és időbeli viszonyok mentén történő tájékozódáshoz, valamint a mozgáshoz kapcsolódó ismereteknek, készségeknek és attitűdöknek a rendszerét, és megalapozzák a használható tudás megszerzését

Ismeret

A tanuló ismeri a beszéd, olvasás, írás, szövegalkotás alapvető elemeit, tagolását, szerveződését és szabályait. Rendelkezik a számok nagyságának megállapításához, a mennyiségek azonosításához, az idő becsléséhez és méréséhez, az azonosságok és különbségek felismeréséhez, valamint azoknak a hétköznapi élethelyzetekben történő alkalmazásához szükséges ismeretekkel. Birtokában van a formák és a saját test téri elhelyezkedésének meghatározásához, az irányok megadásához, valamint az események időtartamának becsléséhez szükséges ismereteknek.

Képesség, készség

A tanuló olyan készségeket sajátít el, amelyek az információszerzéshez, a szövegértéshez és -alkotáshoz szükségesek. Képes a számok és mennyiségek világában eligazodni, valamint a saját testreferenciájához kötött személyes és a tágabb térben, időben tájékozódni, összerendezetten mozogni, illetve a különböző élethelyzetekben felismeri és végrehajtja az előbbi információkhoz kapcsolódó műveleteket és cselekvéseket. Mindezen tevékenységei során a tanuló képes a digitális technológia lehetőségeinek alapszintű felhasználására. A készségek elsajátítását együtt határozzák meg az egyéni képességek (képességprofil), a nevelési-oktatási környezet, és a pedagógiai módszerek.

Attitűd

A tanuló magabiztosan és nyitottan közelít az anyanyelvéhez, és sokoldalúan használja azt információszerzéshez, a nyelvi közlések megértéséhez, a vélemények, gondolatok kifejezéséhez, az alkotómunkához, az érveléshez és a kapcsolatteremtéshez. Pozitívan viszonyul azokhoz a feladatokhoz és élethelyzetekhez, amelyekben számokkal és mennyiségekkel kapcsolatos döntéseket kell hoznia, illetve térben és időben kell tájékozódnia. A tanuló örömet lel a testmozgásban, a fizikai erőfeszítést igénylő tevékenységekben, közösségi játékokban. Reális testképpel rendelkezik és motivált a mindennapos testedzéssel kapcsolatban.

1. A TANULÁS KOMPETENCIÁI

Az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak birtoklásához a tanuló egyéni tanulási útvonalakon, belső motivációval ösztönzött tevékenységekkel, önszabályozó stratégiák alkalmazásával, a tudás aktív konstruálásával jut el. A tanuló az aktív, önirányított tanulás kompetenciáit az élet különböző területein változatos helyzetekben és szerepekben, önállóan, valamint másokkal is együttműködve alkalmazza céljai megvalósítása érdekében.

Ismeret

A tanuló tisztában van saját érdeklődési körével, tanulási preferenciáival. Többféle tanulási stílust és stratégiát ismer, tisztában van azok jellegzetességeivel, előnyeivel és hátrányaival. Tudja, hogy tanulási kompetenciái közül melyek az erősségei, és melyek szorulnak fejlesztésre.

Képesség, készség

A tanuló tanulási célokat tűz ki, tanulási stratégiákat és útvonalakat választ, tanulási terv szerint halad, felismerve a leghatékonyabban alkalmazható stratégiát, ellenőrzi és értékeli a tanulási célok elérését. Metakognitív készségeire támaszkodva, előzetes tapasztalatait hasznosítva alkalmazza a megszerzett tudást különböző helyzetekben és különböző problémák megoldásában. Tanulási tevékenysége során ellenőrzi, értékeli és elemzi önmagát a tanulás folyamatában.

Attitűd

A tanuló felismeri, hogy az adott tanulási feladatnak van érdekes, hasznos és/ vagy értékes eleme, ezért az esetleges tanulási akadályokat leküzdve nyitottan, érdeklődéssel és kíváncsisággal fordul a tanuláshoz. Kezdeményező a saját tanulási útvonalának kialakításában, felelősséget vállal saját tanulásáért, kitartóan halad tanulási céljai felé.

2. KOMMUNIKÁCIÓS KOMPETENCIÁK

A tanuló a nevelés-oktatás kezdeti szakaszában kommunikációs szándékkal anyanyelvén, majd más nyelven/nyelveken szóban, írásban, valamint digitális eszközök felhasználásával, olyan információcserét folytat, amely a gondolatok, érzések és tények hatékony kifejezését, valamint értelmezését teszi lehetővé. A kommunikáció egyes tanulók esetében alternatív/augmentatív kommunikációs módokon valósul meg. Az információcsere a hagyományos vizuális és auditív, valamint a komplexitást új összetételben hordozó digitális csatornák széles körére terjed ki; az interakció a tudományterületek, a művészetek, illetve a társadalmi kontextusok széles skáláján valósul meg.

Ismeret

A tanuló ismeri anyanyelvének és más nyelveknek a kommunikációhoz szükséges nyelvi és nem nyelvi elemeit, tisztában van a kommunikáció szabályszerűségeivel, illetve a kommunikációs helyzetek eltérő jellegzetességeivel. Rendelkezik az alapszókincs, a funkcionális nyelvtan és stílusok, valamint a nyelvi funkciók ismeretével, azonosítja a verbális interakció különféle típusait és a különféle beszélt nyelvi stílusok és regiszterek fő jellemzőit. Érti a beszédhang minőségének, az intonációnak, az arckifejezésnek, a testbeszédnek és a gesztusoknak a kommunikációban betöltött szerepét.

Képesség, készség

A tanuló hatékonyan teremt kapcsolatot és vesz részt interakciókban, helyesen és tudatosan használja anyanyelvét és a tanult idegen nyelve(ke)t. Képes megérteni és megalkotni különböző típusú és stílusú szövegeket, az olvasás eltérő céljaihoz illeszkedő olvasási stratégiákat alkalmaz, és támaszkodik azokra a szövegalkotás folyamatában. Birtokában van az aktív meghallgatás készségeinek. Felismeri és a kontextusnak megfelelően értelmezi az üzenetküldő személy nonverbális jelzéseit a közvetlen és közvetett kommunikációban egyaránt. Meggyőzően érvel, figyelembe véve mások nézőpontjait. Médiatartalmakat, szövegeket és mozgóképes produktumokat alkot, valamint tudatosan használja a digitális technológia kínálta eszközöket, lehetőségeket.

Attitűd

A tanuló nyitottan, érzékenyen és kritikusan viszonyul mások véleményéhez és érveikhez, illetve konstruktív párbeszéd folytatására törekszik. Tapintatos nyelvhasználó, és tekintettel van a nyelvi megfogalmazások másokra gyakorolt hatására. Fogékony a kulturális különbségekre, érdeklődést tanúsít azok iránt, valamint kíváncsi a különböző nyelvekre, és kiaknázza az interkulturális kommunikációs lehetőségeket. Tisztában van a digitális technológia kínálta eszközök etikus és felelősségteljes használatának jelentőségével. Elkötelezett a nyelvhelyesség iránt; törekszik a nyelv gazdagságát és szépségét érvényesítő igényes kifejezőmódra.

3. DIGITÁLIS KOMPETENCIÁK

A digitális kompetenciák magukban foglalják az információk keresését, felhasználását és az adatok kezelésének készségeit, a digitális platformokon folytatott kommunikációt és együttműködést, a digitális tartalmak létrehozását és alakítását (beleértve a saját használatú algoritmusok megalkotását és a programozást is). Tartalmazzák továbbá a biztonságos eszközhasználatot (beleértve az e-világ lehetőségeinek kihasználásához és a kiberbiztonsághoz szükséges kompetenciákat is), valamint a problémamegoldást. A tanuló digitális kompetenciáit változatos helyzetekben és szerepekben, az iskolai feladatok megoldásában és a mindennapi élet különböző területein, önállóan és másokkal is együttműködve képes alkalmazni céljai megvalósítása érdekében.

Ismeret

A tanuló ismeri a legelterjedtebb operációs rendszereket és alkalmazói programokat, a digitális kommunikációs formákat, a problémamegoldáshoz szükséges algoritmusokat, valamint a digitális környezet lehetőségeit és veszélyeit. Tudja, hogyan lehet megvédeni a magánszférát, a személyes adatokat és a digitális identitást. Ismeri a különböző digitális eszközök és hálózatok alapvető funkcióit, figyelembe veszi a digitális technológiák alkalmazásának jogi és etikai alapelveit.

Képesség, készség

A tanuló készségszinten alkalmazza az elterjedten használt operációs rendszereket, a szövegszerkesztő, bemutatókészítő, adatkezelő, adatfeldolgozó, grafikus-, hang-, videoszerkesztő, böngésző- és levelezőprogramokat. Ezek felhasználásával információkat keres, gyűjt, tárol, feldolgozást végez, illetve digitális tartalmakat hoz létre, digitális csatornákon keresztül kapcsolatot teremt, kommunikál és másokkal együttműködve dolgozik különböző feladatokon, a problémák megoldása során algoritmikusan gondolkodik.

Attitűd

A tanuló a digitális eszközökben lehetőségeket, a mindennapi tevékenységek támogatását, a jövő fejlődési irányát látja. Minden helyzetben felelősen és etikusan alkalmazza a digitális technológiát. Nyitott és fogékony a digitális eszközök, technológiák és tartalmak iránt, kiaknázza azok lehetőségeit, de kritikusan kezeli az online elérhető tartalmakat, az online kommunikációt és annak résztvevőit.

4. A MATEMATIKAI, GONDOLKODÁSI KOMPETENCIÁK

Az iskola a tanulók tudásalapú világgépének kialakításához, valamint a technológiaalapú fejlődés megértéséhez és kritikus értelmezéséhez a tudományos és technológiai gondolkodás kompetenciáinak fejlesztésével járul hozzá. Ezen kompetenciák folyamatos fejlődése magában foglalja azokat a folyamatokat, amelyek meghatározóak a kvantitatív és kvalitatív adatok összegyűjtése, rendszerezése, az információk különböző logikai eljárásokkal történő átalakítása, értelmezése és elemzése terén. A tanuló modellek segítségével gyakorolja a jelenségek közötti összefüggések értelmezését, illetve a rendelkezésére álló adatok és tények kritikai és kritikus mérlegelése, elemzése alapján történő következtetési és döntési folyamatokat.

Ismeret

A tanuló megismerkedik a matematika, a társadalomtudomány és a természettudomány modelljeivel, valamint adatgyűjtő, adatelemző eszközeivel, módszereivel, az empirikus megközelítés (például kísérlet, megfigyelés, modellezés) alapvető eljárásaival. Az egyes tanulási területeken belül elsajátítja azt a tudást, amelynek alapján azonosítani képes az adat, a tény és a bizonyíték jellemzőit, felismeri a tudományos szempontból helytálló megállapítások és általános állítások közötti különbségeket. A problémamegoldás során alkalmazni tudja az analízis, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodási formákat, valamint az induktív, deduktív és abduktív következtetések szabályait, alkalmazási területeit.

Képesség, készség

A tanuló a matematika, a társadalomtudomány és a természettudomány modelljeit és adatgyűjtő, adatelemző eszközeit, módszereit használva készségeket sajátít el a környező világ jelenségeinek megértéséhez. Gyakorolja az e jelenségek megértésére irányuló kérdések megfogalmazását, a tényeken alapuló következtetések levonását és az azokra alapozott döntések meghozatalát. Összetett gondolatokat elemezve felismeri az összefüggéseket, ismeri az együttjárás és az oksági viszonyok közötti különbséget, a kölcsönhatásokat, az alkalmazandó stratégiai lépéseket; ezeket képes verbális és vizuális formában megjeleníteni, felhasználva az információs és kommunikációs technológiák (IKT) nyújtotta lehetőségeket is.

Attitűd

A tanuló érdeklődik a tudomány és a technológia különböző területei iránt, felelősen viszonyul ezek kritikai értékeléséhez, szem előtt tartja a biztonsággal, a fenntarthatósággal és a környezeti fejlődéssel kapcsolatos kérdéseket, valamint azok etikai vonatkozásait. Az érdeklődési körébe tartozó területeken motivált a problémák azonosítására, a kérdések megfogalmazására, a bizonyítékok keresésére és értékelésére, a logikus érvelés alkalmazására, a következtetések levonására. A mindennapi életét érintő kritikus helyzetekben megalapozott információkra, tényekre és bizonyítékokra támaszkodó döntésekre törekszik.

5. SZEMÉLYES ÉS TÁRSAS KAPCSOLATI KOMPETENCIÁK

Az iskola feladata, hogy a tanulók iskolai jelenlétének és tevékenységének irányítása és megszervezése során támogassa a hatékony és kiegyensúlyozott társas kapcsolatok, a pozitív énkép, illetve a változásokhoz is alkalmazkodni tudó egyéni életmód kialakításában alapvető jelentőségű készségek megszerzését. A személyes és társas kompetenciák kialakítása során az iskola külön hangsúlyt helyez a testi egészséggel, a szocio-emocionális jólléttel, a biztonsággal, az emberi kapcsolatokkal, a hétköznapi technológiai eszközök használatával, valamint a személyes pénzügyi tevékenységek lebonyolításával és a fogyasztás megtervezésével, megszervezésével kapcsolatos kompetenciákra, valamint azokra a társadalmi kompetenciákra, amelyek fejlődése révén a tanulóban tudatossá válik, hogy mit jelent felelősségteljes állampolgárként élni és a társadalmi élet területein aktívan részt venni.

Ismeret

A tanuló azonosítja saját képességeit és érdeklődését, elsajátítja a testi, mentális és érzelmi egészség alapvető ismereteit, felismeri a kockázati és védőfaktorokat, a lehetséges baleseti forrásokat, az egészséget károsító, veszélyes szokásokat, tevékenységeket. Megérti a különböző társadalmakban és közegekben széles körben elfogadott magatartási és kommunikációs szabályokat. Ismeri a társadalom értékeit és erkölcsi normáit, tisztában van alapvető jogaival és társadalmi felelősségével. Tudja, hogyan keressen tanulási, képzési és életpályatervezési információkat és támogatást. Felismeri a média befolyását az életmódra, a személyes, a csoport- és a nemzeti identitásra, valamint a közösségi normákra, a fogyasztói szokások irányítására.

Képesség, készség

A tanuló megszervezi saját és a társakkal együtt történő tanulását, azt értékeli, a saját vagy a közös tudást megosztja, ha szükséges, támogatást kér. Megtervezi saját életpályáját; tanulási, életpálya- és

jólleti célokat tűz ki, valamint belső motivációját folyamatosan alakítja, fejleszti. Napirendet és hosszú távú cselekvési terveket készít, értékeli ezek megvalósulását. Követi a társadalom szabályait és erkölcsi normáit, felismeri az alapvető, illetve saját életével összefüggő társadalmi problémákat, továbbá életkori sajátosságainak megfelelő szinten gyakorolja a társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos tevékenységeket. Társas helyzetekben felismeri feladatát, szerepét a csoportban, csoporttagként végez különböző tevékenységeket. Az akadályokból következő válsághelyzetekre megküzdéssel válaszol, alkalmazza az egyéni vagy közösségi krízis- és konfliktushelyzetek kezelésének módszereit, döntéseket hoz, és azok alapján jár el. Kritikus fogyasztói szemléletet és helyes táplálkozási szokásokat alakít ki.

Attitűd

A tanuló törekszik saját személyes, társas és testi jóllétének elérésére, valamint az egész életen át tartó tanulás megvalósítására. Elethosszig tartó tevékeny, testileg is harmonikus szokásrendszert alakít ki, amelynek része az egészségügyi tudatosság, a nemek közötti különbségek tiszteletben tartása, a szexuális viselkedéskultúra és a környezet tisztelete. Értékesnek tekinti az együttműködést, az asszertív viselkedést, mások tiszteletét, a kompromisszumokra, lehetőség szerint konszenzusra való törekvést, gondolkodásbeli elfogultságának, előítéleteinek felismerését és megváltoztatását. Felelősséget érez szűkebb és tágabb környezetéért, elkötelezett hazája, a demokrácia és az emberi jogok tiszteletben tartása iránt. Saját tevékenységeire, élethelyzetére és visszajelzésekre reflektálva reálisan szemléli önmagát, önértékelése pozitív.

6. A KREATÍV ALKOTÁS, ÖNKIFEJEZÉS ÉS KULTURÁLIS TUDATOSSÁG KOMPETENCIÁI

A tanuló ezen kompetenciák elsajátításával képessé válik arra, hogy értékesnek tartsa a kreatív ötleteket és produktumokat, az innovatív tevékenységeket, és önmaga is kreatív alkotásokat hozzon létre egyes tanulási területeken, valamint képessé válik az esztétikai átélésre és az önkifejezésre művészeti eszközökkel. A tanulók megtanulják értéknek kezelni, hogy a saját gondolataik kifejezését és mások véleményének befogadását sokféle szempont alapján képesek megvalósítani.

Ismeret

A tanuló ismeri Magyarországot, a magyar nemzet, Európa és a világ kulturális örökségének fő elemeit. Felismeri, hogy a nyelvek, a hagyományok és a kulturális produktumok miként befolyásolják mások gondolkodását és viselkedését, az egyénnek a világról alkotott elképzeléseit. A tanuló összefüggéseiben látja és értelmezi, hogy a kreatív találmányok, tudományos produktumok, sportolói teljesítmények és művészeti alkotások milyen módon járulnak hozzá a jelenkori mindennapi élet, valamint az életmód alakításához.

Képesség, készség

A tanuló olyan készségeket sajátít el, amelyek magukban foglalják a kultúra által felhalmozott tudományos, technikai és művészeti produktumok befogadását, és lehetőséget teremtenek a kreativitás aktív gyakorlására. A kreatív készségek fejlesztését különösképpen ösztönzik az olyan tanulási környezetek, ahol lehetőség nyílik tudományos kísérletek tervezésére és megvalósítására; modellek létrehozására; tények, források felkutatásához kapcsolódva jelenségek újszerű értelmezésére; elméleti és gyakorlati problémamegoldás folyamatában új utak keresésére; művészeti önkifejezésben – mozgásos, zenei, vizuális, nyelvi – aktív gyakorlással történő elmélyülésre, esszék írására, egyéni és csoportos projektfeladatokban történő részvételre, tanulást segítő digitális produktumok létrehozására.

Attitűd

A tanuló követendő és ápolandó értéknek tartja a magyar történelmi és kulturális hagyományokat, elismeri hazánk és az emberiség kiemelkedő személyiségeinek, feltalálóiinak, tudósainak, sportolóiinak és művészeinek eredményeit, alkotásait; elfogadóan viszonyul a kiemelkedő életművekhez, teljesítményekhez, és nyitott azok befogadására. Méltányolja a többségi kultúrától eltérő kultúrákat, árnyaltan gondolkodik a kreatív találmányok és művészeti alkotások értékteremtő

és személyes életmódot befolyásoló szerepéről. Értékesnek tartja a kultúra sokféle kifejezőmódja iránti nyitottságot, tiszteletben tartja az alkotásokat, valamint a produktumok létrehozóinak szellemi tulajdonhoz fűződő jogait.

7. MUNKAVÁLLALÓI, INNOVÁCIÓS ÉS VÁLLALKOZÓI KOMPETENCIÁK

A munka világához kapcsolódó kompetenciák birtokában a tanuló nyitottá válik különböző munkakörökre és az azokhoz tartozó szerepek betöltésére, jellemző rá a vállalkozási hajlandóság, a kezdeményező hozzáállás és az új ötletek iránti pozitív attitűd, a jövőbe vetett bizalom, valamint a munkavégzéshez szükséges készségek minőségi szintű kialakítása.

Ismeret

A tanuló olyan eltérő helyzetekben szerez tapasztalatokat, olyan eseményeket és lehetőségeket ismer meg a munka világából, amelyek módot adnak arra, hogy jövőjének alakítását, a tanulmányi feladatok során felmerült ötleteit személyes, társas és szakmai tevékenységekben valósítsa meg. Megérti, hogyan alakulnak ki a munkaerőpiaci lehetőségek, miben különböznek egymástól az egyes foglalkozások. Felismeri saját erősségeit és fejlesztendő területeit, tudatosulnak benne a munkavégzéssel kapcsolatos jogi és etikai alapelvek.

Képesség, készség

A tanuló olyan készségeket sajátít el, amelyek elősegítik, hogy alkalmazkodni tudjon a munka világát és saját munkakörét, valamint feladatait érintő változásokhoz. A munkavégzésre irányuló felkészülés érdekében az egyéni és csoportfeladatokban képes különböző szerepeket betölteni. Kreativitását, képzeletét, problémamegoldó és kritikai gondolkodását az innovációs folyamatokba történő bekapcsolódással fejleszti. Munkavégzéssel kapcsolatos feladatai során rövid és hosszú távú terveket készít, célokat tűz ki, a tervekben lefektetett feladatsorokat kivitelezzi, illetve, ha szükséges, új célokat keres.

Attitűd

A tanuló törekszik arra, hogy a változó szerepekhez újító módon és rugalmasan alkalmazkodjon, kritikusan, kreatívan és reflektíven gondolkodjon, megőrizze kíváncsiságát és nyitottságát, kezdeményezzen, és kitartó legyen céljai elérésében. A tanuló felelősséget érez munkavégzésének eredményéért és minőségéért, értékesnek tartja a másokkal való együttműködést, és bizakodva gondol saját jövőjére, az életpályája alakulására.

Megvalósításával kiemelten foglalkozunk a „Pénzügyi témahét” és a „Fenntarthatósági témahét” keretében.

2.3 A célok megvalósulását lehetővé tevő tevékenységek

- Kompetenciaalapú oktatás kiterjesztése.
- Életközeli tanulási környezet kialakítása.
- A tanulási stratégiák alkalmazásában a sokszínűségekre törekvő tevékenységrendszerének biztosítása.
- A játékosság gazdag eszköztárának biztosítása.

Intézményünk nevelési-oktatási programjai a kompetenciaterületeken átívelve működnek. A teljesség igénye nélkül a legfontosabb programok, melyek megvalósítása folyamatos iskolánkban:

- Témahetekbe való bekapcsolódás (Pénz7, Digitális Témahét, Fenntarthatósági Témahét)
- Környezeti nevelési program
- Aktív Iskola Program
- Boldogságóra Program (Örökös Boldog Iskola cím)
- EDia Program

- Ökoiskola Program; Ökoiskola cím 2026. 09.01. – 2029. 08. 31. között
- Román nemzetiségi program

A kulcskompetenciák fejlesztése

Célok

Az iskolai alapozó funkciók hatékonyságának növelése.
 Alapkészségek megerősítése.
 Az eltérő tanulói fejlettségi szint kezelése.
 A helyi tanterv eredményeinek elemzése alapján, az elvárt teljesítménytől elmaradók felzárkóztatása, lehetőség teremtése ahhoz, hogy a tanuló elérje a helyi tanterv elvárt követelményszintjét.
 Olyan készség- és képességfejlesztés, amely később a további sikeres tanulás előfeltétele lehet.

Feladatok

- Az alapozás folytatása.
 - Felzárkóztatás.
 - Fejlesztés.
1. A tanulók közötti különbségek mérése.
 2. Fejlesztésközpontú folyamattervezés:
 A fejlesztő tevékenység az egyes gyerekek adottságaihoz, egyéni szükségleteihez, aktuális állapotához igazítva. Mindenkinek a neki megfelelő gondoskodást igyekszünk nyújtani.
 Eltérő tanulási eljárások alkalmazása – differenciálás.
 Fejlesztésorientált, gyermekközpontú, személyiségfejlesztő, prognosztizáló, visszajelző, megerősítő, motiváló értékelés. **Ennek érdekében intézményünk 2014-ben csatlakozott a tankerület által támogatott mérési rendszerhez.**
 3. Kiemelten fontos fejlesztési feladatok:
 - az önálló tanulás, a jegyzetelési technikák tanítása,
 - az információszerzés, és -feldolgozás képességének fejlesztése,
 - a kommunikációs képességek erősítése,
 - a személyes és társas kapcsolati kompetencia fejlesztése,
 - a térbeli, időbeli, mennyiségi viszonyokban való pontosabb tájékozódás kialakítása,
 - problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

A fejlesztési területek kijelölése

- Matematikai gondolkodási kompetencia
- Kommunikáció / szövegértés, szövegalkotás

A fejlesztés célterületei

- Kompetenciák - kompetenciakomponensek

Matematika

A kompetenciakészség és képességterületei:

A matematikai gondolkodási kompetencia a matematikai tantárgyi ismeretek, a matematika-specifikus készségek és képességek, általános készségek és képességek, valamint motívumok és attitűdök együttes.

Készségek

- Számlálás
- Számolás
- Mennyiségi következtetés
- Becslés, mérés
- Mértékegységváltás
- Szöveges feladat megoldása

Gondolkodási képességek:

- Rendszerezés
- Kombinatívitas
- Deduktív következtetés
- Induktív következtetés
- Mennyiségi következtetés
- Érvelés, következtetés

Kommunikációs képességek

Nyelvi képességek

- Nyelvi fejlettség
- Relációszókincs
- Szövegértés
- Szövegértelmezés
- Olvasási sebesség
- Térlátás
- Térbeli viszonyok
- Hosszúságbecslés
- Rész-egész észlelése
- Észlelési képesség

Tudásszerző képességek

Feladatmegoldó képességek

- Reakcióidő
- Számolási képesség
- Műveletvégzési sebesség

Problémamegoldó képesség

- Problémaérzékenység

- Problémareprezentáció
- Eredetiség
- Kreativitás

Tanulási képességek,

- Figyelem, rész-egész észlelés
- Memóriaterjedelem
- Asszociatív memória
- Értelmes memória
- Feladattartás
- Tanulási sebesség

Matematikai készség és képességfejlesztés feladatai

- A természetes szám fogalmának kiépítése tízezres számkörben.
- A számfogalombeli hiányosságok feltárása (számok alakja, összehasonlítása, kerekítése, ábrázolása számegyenesen).
- A biztonságos eligazodás segítése a tízes számrendszerben.
- A biztonságos szám- és műveletfogalomra épülő számolási készségek kialakítása, fejlesztése (mérések, mértékváltások).
- A sík- és térbeli tájékozódás fejlesztése.
- A geometriai szemlélet alakítása alakzatok megismerésével, formai és mennyiségi tulajdonságok felismerésével, egyszerű transzformációkkal.
- A probléma –megoldó képesség fejlesztése tapasztalati függvények és sorozatok vizsgálatával, ábrázolásával.
- A valószínűségi szemlélet megalapozása a valószínűség számítását fejlesztő játékokkal, megfigyelésekkel, kísérletekkel.
- Konkrét példákkal, szituációkkal alakítani a tanulók szemléletét a valóság és a matematikai modell kapcsolatáról.

Személyes kompetenciák fejlesztése

- Az ítélőképesség, az erkölcsi érzék fejlesztése.
- A tanulók ön-és világszemléletének, világképének formálása.
- Az önálló olvasmányválasztás igényének felkeltése.
- A konfliktuskezelés képességének fejlesztése.
- A konstruktív, környezettel harmonikus életvezetéshez szükséges készségek, képességek kialakítása.
- Önkifejezés, önellenőrzés, hibajavítás.
- Önmegfigyelő, önértékelő képesség fejlesztése.
- Önismeret, emberismeret fejlesztése.
- Önbizalom, ötletesség, a belső képek, képzetek előhívásában.
- Képzelet mozgósítása (pl. kreatív szövegformálás).
- Az esztétikai fogékonyság növelése.

A kognitív kompetenciák fejlesztése

Az önművelés igényének, az élethosszig tartó tanulás, az önálló ismeretszerzés képességeinek kialakítása.

A kreatív, kritikus, problémamegoldó, fogalmi gondolkodás, a nyelvi problémamegoldás a logikai viszonyok felismerésének, az értelmezés, az indoklás, a bizonyítás képességének fejlesztése.

Az alkotóképesség, a képzelet fejlesztése.

Az emlékezet fejlesztése.

A tanulás képességének fejlesztése, ismeretfeldolgozási technikák megtanítása:

- Ismeretek, adatok, információk gyűjtése, célszerű, gondos elrendezése.
- Jegyzetkészítés tanári irányítással a szövegértés elemző műveleteire építve.
- Lényegkiemelés.
- Vázlatkészítés, ill. vázlatfelhasználás.
- Tömörítés, összefoglalás megértése és készítése adott szempont alapján.
- Gyakorlottság felelet, beszámoló, összefoglalás elkészítésében.

Személyes és társas kapcsolati kompetencia fejlesztése

- A szolidaritás, szociális érzékenység az együttműködés, az empátia, kooperáció fejlesztése.
- A közösségi magatartás formálása.
- Az olvasott művekben megjelenített élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése, - erkölcsi választásokban - a jó és a rossz elkülönítése,
- beszélgetésben, vitában való részvétel: kapcsolatfelvétel, - tartás, saját álláspont előadása, megvédése, figyelem az ellenvéleményre együttműködés a társakkal, mások véleményének és érvelésének elfogulatlan és konstruktív megközelítése.

A kommunikáció fejlesztése

(Kulcskompetencia, mely személyes- kognitív-szociális aspektusokkal egyaránt rendelkezik.)

Kommunikációs képességfejlesztés:

- a különféle közlési helyzetekben és szövegtípusokban való kommunikáció tudatos stratégiáinak felépítése,
- a kommunikációs magatartásmódok és tevékenységek egyszerre kreatív és normatív használata,
- a nyelvi problémaészlelés képességének folyamatos fejlesztése,
- a szövegértési és szövegalkotási automatizmusok kialakítása az egyes szövegtípusok szerkezeti és jelentéstani jellemzőinek felfedeztetésével,
- szövegtípusok interpretálása és alkotása,
- a racionális és sikeres vita stratégiáinak elsajátítása.

A kommunikációs képességfejlesztés feltétele a szövegértés-szövegalkotás kompetencia fejlesztésének.

A) A kommunikációs helyzetek megfelelő értelmezése

1. Olvasás, írott szöveg megértése

- Az értő, kritikai és kreatív olvasási képesség, az életkornak megfelelő tempójú, minél teljesebb megértést biztosító hangos és néma olvasás, különféle szövegeknek az olvasási célnak (információszerzés, tanulás, kedvtelés) megfelelő stratégiával való olvasása és értelmezése (szövegértés).

- az olvasás iránti igény felkeltése.
- Szövegelemzési eljárások alkalmazása (a téma megállapítása, a lényeg kiemelése, adatkeresés, ok-okozati kapcsolat felismerése).
- Az írott információk, adatok és fogalmak gyűjtése és feldolgozása tanulás és a tudás szisztematikus rendezése céljából.

2. Szóbeli szövegek megértése

- Különféle közlések megértése külféle helyzetekben, és a közlés másokkal való megértetése.
- A nyelvi eszközök és a jelentés kapcsolatának megfigyeltetése, felfogása.
- A közlésekből ismeretek, információk szerzése.
- A verbális és nem verbális kódok feldolgozása.
- Huzamosabb és rövidebb ideig tartó figyelemösszpontosítás és reflektálás az adott anyagra.

B) Részvétel a kommunikációs folyamatban

Kulturált nyelvi magatartásra, a köznapi kommunikációs helyzetekben való biztonságos eligazodásra való felkészítés.

- Beszédkészség, az értelmes beszéd fejlesztése, az aktív szókincs gazdagítása.
- Nyelvhelyességi kérdésekben való tudatos döntés fejlesztése.
- Kifejezőképesség A szóban és írásban megnyilvánuló önkifejezést elősegítő kommunikáció formálása, fejlesztése - gondolatok, olvasmányélmények, érzelmek, információk érthető közlése a beszédhelyzetnek megfelelően – kérdések megfogalmazása - a hallottak kiegészítése - tömör és világos kifejezőmód.
- Különböző célt szolgáló, külféle típusú szövegek megírása, az írás folyamatának ellenőrzése.
- A szituációhoz, címzetthez, témához való rugalmas alkalmazkodás.
- A köznyelvi normákhoz alkalmazkodó szabatos kifejezőmód kialakítása.
- Az anyanyelvi írásbeliség normáinak megismerése, alapvető szövegtípusok elsajátítása.
- Az idegen nyelvi (angol, román) kommunikáció gyakorlatban való alkalmazása, írásbeli felhasználása.
- Rendezett, olvasható, esztétikai írásképp, az életkornak megfelelő írástechnika.
- A helyesírási készség elsajátítása és fejlesztése.

Az alapozó, fejlesztő munka eredményes, ha a tanuló

a) A beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása és megértése területén

- tudja változatos kommunikációs helyzetekben egyszerű, érthető módon hatékonyan közölni mondanivalóját,
- a közlés céljának és szándékának megfelelően használja a mondatfajtákat,
- tudja elvégezni az alábbi szövegelemző eljárásokat: lényeg kiemelése, szöveg tagolása, téma megnevezése, tények, adatok kiemelése, a szóbeli összefoglalás elvégzése.
- törekszik önkifejezésében a pontosságra, az érzékletességre, a mások számára érthető, nyelvilag is helyes beszédre,
- tudatosan figyel a kulturált nyelvi magatartás kialakítására (megfelelő artikuláció, beszédtempó, hangmagasság, hangerő, hanglejtés alkalmazása),
- figyel a másik ember beszédének gondolati, értelmi tartalmát.

b) Az olvasás, az írott szöveg megértése területén

- tud különböző szöveget olvasni az életkornak megfelelő tempóban némán és hangosan,
- ismert tartalmú szöveget értelmező hangos olvasással olvasni,
- megismerkedik a szövegértési technikák alapjaival,
- képes a szövegben kifejtett információk visszakeresésére,
- a ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetésére,
- a fontosabb gondolatok kiemelésére és összefoglalására,
- gazdagodik az aktív és passzív szókincs különböző szövegösszefüggésben,
- megtapasztalja az olvasás örömét,
- meg tud fogalmazni néhány mondatos véleményt szóban és írásban az olvasott szövegek szereplőinek cselekedeteiről.

c) Az írásbeli szövegek alkotása területén

- megismeri az anyaggyűjtés és –elrendezés alapjait, különös tekintettel a gyermekek számára készült lexikonokból, szótárakból tanári irányítással,
- tud rövidebb szöveget alkotni különböző szövegtípusokban, az alábbi műfajokban:
 - rövid leírás
 - kisebb elbeszélés
 - néhány soros jellemzés,
- meg tudja fogalmazni személyes és olvasmányélményeit,
- az életkornak és a tanulási igényeknek megfelelő és rendezett az írásmódja
- képes az alapvető helyesírási szabályok készségszintű alkalmazására,
- képes a jártasság szintjén a tanult leíró magyar nyelvtani ismeretek birtokában helyesen másolni, korosztályának megfelelő szöveget tollbamondás után helyesen leírni,
- helyesen alkalmazza a tanult nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismereteket a fogalmazásokban, írásbeli szövegekben.

d) A tanulási képesség fejlettségének területén

- tud vázlatot készíteni tanári segítséggel, vázlatot felhasználni különböző műfajú szövegek megértéséhez és alkotásához.
- gyakorolja az önálló feladatvégzés egyes lépéseit.

A fejlesztési területek, nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele az említett célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat.

A differenciált tanítás-tanulás megvalósulásához különösen a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- olyan szervezési megoldásokat részesítünk előnybe, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;
- a tanulást úgy szervezzük meg, hogy a tanulók cselekvő módon vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésében-oktatásában) alkalmazzuk az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit és formáit;

- tanításunk egyik elve a tanulókhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat;
- **sajátos tanulásszervezési megoldásokat kell alkalmazni az integráltan nevelt különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyerekek esetében, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;**
- a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulásszervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodnak az egyes területeken tehetséges tanulók fejlesztési igényeihez, általában is támogatja a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását.

Az eredményes tanulás segítésének elvei

Minden tanköteles korú tanulónak törvényben biztosított joga, hogy a neki megfelelő nevelésben-oktatásban részesüljön.

- a képességek megismerése és fejlesztése, a készségek, ismeretek, tudástartalmak megalapozása, az attitűdök alakítása az 1–4. évfolyamon;
- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a tudás bővítése, megszilárdítása az iskolázás további szakaszaiban;
- az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerése és kezelése pedagógiai eszközökkel;
- a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és annak valamennyi területén;
- a tanulást érintő lemaradás, illetve a tanulói leszakadás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, szociokulturális háttérének megismerése, a tanulás eredményességét növelő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon, és e tevékenység támogatása az iskolán kívül is;
- motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazása, akár játékok segítségével (pl. sakk, logikai játékok, LÜK);
- egységes alapokon nyugvó tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása;
- a sajátos nevelési igényű, akadályozott, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők elfogadása, beilleszkedésük feltételeinek kölcsönös alkalmazkodáson alapuló megteremtése, a képességprofilhoz viszonyított haladás elismerése, a tanulásban meghatározó képességeik feltárása és fejlesztése.

2.4 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiség komplex fejlesztése: az értelem kiművelése mellett a gyermek *önmagához*, a különböző közösségekhez való viszonyának fejlesztése.

Iskolánk alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét – megkülönböztetett figyelemmel az SNI tanulókat is – széleskörűen fejlessze.

Az egyéni tanulási útvonal, a differenciált fejlesztés biztosítása.

Fő feladat:

- a tanulás iránti motiváció fejlesztése,
- a tantárgyak közti merev határrendszer csökkentésével a komplex fejlesztés megvalósítása, oktatás és nevelés egységes feladatellátása,
- a tanítási-tanulási folyamatban, alkotó jellegű feladatok biztosítása.

A NAT, a kerettantervek és a kerettantervekre épülő helyi tantervek követelményrendszere, oktatási feladatai, az iskola célja, képzési rendszere, nevelő- oktatómunkája, a tanítás, - a tanulás folyamata elválaszthatatlan a tanulók személyiségfejlődését kibontakoztató pedagógiai folyamattól.

A nevelő- oktatótevékenység mindig is együtt jelentkezett az iskolai munkában. Elképzelhetetlen olyan tanítási óra, amely direkt, vagy indirekt módon ne hatna a tanuló személyiségére. Az óvodai neveléstől a főiskolák, egyetemek befejezéséig az oktatás elválaszthatatlan a nevelési folyamattól. Az általános iskola az önállóvá válás kezdeti színtere és egyben meghatározó fejlődési korszak is a személyiségfejlődésben.

- Itt kell megkezdeni kialakítani a felelősségérzetnek, a helyes önismeretnek és önértékelésnek a módját. Itt kell azonosulni az általános iskolás gyerekeknek a társadalom etikai normáival, a társadalmilag is elfogadott magatartásformákkal, értékekkel, a helyes életmód motívumaival, szokásaival.
- Tanulóinkban ki kell alakítani a tolerancia és az empátia képességét az együtt élő különböző csoportok életmódja iránt. Meg kell tanulniuk a természettel és a társadalmi környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításának képességét.
- A haza, a nemzeti értékek, a hagyományok, a történelmi múlt, a jelen és a jövőkép megismerése szintén fontos feladat. Tudjanak azonosulni a nemzeti törekvésekkel, célokkal, lássák a nemzetközi kapcsolatok jelentőségét.
- Legyenek képesek önálló véleményalkotásra, véleményük megfogalmazására, érvek és ellenérvek felsorakoztatására, megértésére, kulturált kommunikációra.
- Tudják felhasználni és kellő kritikával alkalmazni a kor gazdag információs környezetét, legyenek képesek az önálló ismeretszerzésre.
- Szerezzenek jártasságot a problémák, a konfliktusok kezelésében, megoldásában. Tudják feldolgozni a siker és a kudarc élményét úgy, hogy ezáltal ne torzuljon személyiségük.
- Törekedjenek a sokoldalú műveltség megszerzésére, ismerjék az értékes művészeti és irodalmi alkotásokat, tudjanak különbséget tenni a valódi értékek és a "hatásvadász" szórakoztató műfajok között.
- A tanulóknak fejlődjön ki az egészség megőrzésére való törekvés igénye, tanulják meg a helyes, egészséges életmód, a testedzés, a szenvedélymentesség jelentőségét. Ismerjék a "népbetegségek"-et, megelőzésük formáit, a káros szenvedélyek egyéni és társadalmi hatásait és azt, hogyan kerülhető el a szenvedélyek kialakulása. Fontos a beteg, sérült vagy fogyatékos embertársaink elfogadása, a segítőkész és szolidáris magatartás megtanítása.
- Bánjanak takarékosan az anyagi lehetőségekkel, az energiával, a gazdasági és környezeti feltételek felhasználásával.
- Óvják a rájuk bízott eszközöket, szerszámokat, a helyi és globális környezetüket.
- Alakuljon ki együttműködési készségük a munkamegosztásban végzett felelősségteljes részvétellel, az egyéni és csoportérdekek összeegyeztetésével.

A személyiségfejlesztés, mint nevelési folyamat a tanítási órákon történik a szaktanárok, az indirekt lehetőségeket kiaknázva építik be a nevelő-oktatómunkájukba. Direkt módon az osztályfőnöki órákon, az osztályfőnöki munkában teljeseedik ki.

Kiemelt feladatunk, hogy a személyiségfejlesztés területére kitűzött feladatokat az életkori sajátosságoknak fokozott figyelembevételével valósítsuk meg.

A nevelési lehetőségek:

- az osztály és iskolai közösségekben a tanulók megbízásai,
- a diákönkormányzatban végzett munka,
- a szakkörökben végzett munka,
- az iskolai vetélkedők, versenyek,
- **román nemzetiségi iskolai vetélkedők, versenyek, fellépések,**
- az osztály- és tanulmányi kirándulások,
- az iskolai ünnepek, rendezvények által valósíthatók meg.

A nevelés az értékeléssel teljeseedik ki. Az elismerés, a dicséret megerősíti, az elmarasztalás, a fegyelmezés gátolja az eltorzult személyiségjegyek rögzülését.

A tantestület tagjai a nevelési mozzanatok az egyéni vagy csoportos megnyilvánulásokat minősíti azáltal, hogy állásfoglalásával a pozitív viselkedést erősíti, a helyteleneket elutasítja. Az iskolai hagyományok ápolása, a kirándulások, a könyvtár- vagy színházlátogatások, a rendhagyó órák és foglalkozások szervezése színesíti az iskolai életünket, teret adva a sokoldalú nevelésnek.

Nevelési céljainkat csak a szülőkkel együtt tudjuk megvalósítani. Az osztályfőnökök és az intézmény igazgatója az első szülői értekezleten ismerteti az iskola nevelési programját, célkitűzéseit, feladatait, valamint a házirendet, kérve a szülők támogatását, elsősorban a nevelési feladatok megvalósításában.

2.5 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

2.5.1 Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

Legfontosabb célkitűzéseink:

- * Alakítsuk ki tanulóinkban az egészséges életmód iránti igényt.
- * Tanulóink ismerjék meg - életkoruknak megfelelően - saját egészségi állapotukat.
- * Ismerjék meg az egészséget károsító tényezőket és azok veszélyeit.
- * Legyenek képesek elutasítani a számukra károsat, az egészség képviseljen értéket.
- * Alakítsunk ki igényt az egészséges és tiszta környezet iránt.
- * Alakítsuk ki az egészséges táplálkozás iránti igényt.
- * Tudatosítsuk a testmozgás fontosságát.

Kiemelt kompetenciafejlesztési területek:

Természettudományos kompetencia

Az ember és a rajta kívüli természet között lejátszódó kapcsolatok megértése, előrejelzése

Személyes és társas kapcsolati kompetencia:

A saját egészséges életvitel meghatározó szerepének megértése

Testi, lelki egészség egészségünk védelme, ennek szerepe a társadalomban

Egészségfejlesztéssel kapcsolatos legfontosabb feladataink:

- Az **egészséges életmódra nevelés** legyen része az iskolai élet minden területének.
- Biztosítsuk az egészséges fejlődéshez szükséges feltételeket és tevékenységeket.
- Mutassunk be sokoldalú egészségvédő lehetőségeket, nyújtsunk az egészség megvédésére, visszaszerzésére vonatkozó közérthető ismereteket.
- Tudatosítsuk, hogy alapvető értékünk az élet és az egészség. Ajánljunk ezek megóvására magatartási alternatívákat, gyakorlással, segítséggel és példamutatással.
- Alakítsunk ki egészségvédelmi szokásrendszert, helyes szokások folyamatos gyakoroltatásával és ellenőrzésével.
- Ösztönözzük tanulóinkat – közös véleményformálással, tanácsadással – az egészségvédő magatartás szabályainak megtartására. **(anyanyelvi kommunikáció)**
- Nyújtsunk segítséget az egészségvédő öntevékenységekben és az egészséges életmód kialakításában.
- Az iskolaotthon keretében és a napközis tevékenységek során biztosítsunk lehetőséget arra, hogy a napirendbe beillesztve tudatosan tervezett, fejlesztő mozgással és játékkal levegőn tölthessék szabadidejük nagy részét.
- Mindezek figyelembevételével alakítsuk helyesen a napi és heti rendet.

Egészséges táplálkozásra nevelés feladatai:

- * Az egészséges táplálkozás iránti igény kialakítása (napi ötszöri étkezés).
- * A kulturált étkezési szokások, az étkezések rendjének kialakítása, és az ízléses terítés iránti igény felkeltése. *Iskolánk tanulói számára háromszori étkezést, annak elfogyasztására a Házirendben meghatározott időkeretekben és szabályozással kellő időtartamot biztosít.*
- * Az étrend összeállításánál figyelembe kell venni a gyermekélelmezési normákat.
- * El kell érni, hogy tanulói fogyasztási szokásaiban változás történjen, helyezték előtérbe az egészséges élelmiszereket.

Személyi higiéne kialakításának feladatai:

- * Helyes tisztálkodási és fogápolási igények kialakítása, technikák elsajátítása.
- * Az időjárásnak, évszaknak megfelelő öltözködési szokások kialakítása. Váltócipő használata.
- * Gyakori fertőző betegségek megelőzésének, terjedésük megakadályozása módjainak tanulása, ismerete, betartása.
- * Káros élvezeti szerek veszélyeinek és fogyasztásuk következményeinek megismerése.
- * Rendszeres fogorvosi szűrés és tájékoztatás, szükség esetén kezelések igénybevétele.
- * Egészségügyi szolgáltatások rendszeres biztosítása, szükség szerint igénybevétele. (iskolaorvos, védőnő, fogorvos)

Mentálhigiéne feladatai:

- Biztonságos, nyugodt, bizalommal teli, elfogadó, szeretetteljes légkör biztosítása tanulóink, dolgozóink számára.
- Ésszerűen tervezett oktató és nevelőmunka, mely biztosítja tanulóinknak az egyenletes terhelést.
- A veszélyeztetett és halmozottan veszélyeztetett tanulók körének felmérése és folyamatos segítése.
- A lelkiileg egészséges tanulók mentális épségének megőrzése.
- Lehetőségek biztosítása, és személyes példamutatás a szabadidő helyes, egészséges eltöltésére.

Családi életre nevelés feladatai:

- Tegyük képessé tanulóinkat a tartalmas, egyenrangú, harmonikus emberi kapcsolatok kialakítására

és fenntartására. Tudatosítsuk, hogy a család életünk alapvető, legfontosabb közössége. Törekedjünk a kíváncsú családmódel iránti igény felkeltésére és kialakítására.

- A családi életre nevelés fontos területe a szexuális nevelés.

- Feladatunk, hogy megismerjék és megérthessék testük működését, a nemiségnek az emberi életben betöltött szerepét.

- Tájékoztatnunk kell a gyerekeket a nemi úton terjedő betegségekről, ezek következményeiről, és megelőzési lehetőségeiről. Ismereteket kell nyújtunk a fogamzásgátló módszerekről, a tudatos családtervezésről.

Az egészségnevelési program segítői:

*** Iskolaorvos**

Rendszeresen elvégzi a gyermekek egészségügyi szűrését és kötelező oltását. A szűrővizsgálatok alapján szakorvosi beutalóval látja el a gyerekeket. Folyamatosan kapcsolatot tart az iskola vezetésével, jelzi az egészségügyi problémákat.

*** Védőnő**

Rendszeresen segíti az iskolaorvos munkáját, vezeti a dokumentációt, szűréseket végez, kezeli a tanulók egészségügyi törzskönyvét, amelyet a gyermek iskolából való távozása után a következő iskolába továbbít.

Előadásokat tart az iskola vezetésével egyeztetett témákban (Egészségügyi felvilágosítások)

*** Fogorvos**

Évente egy alkalommal végez szűrést osztályonként, előre egyeztetett időpontban.

Ha szükséges visszarendeli a gyerekeket kezelésre, vagy fogszabályozásra.

Előadásokat tart az iskola vezetésével egyeztetett témákban (Egészségügyi felvilágosítások)

*** Gyermekjóléti szolgálat munkatársa**

A rászoruló családok számára nyújt segítséget. Kapcsolattartó a gyermekvédelmi felelős.

*** Gyermekvédelmi felelős**

Ő ismeri leginkább a hátrányos és problémákkal küzdő családok helyzetét. Szoros kapcsolatot tart az osztályfőnökökkel.

*** Családi háttér:**

A családok nagyobb része egyre kevésbé rendezett anyagi körülmények között él. Sok a csonka családban, és egyre elfoglaltabb szülők által nevelt gyerekek száma.

Arra törekszünk, hogy a szülők megalégedésére a családi nevelést kiegészítve neveljük, fejlesszük a gyermekeket. A szülőket partnernek tekintjük a nevelésben, hiszen munkánk nem lehet eredményes a családi megerősítés nélkül. Iskolánk nevelői nyitottak a szülők igényeinek megfelelő figyelembevételére.

Mindezek eléréséhez lehetőséget biztosítunk az ismeretek átadásával és programok szervezésével.

Tevékenységi területek:

Tanórákon:

- Az életjelenségek megismerése
- Az emberi test részei (testrészek, csontváz, izomzat, mérhető tulajdonságai, változásai, testünk működésének megfigyelése)
- Érzékszerveink (felismerésük, védelmük, tisztántartásuk)
- Egészséges életmód (helyes napirend, táplálkozás, rendszeres mozgás, tisztálkodás, fogápolás)
- Táplálkozás, fejlődés (táplálékcsoportok, helyes napi étrend, étkezési kultúra, a táplálék útja, a táplálkozás hatása fejlődésünkre, életjelenségeinkre)
- Az egészség megóvása (a betegségek megelőzése, a betegségek és leggyakoribb tüneteik, leggyakoribb fertőző betegségek)
- A légzés (légúti megbetegedések, környezeti ártalmak és a légzés kapcsolata)

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A NETFIT® rendszer segítségével mérik fel a testnevelők a diákok fittségi állapotát a hatályos tanév rendje rendelete által meghatározott mérési időszakban.

Szabadidőben a mozgás és levegőzés biztosítása:

Az alsó tagozatos osztályainkban tanulóink napjuk nagy részét az iskolában töltik, ezért gondoskodnunk kell arról, hogy a napi tanulás mellett módjuk nyíljon pihenésre, játékra, kikapcsolódásra. Arra törekszünk, hogy a szabadidős foglalkozások lehetőséget adjanak arra, hogy a gyerekek minél több fajta foglalatosságot próbáljanak ki, melyek fejlesztik képességeiket, kreativitásukat, mozgáskultúrájukat.

Minél több időt töltsenek a gyerekek a szabad levegőn való mozgással, játékkal.

- **A napközis csoportokban úgy szervezzük az időbeosztást**, hogy legalább 1 óra szabad mozgásos levegőzés előzze meg a tanulási időt az ebéd után.

Iskolánk szabadidős tevékenységei, amelyek az egészségnevelést szolgálják:

- Szervezett játékos sportfoglalkozások
- Játékos foglalkozások naponta az udvaron szünetekben
- Osztálykirándulások
- Iskolagyümölcs-program
- Iskolatej program
- Témahetek – egészség hónap
- Sportversenyek: Rendszeresen részt veszünk az alábbi versenyeken (Aktív Iskola Program események, egyéb aktuálisan meghirdetett versenyek, román nemzetiségi sportversenyek).
- Ökoiskola programok
- Hulladékgyűjtés
- Nyári napközis tábor
- Iskolai nyári tábor
- Sportfoglalkozások
- **Múzeumpedagógiai foglalkozások a tankerület és a Bihari Múzeum szervezésében**

Kapcsolat a szülőkkel

Törekszünk arra, hogy a szülők minél jobban megismerhessék egészségnevelési alapelveinket. Ehhez szükség van a folyamatos kapcsolattartásra.

- szülői értekezletek
- fogadóórák
- személyes beszélgetések
- szülők bevonása programjainkba
- fórumok

Az egészségnevelés prevenciós programjai:

A felső tagozatos osztályfőnöki órákon az osztályfőnökök folyamatosan foglalkoznak az egészséges életmód kérdéseivel (Lásd.: ajánlás az osztályfőnöki órákhoz)

Előadókat hívunk a következő témakörökben:

Káros szenvedélyek, drogok

2.5.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az **elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása** tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia... és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg, legfontosabb szerepe, hogy helyes alkalmazásával lehetővé válik az idővesztés minimálisra csökkentése, mely a maradandó egészségkárosodás nélküli túlélés alapvető feltétele.

Cél: a veszélyhelyzetek felismertetése, a segítségkérés alapelveinek megismertetése. Fontos a sürgősségi szemlélet kialakítása, a baleset valamint a hirtelen bekövetkező egészségkárosodás alapszintű ellátásának elsajátítása. A felelősségteljes és szabálykövető magatartás kialakulásának megalapozása. A testi, lelki, szociális egészség megbecsülésére, megőrzésére való nevelés, az egészséges életvezetésre való felkészítés.

2.5.3 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

A tanulók:

- sajátítsák el az ember létfenntartó szerveivel kapcsolatos ismereteket;
- tanulják meg az elsősegélynyújtás alapjait;
- legyenek képesek a baleseti helyzetek felismerésére, azok ellátására, segélyhívásra.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

a) Tanórákon: Internet, elméleti feladatok

- biológia óra: A leggyakoribb mozgásszervi elváltozások, sérülések megelőzésének módjai. A kisebb, vérzéssel járó sérülések ellátása.
- Kémia óra: Vegyszer okozta sérülések, égési sérülések, mérgezések,
- Fizika óra: égési sérülések,
- Testnevelés óra: balesetvédelmi oktatás – prevenció, sérülés esetén tennivalók,
- Osztályfőnöki óra: A korosztálynak megfelelő egészségnevelési program, egészséges életmód programok

b) Tanórán kívül: Gyakorlati ismeretek, tapasztalatok: Meghívott előadók segítségével

- védőnő
- mentősök, orvos: Ambu baba bemutatásán keresztül

2.6 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tanulók közösségi nevelését szolgálják az iskolában működő különböző tanulóközösségek.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatban fontos feladata van az osztályfőnököknek, hogy az osztályközösséget olyanná alakítsák, ahol a tanulók kibontakoztathatják képességeiket, fejleszthetik tudásukat, illetve a közösség hasznos tagjává válnak.

A tanítási órán és tanítási órán kívül megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

Az osztályszintű feladatok mellett az osztályközösség fokozottan kapcsolódjon be az iskolai feladatok végzésébe: iskolai ünnepek, rendezvények szervezése, (Kooperatív együttműködésből adódó feladatok, elvárások)

- váljanak fokozatosan az iskolai közösség vezető erejévé, az iskola tevékenységi

rendszerében irányító szerepet töltsenek be,

- az iskolai hagyományokat ismerjék meg, ápolják azokat, és adják át a fiatalabb közösségeknek,
- **a román kisebbség történelmének, szellemi, anyagi kultúrájának megismerése,**
- identitás megőrzése, fejlesztése,
- kisebbségi értékek megőrzése, hagyományörzés és teremtés,
- kisebbségi jogok megismerése és gyakorlása, közösséghez való kötődés (Személyes és társas kompetencia fejlesztése: empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodó képesség.)
- váljanak nyitottá a különböző szokások, kultúrák iránt, tiszteljék azokat,
- a tanulók, a közösség felkészítése az SNI tanulók integrált nevelésére
- az SNI tanulók beilleszkedésének segítése, és a másság elfogadása a tanulói közösségben.
- az osztályok vezetői a mindennapi feladatukat önállóan, az osztályfőnök irányítása nélkül is képesek legyenek megoldani,
- tudjanak eligazodni az új információs környezetben (az Interneten), a körülöttük zajló események iránt legyenek nyitottak, megfelelő kritikával értékeljék azokat,
- ismerjék fel a tanulás társadalmi jelentőségét, aktívan működjenek közre az egyéni és közös eredmény elérésében,
- érezzenek felelősséget az iskolai és az osztályon belüli fegyelmi helyzet kialakításáért, megszilárdításáért,
- a tanulók készüljenek fel az iskolai élet befejezésére, a továbbtanulásra, törekedve az egyéni és a közösségi célok összhangjának megteremtésére.

Az osztályfőnöki munkaközösség programjának megfelelően hatékonyan együttműködve segíti az osztályközösségek munkáját.

A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

Az intézményünkben működő **legnagyobb tanulóközösség a diákönkormányzat.**

A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzata határozza meg a diákönkormányzat feladatait, célját, szervezeti felépítését, működési rendjét, valamint ismerteti jogait. A diákönkormányzat a közösségi nevelés terén is fontos feladatot tölt be az általuk rendezett programok, rendezvények segítségével.

A rendszeres tanórán kívüli programok közül kiemelkednek az osztályok, vagy azok képviselői számára rendezett vetélkedők:

- sportversenyek

- egészségügyi vetélkedők
- környezetvédelmi és KRESZ vetélkedő
- sakkverseny
- különböző játékos vetélkedők az osztályközösség tagjainak részére.

Közösségfejlesztés a sportolási lehetőségek biztosításával

- A tornaterem használata az érdeklődő tanulók részére (felnőtt felelős vezető mellett) az év elején elkészített iskolai programban tervezettek szerint biztosított.
- Asztalitenisz edzés, tanítás után a délutáni órákban.
- Különböző sporttevékenységek (kézilabda, futball, tömegsport).
- Intézményünk a 2023/2024-es tanévtől bekapcsolódott az **Aktív Iskola Programba**.

A nevelőtestület kiemelt feladatai a tanulók közösségi nevelése területén

Hagyományosan az iskola egész közössége előtt ismerjük el a kimagasló eredményt elért tanulókat, akik vármegyei vagy országos versenyeken vettek részt, tanulmányi vagy közösségi munkájuk során kiemelkedő teljesítményt nyújtottak. Tanórán kívül színes, sokoldalú programokat szervezünk. Mozilátogatások, természetjárás, színházlátogatás, külföldi út stb.

Nagy figyelmet fordítunk arra, hogy tiszteletben tartsák társaikat és a felnőtteket, legyenek segítőkészek a rászorulókkal szemben.

Az iskolai közösségfejlesztés csak akkor lehet hatékony, ha megvalósul az egyén és a közösség közötti kapcsolat kialakítása, megteremtése.

2.7 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. *A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.*

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,

- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

2.8 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

2.8.1 Tehetséggondozás, felzárkóztatás, a tehetség képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Alapfeladataink:

A tehetséggondozás és felzárkóztatás módszereiben célirányos *tanulás-szervezési eljárások* alkalmazása:

- differenciált tanulásszervezés
- kooperatív technikák
- projekt módszer
- tevékenységközpontú pedagógiák

Bizonyos területeken tehetséges SNI tanulók célirányos fejlesztése.

Csak alapos tájékozottság alapján kezdhető el az eltérő képességekhez alkalmazkodó tanítás. Felmérve az igényeket és lehetőségeket a kötelező tanítási órákon és a nem kötelező, de az órarend szerint az oktatási rendben szereplő szabadon választott foglalkozásokon túl minden intézményben szükség van egyéb tanulmányi vagy érdeklődési kör jellegű foglalkozások tartására.

Keretei az intézményben:

- fakultatív órák
- rendszeres vagy időszaki korrepetálások
- felvételi előkészítő a középfokra
- tehetséggondozó foglalkozások több tanuló részére
- tehetséggondozó foglalkozások (1-2 tanuló) versenyre felkészítés
- szakkörök
- sportkörök, sportfoglalkozások

Az 1-8. évfolyamon, év elején rendszeresen elvégzett szintfelmérés eredménye is jelzi a kiemelkedő felkészültségű és képességű konstruktív gondolkodásra képes tanulókat. Alternatív házi feladatokkal nehezebb problémák megoldására készítjük, később az órákon is személyre szóló feladatokat kapnak, melyet a későbbiek során együtt elemezve velük a megoldás után kiemelkedő eredményre sarkalljuk őket.

A szaktanár a kiemelkedő képességű tanítványaival megismerteti a szaktárgyi versenyek rendszerét, jellemzőit, segíti felkészülésüket, bevonja az iskolai versenyek szervezésébe, lebonyolításába. Felhívja a tanulók figyelmét a megjelenő pályázatokra, versenykiírásokra, megadja azokat a forrásanyagokat, melyek a felkészülést biztosítják.

Pályázatokon és versenyeken való szereplésüket elemzi, értékeli úgy, hogy az a tanuló további tevékenységét ösztönözze.

Az alábbi tanulmányi versenyeken veszünk részt:

- Román nyelvi és kulturális versenyek
- Aktuálisan meghirdetett járási és országos versenyek

- Helyi szavaló és énekverseny (nemzetiségi hét)
- Angol nyelvi verseny
- Rajzversenyek

2.8.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

Minden év elején tájékoztató felmérés elkészítése után a szaktanárok, illetve a szakmai munkaközösségek megállapodnak az ismeretszerzés, az új anyag feldolgozás, a gyakorló és rendszerező órák arányában, a folyamatos ismétlés módjában és mélységében.

Csoportos és differenciált foglalkozásokat szervezve, programozott feladatokat adva, személyre szabott önálló munkával, az összefüggések, a fogalmak frontális ismétlésével valósítjuk meg a tanulók felzárkóztatását.

A mérések megmutatják a készséget - néha az alapkészségek - hiányát. Ezekben az esetekben az okok feltárásával, speciális egyéni eljárások alkalmazásával olyan szintre juttatjuk a tanulókat, amivel képesek lesznek a helyi tantervben megfogalmazott célok elérésére.

Azoknál a tanulóknál, akiknél szakember (pszichológus, nevelési tanácsadó) bevonása szükséges, gondoskodunk a megfelelő ellátásra irányításról.

Tanórán kívüli korrepetálások, egyéni felkészítő foglalkozások szervezésével is segítjük a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását.

Feladataink:

A lemaradó vagy gyengébb képességű tanulók **állandó és rendszerszerű felzárkóztatásának biztosítása.**

- Motiválást segítő differenciált tanulásszervezés, kooperatív technikák, tevékenységközpontú pedagógiák.

2.8.3 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

- A magatartási és beilleszkedési zavarokkal küzdő tanulók problémáját közösen megvitatjuk, elemezzük. Ennek érdekében szorosabb kapcsolatot tartunk a szülőkkel, naponta beszélünk a problémás tanulók anomáliájáról és a jobbítás módját felhasználva tüzzük ki a további feladatokat.
- A kommunikáció, a szókincs fejlesztése, a kulturált beszédnevelés érdekében az alsó tagozatban bábokkal, szerepjátékokkal, a felső tagozatban könyvtári órákkal, kötelező olvasógyakorlatokkal és beszéltető szerepjátékokkal bővítjük kommunikációs képességüket.
- Célul tüzzük ki az esztétikai érzék fejlesztését, valamint a türelmes, megértő emberi magatartás kialakítását.

Feltétlenül szükséges, hogy tanulóink olyan mintákat ismerjenek meg, ami értékrendjüket és kulturált magatartásukat kedvező irányba terelik.

- Szükséges a szülői magatartásminták pozitív irányba való segítése.
- A kötelezően előírt tanórai tevékenységen túl olyan feladatok meghatározása és végeztetése, amely a tanulók adott képességéből sikerélményt nyújthat.
- Fejlesztő foglalkozások szervezése, célja: Minden olyan tanuló felzárkóztatása, aki a tanítási órán nem tud eredményt elérni, mert a figyelem, az emlékezet zavaraival küzd. A fejlesztő foglalkozásokon képességek fejlesztése a feladat, melynek birtokában könnyebben elsajátítható lesz a matematika, az írás, az olvasás, stb. A fejlesztő foglalkozások kiscsoportokban történnek, 2-3 gyerek részvételével, nem hasonlítanak a tanítási órákra. Játékosak, páros kapcsolatra épülnek.

A foglalkozások formái:

- nagycsoportos vizsgálatok (pályaválasztás segítése, osztálylátogatások)
- kiscsoportos foglalkozások (3-4. osztály)
- kiscsoportos tanulási képességeket fejlesztő foglalkozások (1-8. osztály)
- egyéni foglalkozások
- családlátogatások, szülőkkel való beszélgetések
- iskolaérettségi szűrővizsgálat
- esetenként szakember segítségének igénybevétele.
- Esélyegyenlőség biztosítása.
- Sokszínű tevékenységformák biztosítása:
 - Egyénre szabott, differenciált tanulásszervezés
 - Kooperatív technikák alkalmazása
 - Projekt-módszer
 - Tevékenységközpontú pedagógiák
 - Individuális tanulás előtérbe helyezése
 - Az alapozó időszak elnyújtása
 - Fejlesztő értékelés alkalmazása

2.8.4 Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

Gyermekevédelem

Az ifjúság szociális válsághordozó. A kedvezőtlen gazdasági, családi és iskolai hatások, az érték- és normarendszer válsága, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültség szintje és csökken a feszültség-tűrő képesség, ami otthon érezteti hatását és leggyakrabban a gyereken vezetődik le.

Az intézményi gyermekvédelem az első és legfontosabb jelzőrendszer (lehet, illetve kellene, hogy legyen), hisz a gyerekek minden problémája (éhség, agresszivitás, szorongás, stb.) itt érzékelhető először.

Az intézmény feladata, hogy

- felismerje a problémát,
- keresse az okokat,
- nyújtson segítséget, illetve
- jelezze az illetékes szakembereknek.
- a HH, HHH, SNI integráció segítése, elfogadás, érzékenyítés,
- drogrevenüciós programok biztosítása.

Az a cél, hogy az intézmény gyermekvédelmi munkáján keresztül a gyerek problémáit minél korábban felismerjük, és minél hatékonyabban kezeljük, megelőzve súlyosabbá válásukat.

A felhalmozódott gyermekvédelmi problémák (veszélyeztetett gyerekek számának ugrásszerű emelkedése, bűncselekmények növekvő száma, drogproblémák) szükségessé teszik a fokozott figyelmet a gyermekvédelemre.

Javaslat a gyermekvédelem fejlesztésére:
szakmai továbbképzés biztosítása.

Cél: szemléletformálás, új eljárások, technikák, módszerek megismerése.

A hangsúlyt a gyakorlatra, a csoportmunkára, tréningekre, gyermekvédelmi esetmegbeszélésekre helyezzük.

Kapcsolattartás a helyi önkormányzat gyermekvédelmi felelősével.

2.8.5 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése, a szegregációmentes környezet kialakítása, fenntartása alapvető jelentőségű. Az egyenlő bánásmód elveinek betartása iskolánkban kiemelt feladat.

Az egyenlő bánásmód követelményét intézményünkben érvényesíteni kell, különösen:

- az oktatásba történő bekapcsolódás, a felvétel, az emeltszintű oktatásba bekapcsolódás során,
- a tanulmányi követelmények megállapítása és a teljesítmények értékelése során,
- az iskolai élethez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során,
- a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint
- a nevelésben-oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Iskolánkban nem működhetnek olyan szakkörök, és egyéb tanulói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejáratása, megbélyegzése vagy kirekesztése.

A helyzetelemzésből egyértelműen kitűnik, hogy iskolánkban növekszik a szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók száma. A pénzügyi szociális ellátások lehetőségeiről és a gyermekek védelméről rendelkező hatályos jogszabályokat az év eleji szülői értekezleteken ismertetjük. A

nevezett törvényekből is adódik, hogy a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős az osztályfőnökökkel együtt feladatain túl az alábbiak szerint jár el a tanulók szociális hátrányainak enyhítése érdekében:

- Az önkormányzatok mellett működő gyermekjóléti szolgálatok családsegítő szolgáltatást is végeznek. A GYIV-felelős rendszeres kapcsolatot tart fent a szolgálattal, szükség esetén jelzéssel él felé, intézkedésüket, a szolgáltatás helyes felhasználását figyelemmel kíséri.
- A kedvezményes étkeztetésben résztvevők körét a szociálisan hátrányos helyzetben lévőkkel bővítjük.
- Elsődleges feladat, hogy a gyermek családban maradhasson.
- A tankönyvtámogatás keretének felhasználásakor figyelembe vehető a tanulók szociális helyzete. A rászorulóknak részére nagyobb mértékű támogatás, vagy a könyvtárból kölcsönözhető tankönyvek biztosíthatók.
- A tanulmányi kirándulásokat a diákönkormányzattal, az alapítvánnyal egyeztetve lehetőség szerint támogatjuk.
- A helyi önkormányzatoknak javasoljuk, hogy a rászoruló tanulók rendszeres, vagy esetenkénti szociális segélyben részesüljenek.

2.8.6 A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése és oktatása

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a *Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve* és a *vizsgaszabályzatok* adnak eligazítást.

A tanulási, magatartási és beilleszkedési zavar meghatározása

A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok hátterében részképességszavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása áll fenn. Nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket; az egyes állapotok a tünetek/tünetegyüttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől a komplex személyiség-, illetve általános tanulási zavarig terjedhetnek. A percepció bázis többdimenziós

érintettsége miatt az olvasás, írás, számolás elsajátításában különböző súlyosságú akadályt jelent, az enyhe zavartól egészen a funkcióképtelenségig.

a) A **részképességzavarok** körébe az iskolai teljesítmények – elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) – elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy tanulási zavarok komplex tünet-együttese tartozik. Jellemző, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó, súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszóródás mutatható ki az intelligenciafaktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között. A részképességzavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő közömbösség, érdektelenség, amely a nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulással kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződik ki.

b) A **kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar**, a figyelemzavar megléte esetén az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni, az általánosnál sokkal több cselekvéses tanulási helyzetet igényel. Azok a tanulók, akik súlyos figyelemzavaruk (helyzetidegenség, hibás-hiányos helyzetfelismerés) vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képesség miatt nem tudnak a tanulási szituációba beilleszkedni, állandó személyes kontrollra, megerősítésre szorulnak.

Míg a részképességzavarok gyakran ép érzékszervek esetén is az érzékszervi fogyatékoság (gyengénlátás, enyhe nagyothallás) látszatát kelthetik, addig a hiperaktivitás, a nyugtalanság, a túlmozgások, a figyelemzavar előfordulásakor a tanulók általánosan gyenge képességűnek, értelmi fogyatékosnak tűnhetnek.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési lelassulásának jelei a tanulási, magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál az alábbiak:

- általában érzékenyebbek a meteorológiai változásokra,
- fáradékonyabbak az átlagnál, nehezen tűrik a zajokat, nehezen viselik el a várakozási feszültséget,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat.

Tanulási zavarok

Összefoglaló kifejezés a különböző, nem képességhiányból eredő tanulási zavarokra.

➤ **Dyslexia F 81.0 (Olvasási zavar):**

Az olvasási teljesítmény - az olvasás pontosságát vagy a megértést egyénileg, standardizált tesztekkel vizsgálva - lényegesen alatta marad a személy biológiai kora, mért intelligenciája vagy a kor szerinti képzettség alapján elvárhatónak. A zavar jelentősen kihat az iskolai teljesítményre, vagy az olvasási jártasságot igénylő mindennapi élettevékenységekre.

➤ **Dysgraphia F 81.1 (Írásbeli kifejezés zavar)**

Az íráskészség - egyénileg, standardizált tesztekkel vizsgálva (vagy az íráskészség funkcionális becslése) - lényegesen alatta marad a személy biológiai kora, mért intelligenciája vagy a kor szerinti képzettség alapján elvárhatónak. A zavar jelentősen kihat az iskolai teljesítményre, vagy az íráskészséget igénylő mindennapi élettevékenységekre. Ha érzékelési deficit van jelen, az íráskészség nehézségei meghaladják az ahhoz rendszerint társuló zavar mértékét.

➤ **Dyscalculia F 81.2 (Számolási zavar)**

A számolási képesség - egyénileg, standardizált tesztekkel vizsgálva - lényegesen alatta marad a személy biológiai kora, mért intelligenciája vagy a kor szerinti képzettség alapján elvárhatónak. A zavar jelentősen kihat az iskolai teljesítményre, vagy a számolási képességet

igénylő mindennapi élettevékenységekre. Ha érzékelési deficit van, a számolási nehézségek meghaladják az ahhoz rendszerint társuló zavar mértékét.

➤ **Tanulási zavar**

Ide tartoznak azok a tanulási zavarok, amelyek nem teljesítik egyik speciális tanulási zavar kritériumait sem. A kategória mindhárom fent részletezett terület problémáit magában foglalja, amelyek együttesen jelentősen befolyásolják az iskolai teljesítményt, még akkor is, ha az egyes jártasságokat vizsgáló tesztekben mért teljesítmény nincs lényegesen a személy biológiai kora, mért intelligenciája vagy a kor szerinti képzettség alapján elvárható szint alatt.

A tanulási zavar hátterében sokszor koordináció-fejlődési zavar áll

A motoros koordináció lényegesen alatta marad a személy biológiai kora és mért intelligencia alapján elvárhatónak.

Ez megnyilvánulhat a motoros fejlődés különböző lépcsőfokainak késleltetett elérésében, dolgok elejtésében, ügyetlenségben, gyenge sportteljesítményben vagy a kézírás minőségében.

Mindez kihat az iskolai teljesítményre vagy a mindennapi élettevékenységekre.

Beilleszkedési és magatartási zavarok főbb formái

- Hiperaktivitás
- Figyelemzavar- ADHD szindróma
- Impulzivitás
- Magatartási zavarok
- Oppozíciós zavar
- Emocionális zavarok
- Kevert magatartási és emocionális zavarok
- A szocializáció zavarai
- TIC zavarok
- Egyéb viselkedési és emocionális rendellenességek (nem organikus eredetű enuresis és encopresis, dadogás, hadarás, táplálási zavar, stb.)

Iskolánk fejlesztési feltételrendszere

- a fejlesztés megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- a követelmények igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- ha szükséges a fejlesztés terjedjen ki az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is,
- a fejlesztő célú terápiák programjai váljanak az intézmény pedagógiai programjának tartalmi elemeivé,
- a tanulókat a nevelés-, oktatásfejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érdekében meghatározzuk:

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosítását,
- a képességek fejlesztő célú korrekciójának területeit,
- a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

Az ellátás közös elvei:

- A feladatokat az intézmény dokumentumai tartalmazzák. E feladatok hosszútávúak és az iskola egész nevelési - oktatási rendszerét átfogják.
- A fejlesztő tevékenység szakmaközi együttműködésben valósul meg, szervezett, nyitott tanítási - tanulási folyamat, s a tanulók igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök,

módszerek, terápiák alkalmazását teszi szükségessé.

A fejlesztő tevékenység közös célja és feladatai:

- a hiányzó vagy dysfunkciók helyreállítása, újak kialakítása,
- a meglévő ép funkciók erősítése és bevonása a hiányok pótlása érdekében,
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- a szükséges speciális fejlesztő eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása,
- az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok kialakítása.

A fejlesztő tevékenységet meghatározó tényezők:

- a dysfunkciók típusa, súlyossága,
- a dysfunkciók kialakulásának ideje,
- az SNI és a tanulási, magatartási és beilleszkedési nehézséggel küzdő tanuló életkora, állapota, képességei, készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- a társadalmi integráció kívánalmai: egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, életvitel.

Az SNI és a tanulási, magatartási és beilleszkedési nehézséggel küzdő tanuló fejlesztésére vonatkozó célok, tartalmaknak, tevékenységeknek, követelményeknek meg kell jelenni:

- a pedagógiai programban,
- a minőségirányítási programban tervezési és ellenőrzési szinten,
- helyi tantervben a tantárgyak programjában,
- a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,
- egyéni fejlesztési tervben.

A pedagógiai feltételeket a köznevelési törvény határozza meg. Többlatszolgáltatásokat biztosít a SNI és a tanulási, magatartási és beilleszkedési nehézséggel küzdő tanuló számára.

Az iskola fejlesztő tevékenységének jellege:

- órai differenciált foglalkozás,
- komplex képességfejlesztés,
- logopédiai terápia,
- pedagógiai célú fejlesztő foglalkozások egyéni fejlesztési terv szerint a Szakértői Bizottság szakértői véleménye, illetve a Nevelési Tanácsadó szakvéleménye alapján.

Személyi feltételek

- A fejlesztő tevékenységeket végző **szakemberek:**
- gyógypedagógus,
- fejlesztő pedagógus,
- pedagógus.

Tárgyi feltételek

A fejlesztő tevékenységekhez szükséges tárgyi feltételek:

- **Helyiségek:**
 - tanterem,
 - fejlesztő szoba
 - tornaterem,
- **Fejlesztő eszközök,** tanórai segédletek biztosítása:
- A fejlesztő szoba tárgyi felszereltsége a helyi fejlesztés minél sokoldalúbb megvalósítását hivatott szolgálni:
 - tér az elemi mozgásformák gyakorlásához (pl.: iránygyakorlatok vagy feszültségoldó
 - mozgások, ismeret-rögzítést elősegítő mozgássorok stb.),
 - tanulói asztalok,
 - 6 db szék,
 - szőnyeg,
 - tükör,

- fejlesztő eszközök, könyvek, játékok,
- nyitott és zárható polcok (szekrények),
- tárolók dobozok,
- tábla (krétához és filctollhoz való),
- fogas,
- szeméttároló.

Az együttnevelés szubjektív tényezői

A törvényi háttér meglete elengedhetetlen, de önmagában kevés, ennél sokkal nagyobb jelentőséggel bírnak a **szubjektív tényezők**.

Biztosítani kell:

- az SNI és a tanulási, magatartási és beilleszkedési nehézséggel küzdő **tanuló beilleszkedését és együttthaladását a többi tanulóval**, ez segíti a nyitottabb személyiség formálását,
- a Szakértői Bizottság, és a Nevelési Tanácsadó által adott javaslatok beépítését az **egyéni fejlesztési tervekbe**,
- a **pedagógusok, a szülők és a többi gyermek felkészítését**,
- a **fejlesztő szemlélet** érvényesítését, **dysfunkció-specifikus módszerek alkalmazását, folyamatos értékelést, együttműködést a szakemberekkel**.

Elengedhetetlen, hogy a fejlesztésben résztvevő szakemberek **team-munkában** dolgozzanak, együtt kell meghatározni a tennivalókat.

Alapvető tényező továbbá, hogy a pedagógusok jártasak legyenek **differentiált tanulásszervezésben**.

A differenciálás az a folyamat, melynek során a pedagógus a tanulási folyamatot az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez rendeli.

Ezáltal tudja a tanulóhoz igazítani a tananyag tartalmát, szintjét, a tanulás ütemét, az alkalmazott módszereket, az ellenőrzés, értékelés, számonkérés típusát stb.

Ez a fajta tanulásszervezés az osztály valamennyi tagjának számára kedvező.

A pedagógus így kaphat képet arról, hogy ki milyen téren kiemelkedő, tehetséges, illetve ki és miben marad el társaitól.

Az erősségekre építve és támaszkodva határozhatja meg azokat az eljárásokat, módszereket, amelyekkel az elmaradott területek fejleszthetők.

A szülők szerepe, befolyásoló hatása is jelentős a fejlesztés hatékonysága szempontjából. Elsősorban az egyéni igényekhez szabott, **optimális, támogató környezetet** kell biztosítaniuk. Nagy szerepet játszanak abban, hogy a beilleszkedés sikeres legyen, kapcsolatot tartanak az osztálytanítóval és a fejlesztő pedagógussal.

Az iskola és a szülők közti ideális kapcsolatnak a következő alapelvekre kell épülnie: a szülő és a szakember kölcsönösen tiszteljék egymást, az információáramlás kölcsönös legyen, érezzék a szülők, hogy a nevelési-oktatási folyamatban résztvevő pedagógusok elfogadják gyermekük egyediségét, érezzék, hogy ők is részesei a nevelési - oktatási folyamatnak.

A pedagógusoknak nem szabad figyelmen kívül hagyniuk az ép (nem SNI, tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézséget nem mutató) gyermekek szüleit sem, empátiás készséget kell kialakítani bennük, mert fontos, hogy a szülők támogassák gyermeküket a sajátos nevelési igényű tanulók elfogadásában. A pedagógusok feladata, hogy ismertessék az **osztálytársakkal** a dysfunkció mibenlétét, a segítségnyújtás lehetőségeit, a különbözőség fogalmát, a miben vagyok erős, miben vagyok gyengébb nézőpontjából. Meg kell találni azt az egyensúlyt, hogy a SNI és a tanulási,

magatartási és beilleszkedési nehézséggel küzdő tanuló pont annyi segítséget kapjon, amennyire szüksége van: se többet, se kevesebbet.

Együttműködés a szakemberekkel: az iskolánk a sajátos nevelési igénynek, létszámnak megfelelő szakembereket biztosít.

A fejlesztő pedagógus feladata sokrétű:

- egyéni fejlesztési terv szerint közvetlenül foglalkozik a gyermekkel,
- kapcsolatot tart a szülőkkel, nyomon követi a gyermek fejlődését,
- koordinálja a fejlesztő munkában résztvevő más szakemberek munkáját,
- kapcsolatot tart az osztályban tanító többi pedagógussal, folyamatosan konzultál velük,
- segíti a szakvélemény értelmezését, szakmai támogatást, tanácsadást nyújt a dyszfunkció specifikus fejlesztése érdekében,
- javaslatot tesz a környezet kialakítására, speciális eszközök kiválasztására, speciális módszerek alkalmazására.

A helyi tantervbe beépülő elemek, az SNI és a tanulási, magatartási és beilleszkedési nehézséggel küzdő tanulók fejlesztését segítő program

A **részképességzavarok** körébe elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) elsajátításának és képességének deficitjeit, valamint az általuk kiváltott következményes magatartási és/ vagy tanulási zavarok komplex tünetegyüttesét sorolják.

Kiemelt célok, feladatok

- Pontos diagnózis és fejlesztési szempontok, módszerek igénylése, vizsgálatok elvégzése.
- A tanulási zavarok/nehézség kialakulásáért felelős funkciók fejlesztése.
- Tankötelezettségük teljesítését több szakember segítségével végezzék.
- Az SNI és a tanulási, magatartási és beilleszkedési nehézséggel küzdő tanuló túlterhelésének elkerülése a fejlesztő folyamatban.
- Kudarctűrő képesség növelése.
- Önbizalom, önismeret, önértékelés fejlesztése, reális énkép kialakítása.
- A tanuló fejlettségének megfelelően egyéni továbbhaladás biztosítása.

A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban (2020) foglaltak az irányadók, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a fejlesztés tanítási-tanulási folyamata azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel valósítható meg.

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatoknak minden műveltségterületen meg kell jelennie. Célzottan szerepet kaphat az ember és társadalom, a művészetek és ezen belül a dráma és színház fejlesztési feladatai között.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az élő idegen nyelv tanításánál a nyelvoktatás auditív és beszédközpontú (kommunikálható) módszereinek előtérbe helyezése javasolt, az SNI és a tanulási nehézséggel küzdő tanulóknál az első és második osztályban erre fokozott figyelmet kell fordítani.

A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A Testnevelés és sport műveltségi területen a szenzoros mozgáskoordináció fejlesztése javasolt.

A Matematika területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést, (kis lépések, többoldalú, egyszerűsített, megismételt magyarázat).

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek (csoportmunka) és módszerek (projekt módszer, időkeretek rugalmas kezelése) előtérbe helyezése a helyi tanterv készítésénél.

Dyslexia

A **dyslexia** a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Általában differenciálatlan az aktív szókincs, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés.

Dysgrafia

Dysgrafia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának és alapkultúrtechnikaként való alkalmazásának folyamata.

A formai-kivitelezési problémák mellett rendszerint tartalmi jellegzetességeket is találunk: az olvasáshoz hasonlóan az írásban is megjelennek betűtévesztések, kihagyások, betoldások, perszeveratív ismétlések. Az összkép többnyire kevésbé tagolt, átjavított, sokszor maszatos, nehezen követhető.

Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett lesz, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért fáradékonyabbak a dysgrafiás tanulók.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskoláskorban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező képességét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és idői relációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő, valamint a vizuális és auditív észlelésre alapozó módszerrel, illetve a többféle érzéklet összekapcsolódásával megerősített rögzítés,
- az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,

- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel, illetve többféle érzéklet összekapcsolásával segített rögzítéssel,
- olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.
- beszédfejlesztés, aktív szókincs bővítése, helyes ejtése,
- verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése,
- hang - betű kapcsolat kialakítása, fonémahallás fejlesztése,
- makacs betűtévesztések kiküszöbölése (egymástól távol tanítjuk, sok mozgással, hangoztatással stb. pl.: b-d-p, o-ó, u-ú, ü-ű, ö-ő),
- figyelem megosztása az olvasástechnika és a szöveg tartalma között,
- toldalékok körültekintő olvasása,
- olvasástechnika, tempó fejlesztése,
- olvasás-írás tanítása (esetleg újratanítása) hangoztató - elemző vagy diszlexia prevenció módszerrel, minimum 2 évre kiterjesztve,
- olvasás, írás készségének folyamatos gondozása az egész iskolai pályafutás alatt,
- idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- segítő környezet folyamatos rendelkezésre állása,
- kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során.

A megvalósítás szinterei

- minden tanórán,
- fejlesztő foglalkozáson,
- felzárkóztató foglalkozáson.

Dyscalculia

A dyscalculia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás, idegennyelv tanulás) jó színvonalával mellett.

Nehezítetté válik az érzékelés-észlelés folyamata, a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, a fogalmak kialakulása, a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, valamint az emlékezet és a figyelem.

A dyscalculiás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a testséma kialakítása,
- a téri relációk biztonsága,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- a szerialitás erősítése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.
- számfogalmak kialakítása és bővítése, a manipuláció előtérbe helyezése, képi vizuális megerősítés,

- az érzékelés - észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése (számológép, naptár stb.),
- az alpműveletek fogalmi kialakítása, képi, vizuális megtartása, sokoldalú gyakorlásuk a már „birtokolt” számfogalmakkal építkező számkörökben,
- a matematikai nyelvi relációk tudatosítása, szöveges feladatok megoldása,

A megvalósítási szinterei

- matematika óra, fizika óra, kémia óra és minden számolással kapcsolatos tevékenység,
- fejlesztő foglalkozás,
- felzárkóztató foglalkozás.

Fejlesztési lehetőségek tantárgyakra lebontva:

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Magyar nyelv és irodalom

Látás, hallás, mozgás koordinált működése.
 Beszédfejlesztés, aktív szókincs erősítése, helyes ejtése.
 Verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése.
 Hang-betű kapcsolat kialakítása, fonéma-alkalmazás fejlesztése.
 Betűtévesztések kiküszöbölése.
 Figyelem megosztása az olvasástechnika és a szöveg tartalma között.
 Olvasás, írás tanítása hangoztató-elemző vagy diszlexia-prevenációs módszerrel.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Idegen nyelv

Speciális módszerek használata, auditív segédeszközökkel.
 Egyszerű élethelyzetek játékos modellezése.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Digitális kultúra

A számítógép működési elvének megismerése, a folyamatok megértése.
 A számítógép felhasználhatósága a mindennapokban.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Matematika

Számok világának leképezése tárgyakkal, rajzokkal, majd a számok szimbolikus szintjén.
 A mennyiségállandóság fogalmának kialakítása.
 Szövegértés, lényeg- kiemelés, adatok csoportosítása, elvonatkoztatása nyitott mondatokban.
 A matematikai nyelvi relációk tudatosítása.
 Az alpműveletek fogalmi kialakítása, képi, vizuális megtartása, sokoldalú gyakorlás.
 Problémamegoldó képességfejlesztés.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Történelem és állampolgári ismeretek, Etika, Hon- és népismeret

Önismeret, reális önértékelés, kommunikáció fejlesztése minden műveltségi területen.
 Korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.
 A feladatok, a fejlesztendő képességek megegyeznek a NAT-ban leírtakkal, a fejlődés útjai, módjai és kialakításuk időtartama módosulhat.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Biológia, Fizika, Kémia, Földrajz

Rajzos vázlatok készítése.
 Kész vázlatok biztosítása a lényegkiemelés megkönnyítése.
 Számonkérésnél az időtényező növelése, lehetőség a kiválasztásra (írásbeli felelet helyett, szóbeli, szóbeli helyett írásbeli).
 Feleletnél a vázlat használatának engedélyezése.
 Számítógép használat.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Környezetismeret, Természettudomány

Tér- és időviszonyok kialakítása, tájékozódási ismeretek kialakítása.

Életszerű helyzetek megtapasztalása.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Ének-zene

Ritmusérzék, a hallási figyelem fejlesztése.

A kommunikációs és metakommunikációs képesség fejlesztése.

Kapcsolatteremtő képességek kibontakoztatása.

Személyiségfejlesztés improvizációs játékokkal.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Vizuális kultúra, Technika

Az önkifejezés lehetőségének megteremtése.

Nagy- és finommozgások fejlesztése.

Alkotó magatartás kialakítása, fejlesztése.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Dráma és színház

Látás, hallás, mozgás koordinált működtetése.

Komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésében fontos feladata van.

Tantárgyi fejlesztő feladatok: Testnevelés

Szenzoros integrációs programmal fejlesztés vagy gyógyújszás.

Testséma biztonságának kialakítása.

Látás, hallás, mozgás koordinált működése.

Helyes magatartási szokások kialakítása.

Jellemtulajdonságok fejlesztése.

Személyiség formálása csoport ill. csapatjátékokon keresztül.

Kudarctűrő képesség növelése.

Hiperkinetikus vagy aktivitászavar/nehézség, a figyelemzavar/ nehézség

Hiperkinetikus vagy aktivitás zavar

A halmozott fejlődési zavar a beszéd/nyelv, a mozgás, a kognitív képességek eltérő és egyenetlen fejlődését foglalja magába. Komoly akadálya az olvasás, írás, számolás elsajátításának. Speciális fejlesztés, logopédiai- és pedagógiai ellátás szükséges.

Már az első öt évben kialakuló tünetegyüttes, melyet jellemez a tevékenységek csapongása, a figyelmetlenség, a nagyfokú impulzivitás, a szabályok gyakori megszegése, megfontolatlanság, többszöri konfrontálódás a társakkal. Gyakori a kognitív működések zavara, illetve a nyelvi és motoros képességek fejlődésének késése. Másodlagos szövődménye az aszociális viselkedés és csökkent önértéktudat.

A **hiperkinetikus vagy aktivitás nehézsége, illetve a figyelmi nehézség** esetében ugyanezek a tünetek jelennek meg, csak enyhébb fokban.

A percepció minden területét fejleszteni kell:

- a vizuális, az akusztikus, a mozgásos észlelés folyamatait,
- a motoros képességeket,
- a beszéd és nyelvi készség állandóságát.

A pedagógus együttműködése a családdal és más szakemberekkel feltétlenül szükséges.

A megvalósítás szinterei

- tanóra,
- fejlesztőpedagógiai foglalkozás,

Magatartási-beilleszkedési nehézség

Jellemzői a visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartás-sémák. A viselkedés erősen eltér az adott életkorban elvárhatótól, a szociális elvárásokat durván áthágja. Sokkal

súlyosabb lehet, mint egy gyermekcsíny vagy egy serdülőkori lázadás és hosszan tart (hat hónap vagy annál hosszabb ideig). Jellemzi még: nagyfokú harcoság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, fenyegető erőfitogtatás, indulatkitörések, iskolakerülés, hazudozás.

A fejlesztés elvei, módszerei, feladatai:

- A tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére.
- Az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében.
- A tanuló viselkedésének (kommunikációjának, önbizalmának, magabiztosságának, önérvényesítésének, cselekvéses, illetve verbális megnyilvánulásainak) megismerése siker vagy kudarc esetén. Ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.
- A pedagógus együttműködése a családdal és más szakemberekkel.
- A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

A megvalósítás szinterei

- tanóra,
- fejlesztőpedagógiai foglalkozás,

A pedagógiai célú **fejlesztő foglalkozásokat** a tanórai foglalkozásokon túl is biztosítjuk.

Ez jelenik meg az iskola óratervében, mely az SNI és a tanulási, magatartási és beilleszkedési nehézség típusától függően az évfolyamra meghatározott heti tanórák óraszámának 15-50%-a lehet.

Követelmények és értékelés

A helyi tantervben az SNI és a tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal/nehézséggel küzdő diákok egyéni sajátosságainak megfelelően vesszük figyelembe az egyes tantárgyak témaköreire, tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlásokat. **A tanulmányi követelmények megegyeznek a nem SNI-s, illetve a tanulási, beilleszkedési és magatartási nehézséggel nem küzdő tanulók követelményeivel.** Ehhez azonban a tananyagban mennyiségi, minőségi szelektálásra, a tanítási, -tanulási folyamat módszerében, eszközeiben, időkeretében differenciált, rugalmas kezelésre van szükség.

A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleménye, valamint a Nevelési Tanácsadó szakvéleménye, javaslata alapján az igazgató egyes tantárgyak, tantárgyrészek **értékelése és minősítése** alól felmentést ad, eltérő haladási tempót, vagy a számonkéréseknél hosszabb időtényezőt engedélyez a rászoruló tanulóknál.

Az értékelésre-minősítésre vonatkozó szakértői vélemények, illetve szakvélemények mindig az adott tanuló szükségleteire fogalmazódnak meg. Például:

- döntően szóban adhasson számot tudásáról, hogy elakadásnál megsegíthető legyen, illetve, hogy tudása reálisan számon kérhető legyen.

Differenciáltan a segítségadásban:

- Ha azonos tananyagot dolgozunk fel, a tanulási nehézséggel küzdő gyermek több segítséget igényel pl.: a feladat megismétlése nekik megfelelő nyelvi szinten, a feladatok kis lépésekre bontása, példa bemutatása, mintaadás (algoritmus) stb.

Differenciáltan a feladatok szintjén:

- Írásos munkáit differenciáltan értékeljük.
- Több idő, illetve arányosan kevesebb feladat, vagy különböző nehézségi fokozatú, a tanuló képességeihez alakított feladatok adása.
- A feladatok technikai kivitelezése: íráskészség esetén csak egyeztetés, színezés, összekötés.
- Exteriorizációs szint: inkább felismerés, megnevezés legyen a feladat, mint alkalmazás, reprodukció tehát rétegfeladatok legyenek!
- Utasítások (egyszerre egy, az is egyszerűsítve).

- Segédeszközök használata:
pl. számológép,
számítógép az írásos munkákhoz,
korong, pálcika, színes rúd készlet,
táblázatok,
szorzótábla,
helyesírási szabályzat,
értelmező szótár, stb használata.

Differenciáltan a tevékenységek szintjén:

- A tanórán való részvétel kötelező, de érdemjegyet ne kapjon.

Differenciáltan a szociális keretek szintjén:

- Egyedül, párban, kiscsoportban tanuljanak. A tanulási nehézséggel küzdő gyermeknél hasznos lehet, ha társsal vagy társakkal dolgoznak (ösztönzés, segítség oldja az elszigeteltséget, kontroll stb.).

Differenciáltan a tanulási stílus szerint:

- Vannak vizuális, illetve auditív vagy motoros területre támaszkodó, illetve kombinált típusú tanulók, akiknél megerősítő hatású lehet az egyszerre több csatorna.

Differenciáltan a célok szintjén:

- Érdemes egy minimális, de működőképes és szilárd tudást kiépíteni, amire a következő szint ráépíthető.

Differenciáltan az értékelésben:

- Az osztályozás önmagában nem elég. A szöveges értékelés a tanulóknak szóljon, utaljon az önmagához mért fejlődés ütemére.
- A kötelező órakeret terhére az iskola foglalkoztatást szervez (kimehet a tanuló az óráról egyéni fejlesztésre).
- A matematikai gondolkodásban megnyilvánuló számolási nehézségeket vegyék figyelembe minden olyan tantárgyban, ahol számolós tananyagrészek vannak, illetve ezek a munkák nem értékelhetők (pl: fizika, kémia esetében).
- A helyesírás értékelése alóli felmentés.
- A külalak értékelése alóli felmentés.
- Tantárgyi felmentés.

Az első évfolyamon az értékelés és minősítés alól mentesített tanuló számára **egyéni továbbhaladást** engedélyezhet az igazgató, vagyis a gyermek haladása eltérhet osztálytársaitól egyes tantárgyakban.

- A SNI gyerekek teljesítménye nem vethető össze a többségével, nem fejezhető ki érdemjegyekkel. Jellemzően szöveges, vagy százalékos értékelést alkalmazunk.
- A továbbhaladás – azaz a következő évfolyamba lépés – feltételének érvényesítésekor figyelembe vesszük a szakértői véleményben foglaltakat is.
- Az értékelő folyamat szerves része a szülő tájékoztatása, illetve az eredmények értelmezése, a jövőre vonatkozó tennivalók meghatározása. Különös gondot fordítunk arra, hogy a tanulók eredményeit diszkréten kezeljük, azokat csakis a szülőjével, és a tanulóval osztjuk meg, nem az osztály nyilvánossága előtt.

Az egyéni fejlesztési terv

Célja

- A törvény által meghatározott és a szakértői/szakvéleményben szereplő fejlesztési formák biztosítása.
- A sajátos nevelési igényből és tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokból/nehézségekből fakadó hátrányok csökkentése, vagy lehetőség esetén megszüntetése.

- Harmonikus, ön maga problémáit megfelelően kezelni tudó személyiség kialakítása.
- Az egész élet során jól használható kompenzációs technikák elsajátítása. Az osztály, a többi tanuló bevonása fontos, ismerniük kell a pedagógus állásfoglalását, az értékelés szempontjait, a „miért másképp” kérdések felmerülése miatt.

Feladata

- Egyénre szabott fejlesztés a gyermek szükségleteinek figyelembe vételével.
- Differenciálás a szakértői/szakvélemény alapján.
- A pedagógus, a fejlesztő pedagógus és a Nevelési Tanácsadó munkatársának folyamatos kapcsolattartása, egymás munkájának kiegészítése, segítése.

Tartalma és tevékenységei

- A tanulóról kapott szakvélemény alapján az egyéni fejlesztési terv tartalmazza a tanuló nevét, osztályfokát, a fejlesztendő területeket, az ütemezést, az eszközöket, módszereket.
- A dysfunkciók fejlesztése, a meglévő, jól működő funkciók bevonása a megismerő folyamatok megsegítése érdekében.
- A tanulók problémájának súlyosságától függően, egyéni vagy kiscsoportos képességfejlesztés. A fejlesztés területeit a rendelkezésre álló szakvélemények, valamint a pedagógusok jelzései alapján kerülnek meghatározásra.
- Az egyéni képességeket és az eltérő fejlődési ütemet szem előtt tartva valósuljon meg a mennyiségi és minőségi differenciálás.
- Megfelelő motivációs bázis kialakítása.
- A másodlagos tünetek (szorongás feladathelyzetben, kudarckerülő magatartás, esetleges agresszió, stb.) oldása.

Követelmények

- A fejlődés és fejlesztés lehető legkedvezőbb lehetőségeinek és feltételeinek biztosítása.
- A támasztott követelmények mindig személyre szabottak és a szakértői/szakvéleményben foglaltakra épüljenek.

Az alapeladatok rangsorolása

A bevezető és a kezdő szakaszban (1-6. osztály) kiemelt hangsúlyt fektetünk az alapvető készségek elsajátítására: az olvasás, írás, számolás, szóbeli-írásbeli kifejezőkészség terén az alsó tagozatban olyan szintre akarjuk juttatni tanulóinkat, hogy azok révén önálló ismeretszerzésre, tananyagfeldolgozásra legyenek képesek.

A dyslexiás tanulók az alsó tagozatban már megszokott módon állandó segítséget kapnak az órákon a tananyag-feldolgozáshoz, mert a dyslexiás tanulók számára eredményes fizika, matematika vagy történelemoktatás csak a szükséges nyelvezet elsajátítása után képzelhető el. Ezek a segédeszközök egyébként a nem dyslexiás többség számára is, mint többletgyakorlási lehetőségek jó szolgálatot tesznek az ismeretek elmélyítésében. Szükség esetén a felső tagozatos tanulóknál se szakadjon meg az alapkészségek fejlesztése.

Iskolán kívüli együttműködési lehetőségeink

Iskolán kívüli együttműködési lehetőségeink:

- Szülők,
- Pedagógiai Szakszolgálat,
- Pályaválasztási Tanácsadó,
- Szakorvosok, házi gyermekorvosok.

A tanulók képességeit folyamatosan értékeljük, kontrollvizsgálatok a szakértői bizottságnál, szöveges értékelés a fejlesztő napló alapján, konzultálunk a szaktanárokkal, szülőkkel, megjelöljük a további feladatokat.

Tanítást – tanulást segítő és értékelő eszközrendszer elemei

- Az iskola cél- és feladatrendszerének teljesítése érdekében, jelenleg legfontosabb a többségi pedagógusok szemléletmódjának alakítása, valamint a speciális helyiségek kialakítása, a

meglévők kiegészítése, valamint a speciális eszközök, felszerelések gyarapítása. Külső és belső jogyakorlatok maximális kihasználására törekszünk. Az innovatív munkába bekapcsolódó nevelők rendelkezzenek a szükséges szemlélettel, magas szintű pedagógiai-, pszichológiai képességekkel.

- Értékelő eszmegbeszélések biztosítása.

Módszerek

- egyéni fejlesztési tervek készítése,
- az egyéni fejlődés folyamatos dokumentálása,
- egyéni fejlesztő lapok készítése,
- heterogén osztályszervezés.

Az integrációt segítő módszertani elemek

Az integrációt segítő módszertani elemek:

- A pedagógusaink alkalmazzák a differenciálást, a speciális eljárásokat, ezzel hozzájárulunk az együttnevelés - oktatás sikeréhez.
- Óráinkat, foglalkozásainkat úgy tervezzük és szervezzük, hogy felkeltse és fejlessze a tanulók kíváncsiságát, tanulási kedvét.
- A hibákat a tanulási folyamat szükséges velejáróinak tekintjük.
- A segítségnyújtáskor az öntevékenységet erősítjük – azt szeretnénk, hogy a tanulók csak annyi segítséget vegyenek igénybe, amennyire szükségük van. Így érhetjük el önállóságuk, önbizalmuk és egyéni képességeik fejlődését.
- A házi feladat **értelmes kiegészítője** a tananyagnak, a differenciált képességfejlesztés egyik fontos eszköze.
- Tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek.

A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

A továbbhaladás feltételeinek biztosítása:

- A kidolgozott pályaaorientációs program kihasználása, adottságok, képességek szerint növekedjen a SNI és a tanulási, magatartási és beilleszkedési nehézséggel küzdő tanulók körében az érettségit adó intézményekben való továbbtanulás.
- Kidolgozzuk a továbbhaladás feltételeit.
- Az SNI és a tanulási, magatartási és beilleszkedési zavarral/nehézséggel küzdő tanulóink rendszeresen járnak iskolába, részt vegyenek a fejlesztő foglalkozásokon.

A 8. osztályos tanulókat sikeresen tudjuk beiskolázni a középiskolákba.

2.9 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

Az iskola egyik alapvető működési elve, hogy a társadalmi környezet folyamatos változásaira reagálva, kölcsönös bizalomra épülő megfelelő iskolai klíma kialakításával nemcsak az iskola fejlődésének, az eredményes pedagógiai munkának lehetőségét, de a tanulók személyiségének gazdagodását, kiteljesedését, ezáltal az intézmény presztízsének, hírnevének erősítését is elősegítsék a tanulók, a szülők és a pedagógusok közösen, együtt, együttműködve.

Az eredményesség elérése érdekében nélkülözhetetlen, hogy a szülők és tanárok közötti vélemény- és információcsere, valamint a szülők szempontjából a tájékoztatás és tájékozódás és az iskolai életbe való egyéni bekapcsolódás lehetőségének biztosítása. A KRÉTA felületen túl a szülők a tanulmányi előmenetel során félévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről. Értesítést küldünk az iskolai rendezvényekről, tanterven kívüli programokról. Szívesen látjuk tanulóink szüleit a fogadóórákon, szülői értekezleteken, nyílt napokon.

Az iskola legfontosabb partnerei a tanulók és a szülők, ezért a velük való kapcsolat kialakításában

a bizalom és a kölcsönös felelősség elvének gyakorlatára helyezzük a hangsúlyt. Mind a tanulókkal, mind a szülőkkel nyitott, támogató, személyre szóló kapcsolat megteremtésére törekszik mind az iskola, mind a pedagógusok.

Az intézmény tanulóinak a közösségét diákönkormányzat képviseli intézményünkben, így a diákönkormányzat által biztosítja az iskola a lehetőségét, hogy a tanulók összességét érintő ügyekben tájékozódhassanak, valamint azokban a kérdésekben, melyekben a jogszabályok erről rendelkeznek egyetértési, illetve véleményezési jogukat gyakorolhassák.

A tanulók többségét, vagy jelentős részét érintő információk közlésére illetve cséréjére a következő fórumokat működteti az iskola illetve a diákönkormányzat:

Iskolagyűlés

A diákokat az intézmény vezetői és tantestülete rendszeresen tájékoztatják az iskolával kapcsolatos eseményekről, eredményekről, tervekről. A tájékoztatás elsődleges formája az iskolagyűlés.

Diákparlament

A diákönkormányzat kezdeményezésére évente kötelezően összehívandó fórum, ahol a diákönkormányzat a tanulók jelentős részét vagy egészét érintő problémákat, panaszokat vethet fel, azokra választ kérhet, illetve javaslatokat tehetnek iskolai programokra. A diákparlament az a legmagasabb fórum, amelyen az intézmény tanulói és diákönkormányzata minden olyan problémát fölvethetnek, amely a tanulói jogok érvényesülésével jogi szabályozásban sérelmet, feszültséget, méltánytalanságot okoz.

2.10 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

2.10.1 A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az eredményes nevelő-oktató munka, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülők, a tanulói és a pedagógus közösség koordinált, aktív együttműködése. A tanuló, a szülő és a pedagógus az iskolai **nevelés- tanítás- tanulás** folyamatának három egymásra utalt, azonos érdekű szereplője. Az érdekazonosság ellenére az együttműködés alkalmazkodási képességet, empátiát, bizalmat, fegyelmet és sok türelmet kíván mindhárom féltől.

Az együttműködés fontos **feltétele**, hogy a partnerek ismerjék alaposan az iskola **nevelési** programját, különösen annak első szakaszát, amely az itt folyó nevelő-oktató munka **alapelveit, céljait, feladatait, eszközeit és eljárásait** határozza meg. Ez adhatja meg a **tartalmát** az együttműködésnek.

(A szülők megnyerése, szemléletformálása az együttműködés növelése érdekében a **kooperatív technikák** alkalmazása - szülői értekezlet.

Az SNI tanulókkal és szüleikkel történő folyamatos kapcsolattartás.

Nyilvánosság biztosítása a kompetenciaalapú oktatásról.)

2.10.2 A szülők közösségét érintő együttműködési formák:

A) A szülő és az iskola együttműködésének formái:

Az együttműködés során először azokat a kérdéseket kell rendezni, hogy milyen módon működhet közre, segítheti a **szülő** az iskolában folyó nevelőmunkát, illetve az iskola milyen módon és formában nyújthat segítséget a **szülőnek** gyermeke helyes neveléséhez.

A szülők részéről a nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- aktív részvételt az iskolai rendezvényeken,
- őszinte véleménynyilvánítást,
- együttműködő magatartást,
- nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldását,
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzését,
- érdeklődő-segítő hozzáállást,
- elektronikus napló

Iskolánk a gyermekek helyes neveléséhez a következő segítségnyújtási formákat kínálja:

- osztály szülői értekezletek (félévente legalább egy),
- fogadó órák, (az iskola honlapján jelzett időpontban)
- családlátogatások,
- rendkívüli megbeszélések,
- nyílt napok, nyílt órák szervezése,
- rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, magatartásáról az elektronikus naplón keresztül,
- pályaválasztási tanácsadás

Jól segíthetik az **együttműködést** az iskolánkban kialakult hagyományok közös ápolása, fejlesztése, az iskolai ünnepek egyéb rendezvények is.

Ezek a következők:

- tanévnyitó ünnepség,
- iskolai vers- és prózamondó versenyek,
- karácsonyi műsor,
- farsangi rendezvények,
- anyák napi műsorok,
- pedagógus napi műsorok,
- szülői bál,
- ballagási ünnepség,
- tanévzáró ünnepség

A felsorolt események alkalmat teremtenek az iskola számára, hogy bemutathassa a nevelő-oktató munka folyamatát, annak eredményeit és nehézségeit a szülők számára. A szülők közvetlen tapasztalatokat szerezhetnek gyermekeik fejlődésével, haladásával kapcsolatosan. A programok lehetőséget adnak a szülők aktív részvételére, az együttműködésre is.

2.10.3 A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

B) A tanuló és a pedagógus együttműködésének formái, alkalmai, lehetőségei:

- kötelező tanítási órák,
- nem kötelező iskolai órák,
- szakköri foglalkozások,
- közös kirándulások,
- klubdélutánok,
- közösen végzett hasznos munkák,
- sportversenyek, vetélkedők,
- diák fórumok,
- személyes megbeszélések,
- „Diákok hangja” témanap

A szülők közösségének képviselői szervei: osztály és iskolai SZMK választmányok. A tanulókat az iskolai diákönkormányzat választott vezetői képviselik. A diákönkormányzatot megbízott pedagógus segíti munkája végzésében.

2.11 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

2.11.1 A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira,

- akik átvételüket kérik az intézménybe, és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha a köznevelésért felelős miniszter által kiadott kerettantervekben „A tanulási eredmények”-ben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.

A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók évközi tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A tanulónak minden tantárgyból a legalább „elégséges” év végi osztályzatot kell megszereznie a továbbhaladáshoz.

A tanuló javító vizsgát köteles tenni:

- Ha a tanuló a tanév végén valamely tantárgyból/tantárgyakból (a legtöbb három lehet) „elégtelen” osztályzatot szerez, akkor a következő tanévet megelőző augusztus hónapban.
- Aki osztályozó vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, ill. az előírt időpontig nem tette le.
- Aki az osztályozó vizsga követelményeinek nem felelt meg.

A tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie:

A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához,

- ha magántanuló volt, az iskola igazgatója felmentette a rendszeres iskolába járás alól,
- az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
- egy tanítási évben a mulasztása a hatályos jogszabályban előírtaknál több (250 óra) és évközi jegyei alapján nem osztályozható: a tantestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen.

A tanuló csak eredményes osztályozó vizsga letételével folytathatja tanulmányait magasabb évfolyamon.

2.11.2 Vizsgaforma, vizsgarészek:

írásbeli vizsga
szóbeli vizsga
gyakorlati vizsga

2.11.3 Vizsgatárgyak, vizsgarészek

Vizsgatárgy	Évfolyam	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
Magyar nyelv		X	X	
Magyar irodalom		X	X	
Matematika		X	X	
Történelem		X	X	
Állampolgári ismeretek		X	X	X
Angol nyelv		X	X	
Digitális kultúra		X		X
Biológia		X	X	
Fizika		X	X	
Természettudomány		X	X	
Környezetismeret		X	X	
Földrajz		X	X	
Kémia		X	X	
Ének-zene			X	X
Testnevelés				X
Vizuális kultúra		X	X	
Dráma és színház		X	X	

Technika és tervezés		X	X
Etika	X		
Román népismeret	X	X	
Román nyelv és irodalom	X	X	

A helyi tanterv tantárgyakon belüli „A tanulási eredmények” címszó alatt ismertetett követelményei megfelelnek a tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeinek.

2.11.4 A vizsgák rendje:

Vizsgaidőszakok:

- javítóvizsga: augusztus 15. – augusztus 31. között,
- osztályozó vizsga: a tanév helyi rendjében meghatározott két időszakban.

Az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a fentiektől eltérő időpontban tegyen vizsgát.

Jelentkezés a vizsgákra:

A tanuló tájékoztatást kap a vizsga időpontjáról, helyéről, a vizsgarészekről, továbbá a vizsgával kapcsolatos jogorvoslati lehetőségről (felülbírálati kérelem, törvényességi kérelem, független vizsgabizottság előtti vizsga).

Az írásbeli vizsgák rendje:

Az írásbeli vizsga feladatlapját a szaktanár készíti el, nyomtatott formában és a vizsgát szervező szaktanárnak adja át legkésőbb az írásbeli vizsgát megelőző napon.

A vizsgateremben, egy időben padonként 1 tanuló vizsgázhat. Az ülésrendet a felügyelő tanár jelöli ki. A tanulók csak az iskola bélyegzőjével ellátott papíron dolgozhatnak. A rajzokat ceruzával, minden egyéb munkát tollal kell elkészíteni. Az íróeszköztől a tanulók maguk gondoskodnak.

Az írásbeli feladatok megoldásához rendelkezésre álló idő vizsgatárgyanként 45 perc.

Egy napon legfeljebb két írásbeli vizsga szervezhető.

Az elégtelen írásbeli vizsgaeredmény szóbeli vizsgán javítható.

A szóbeli vizsgák rendje:

A szóbeli vizsga tételeit (kérdéseit) a szaktanár állítja össze.

A szóbeli vizsga nem nyilvános.

A szóbeli vizsgák 3 tagú vizsgabizottság előtt történnek. A szóbeli vizsgán a tanulók 3-4 fős csoportokban folytatólagosan, szünet közbeiktatása nélkül vizsgáznak. A tanuló a kérdező tanár által kiadott kérdések megválaszolására gondolkodási időt kap. Ezt követően válaszát 10-15 percen önállóan fejt ki.

A gyakorlati vizsgák rendje

A gyakorlati vizsgarész megkezdése előtt a vizsgázókat tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgarész rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról, továbbá a gyakorlati vizsgarész helyére és a munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról.

A vizsgák helye, ideje és magatartási szabályai

A vizsgák az iskola épületében az igazgató által kijelölt vizsgatermekben és időpontokban zajlanak. A tanulmányok alatti vizsgák nem nyilvánosak.

A vizsgázók kötelesek az előre kifüggesztett vizsgabeosztás szerint pontosan megjelenni, az alkalomhoz illő öltözékben. Javító vizsga esetén a bizonyítványt a vizsga megkezdése előtt le kell adni az osztályfőnöknek.

A tanulók a vizsgateremben segítséget nem vehetnek igénybe, egymással nem beszélgethetnek és a vizsga rendjét nem zavarhatják meg.

Rendbontás esetén a vizsgabizottság elnöke – jegyzőkönyv felvétele mellett – az érintett tanuló részére a vizsgát felfüggesztheti.

A vizsgák értékelése

Az írásbeli vizsgák értékelése az alábbi egységes osztályozás szerint történik:

- 0 - 32 % → **elégtelen**
- 33 - 49 % → **elégséges**
- 50 - 74 % → **közepes**
- 75 - 89 % → **jó**
- 90 - 100% → **jeles**

A szóbeli és a gyakorlati vizsga értékelése egyetlen érdemjeggyel történik, amelyet a kérdező tanár javaslatára a vizsgabizottság állapít meg.

Abban az esetben, ha egy vizsga több vizsgarészből áll, a végső eredmény a vizsgarészekre adott osztályzatok átlagából kell számítani

A vizsgák eredményének kihirdetése

A szorgalmi időszak alatt letett vizsgák kihirdetése a vizsga napján történik.

Az augusztusi osztályozó és javítóvizsga eredményeinek ismertetése a megfelelő záradékkal ellátott bizonyítvány kiadásával azonos időben történik.

A vizsgáztató tanárok megbízása és a vizsgák dokumentálása

A vizsgáztató tanárokat és a vizsgabizottság tagjait az intézményegység vezetője bízza meg feladatuk ellátásával. A vizsgákon a tanuló osztályfőnöke tanácskozási joggal vehet részt.

A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában 5 évig meg kell őrizni!

A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a tanuló szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. A szülő kérésre a fenti dokumentumba betekinthez.

Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el.

A dolgozatok egy év múlva selejtezhethők.

2.12 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Tanulók átvételéről az igazgató dönt.

Iskolánk a beiskolázási körzetéből minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

A 2-8. évfolyamba történő felvétel folyamata:

- A szülő jelzi az iskolának a gyermek beíratásának szándékát,
- Az iskola befogadó nyilatkozatot ad,
- Az iskola a befogadó nyilatkozatot elküldi az elbocsátó intézménynek,

Az elbocsátó iskola kiállítja a szükséges dokumentumokat, és elküldi a fogadó iskolának

A beiratkozáskor be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát,
- a szülő személyi igazolványát,
- lakcímet igazoló hatósági igazolványt,
- a gyermek TAJ számát,
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt.

Különböző iskolatípusokból történő átvétel különözeti vizsga letételéhez kötött, abban az esetben, ha van olyan tantárgy, amelyet a tanuló nem tanult a korábbi iskolájában. A különözeti vizsgára az igazgató felkészülési időt engedélyez.

2.13A felvételi eljárás különös szabályai

Az intézménybe történő beiratkozás:

Iskolánk a beiskolázási körzetéből minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét *augusztus 31.* napjáig betöltse.

Az első osztályba történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- gyermek nevére kiállított személyi azonosítót,
- lakcímet igazoló hatósági igazolványt,
- iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást,
- a szülő személyi igazolványát
- a gyermek TAJ számát,
- szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.

Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.

3 HELYI TANTERV

3.1 A tartalmi szabályozás dokumentumai

- 2011. évi CXC. tv. a nemzeti köznevelésről
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről

A részletes helyi tanterv külön dokumentumként fűződik, mint melléklet a pedagógiai programhoz, mely tartalmazza:

- a kötelező tantárgyak tananyagai,
- a szabadon választható tantárgyak
 - hagyományos román nyelvoktatás (nyelvten, népismeret)
 - hon- és népismeret tananyagai.

Ezekben belül „A tanulási eredmények”-ben fejezetenként ismertetett követelmények megfelelnek a tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeinek.

Az „EFOP 3.2.6-16-2016-00001 A tanulók képességkibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” elnevezésű projekt keretében, a Magyar Képzőművészeti Egyetem partnerintézményeként, a partner egyetem által biztosított tananyagok és módszertani támogató dokumentumokból kiválasztott szakmai programok tananyagának, módszertanának elemeit a helyi tantervünk sajátosságait figyelembe véve felhasználjuk, alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben, valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában, a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szakkörökben, a szabadidős tevékenységek során.

3.2 A jóváhagyott és kiadott kerettantervekből a helyi tantervek kialakításához választott kerettantervek (A Pedagógiai Program melléklete)

Alsó tagozat: Kötelező tantárgyak

• Magyar nyelv és irodalom	Idegen nyelv: angol
• Matematika	Etika
• Környezetismeret	Ének-zene
• Vizuális kultúra	Technika és tervezés
• Testnevelés	Digitális kultúra

Szabadon választható tantárgyak

- **Hagyományos román nemzetiségi nyelvoktatás**

Felső tagozat: Kötelező tantárgyak

• Magyar irodalom	Magyar nyelv
• Idegen nyelv: Angol	Matematika
• Történelem	Állampolgári ismeretek
• Hon- és népismeret	
• Etika	
• Természettudomány	

- Biológia
- Fizika
- Kémia
- Földrajz
- Ének-zene
- Vizuális kultúra
- Digitális kultúra
- Technika és tervezés
- Testnevelés
- Dráma és színház
- **6. évfolyamon a hon- és népismeret tantárgy a történelem tantárgyba integrálódik. (Lásd: 61. oldal)**

Szabadon választható tantárgyak:

- **Hagyományos román nyelvoktatás (nyelvtan és népismeret)**
- **5-8. évfolyamon a román népismeret az ének-zene tantárgyba integrálódik. (Lásd: 61. oldal)**

3.2.1 Tantárgyválasztás

Az iskola igazgatója minden tanév áprilisában az osztályfőnökök közreműködésével szülői értekezleteken, illetve osztályfőnöki órákon értesíti a szülőket és a tanulókat a következő tanévben választható tantárgyakról, az azt tanító nevelőkről.

A tizennegyedik életévét be nem töltött tanuló esetén szülője, a tizennegyedik életévét betöltött tanuló esetén a szülő és a tanuló közösen minden év május 20-ig írásban adhatja le a tantárgyválasztással kapcsolatos döntését az osztályfőnöknek. A tanuló szülője eddig az időpontig jelzi, hogy a következő tanévtől az egyházi jogi személy által megszervezett hit- és erkölcsstan vagy a kötelező erkölcsstan órán kíván részt venni a vonatkozó jogszabályok szerint.

A vonatkozó jogszabályok szerint a történelmi egyházakkal egyeztetve – heti 1 alkalommal – biztosított tanulóink számára a hitoktatás.

Csoport indításának feltételei:

Intézményünk hagyományos román nyelvoktató iskola. Osztály- és csoportlétszámaink ennek megfelelően kerülnek kialakításra, illetve a fenntartóval való egyeztetést követően.

A tantárgyfelosztásban szereplő egyéb csoportok:

1. Napközis csoport 1-2. osztály
2. Napközis csoport 3-4. osztály
3. Tanulósobai csoport 5-8. osztály
4. Tömegsport - felsős (5-8. osztály)
5. Fejlesztő csoport
6. Magyar felzárkóztatás
7. Matematika felzárkóztatás
8. Angol szakkör
9. Hittan csoportok
10. Korrepetálás
11. Informatika szakkör

TANTÁRGYI ÓRASZÁMOK

	1. évfolyam		2. évfolyam		3. évfolyam		4. évfolyam		5. évfolyam		6. évfolyam		7. évfolyam		8. évfolyam	
	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám
Kötelező tantárgyak:																
Magyar nyelv és irodalom	7	252	7	252	5+1	216	5	180	4	144	4	144	3	108	3	108
Történelem									2	72	2	72	2	72	2	72
Angol							2	72	3	108	3	108	2	72	3	108
Matematika	4	144	4	144	4	144	4	144	4	144	4	144	3	108	3	108
Digitális kultúra					1	36	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36
Környezetismeret					1	36	1	36								
Természettudomány									2	72	2	72				
Fizika													1,5	54	1,5	54
Biológia													1,5	54	1,5	54
Kémia													1,5	54	1,5	54
Földrajz													1,5	54	1,5	54
Ének-zene	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36
Vizuális kultúra	2	72	2	72	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36
Technika és tervezés	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36		
Testnevelés	5	180	5	180	5	180	5	180	5	180	5	180	5	180	5	180
Hon- és népismeret*																
Állampolgári ismeretek															1	36
Dráma és színház													1	36		
Etika/ Hit- és erkölcstan	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36	1	36
Osztályfőnöki									1	36	1	36	1	36	1	36
Szabadon választható tantárgyak:																
Román nyelv	5	180	5	180	5	180	5	180	5	180	5	180	5	180	5	180
Román népismeret**	1	36	1	36	1	36	1	36								
Összesen (heti óraszám):	27		27		27		28	1008	31		31		33		33	1188

* 6. évfolyamon a hon- és népismeret tantárgy a történelem tantárgyba integrálódik.

** 5-8. évfolyamon a román népismeret az ének-zene tantárgyba integrálódik.

3.2.2 Gyermek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkerete

	A	B			C			D	E						
1 ⁶¹⁵	évfolyam	gyermek, tanuló heti óraszám			osztályok heti időkerete			nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás többlet tanórai foglalkozásainak száma	sajátos nevelési igényű tanulók heti egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásainak száma (óvoda esetében a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztő, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek egészségügyi, pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkoztatásának időkerete)						
2		BA test-nevelés nélkül	BB test-nevelés	BC órák test-neveléssel	CA engedélyezett	CB a hittan többlet órákerete egyházi intézményekben	CC 6 és 8 évf. gimnázium többletórái	DA nemzetiség	EA értelmi fogyatékos	EB gyengénlátó	EC vak, nagyothalló, mozgás- és beszéd-fogyatékos	EE siket és autista	EF egyéb	A Furtai Bessenyei György Általános Iskolában	
4	első évfolyam	20	5	25	52	1		2	3	7	8	10	3/2	29	
5	második évfolyam	20	5	25	52	1		2	3	7	8	10	3/2	29	
6	harmadik évfolyam	20	5	25	52	1		2	3	7	8	10	3/1	28	
7	negyedik évfolyam	22	5	27	55	1		2	3	7	8	11	3/1	30	

8	ötödik évfolyam	23	5	28	51	1	2	2	3	8	9	11	3/1,5	31,5
9	hatodik évfolyam	23	5	28	51	1	2	2	3	8	9	11	3/0,5	30,5
10	hetedik évfolyam	26	5	31	56	1	2	2	4	8	10	12	4	33
11	nyolcadik évfolyam	26	5	31	56	1	2	2	4	8	10	12	4	33

3.2.3 A taneszköz-kiválasztás elvei

A helyi tantervben meghatározott követelményeket csak az azoknak megfelelő tantárgyi programokkal lehet valóra váltani. A tantárgyi programok megvalósításának nélkülözhetetlen elemei a taneszközök. Alapos megfontolás után kerül sor a kiválasztásukra. A tantárgyak szerinti követelményrendszereket össze kell hangolni és keresni kell a tantárgyak közötti koncentráció lehetőségeit, az elméleti fogalmak mellett a taneszközök használata során is.

- Át kell tekinteni a jóváhagyott taneszközök listáját.
- Tanulmányozni kell a taneszköz kiadók katalógusait.
- A taneszközöket vizsgáljuk meg abból a szempontból, hogy mennyire felelnek meg tanítványaink fejlettségi szintjének és milyen mértékben szolgálják a követelményekben rögzített ismeretek, készségek, képességek fejlesztését.
- Törekedni kell a korszerű taneszközök – mikroszkóp, projektor, interaktív tábla, számítógépek stb. – beszerzésére.

A taneszköz-választásról egy-egy kolléga ne egymagában döntsön, hiszen a taneszközöket több évig kell használni, s számításba kell venni az esetleges pedagóguscserét is.

A tankönyvekkel szemben támasztott követelményeink:

- olyan könyv – beleértve a szótárt, a szöveggyűjteményt, az atlaszt, a kislexikont, a munkatankönyvet, a munkafüzetet, a feladatgyűjteményt – vagy a digitális tananyag, vagy a zárt rendszerű elektronikus távolléti oktatással biztosított tananyag, vagy a nevelési-oktatási program részét alkotó információhordozó, feladathordozó, amelyet tankönyvvé nyilvánítottak,
- legyenek folyamatközpontúak,
- tegyék lehetővé a tanulók számára, hogy önálló kutatásokat, kísérleteket végezzenek, illetve gondolkodásra és további tanulásra készítse őket,
- legyen tartalom, küllem és tartósság alapján időtálló.

A köznevelés nappali rendszerű iskolai oktatásában a tankönyvek térítésmentesen állnak rendelkezésre az állam által biztosítva a tanuló számára. A tankönyveket – amennyiben ez lehetséges – a tanulmányi rendszeren keresztül elektronikus könyv formátumban is szabadon közzé kell tenni. A tanulói tankönyvellátás az iskolai tartós tankönyvvállomány évenkénti pótlásával, cseréjével oldható meg.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét az egyes tantárgyak tanmenetei részletesen tartalmazzák.

3.2.4 A Nemzeti Alaptantervben meghatározott feladatok

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, alsó tagozat, 1–4. évfolyam

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza, az alsó tagozat az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejleszti az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít ki.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Mintákat és gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését. Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoport, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, felső tagozat, 5–8. évfolyam

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is. Az 5–6. évfolyamon – az 1–4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése.

Az általános iskola az 1–4. évfolyamokhoz hasonlóan az 5–8. évfolyamokon is együtt neveli a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű,

motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú tanulókat. Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a középfokú nevelés-oktatás szakaszában történő továbbtanulásra, illetve az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszára, összességében ezzel is támogatva a társadalomba való beilleszkedést.

Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket. Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A tanuló erkölcsi gondolkodása legalább konvencionális szintre kerül, vagyis a hozzá közelálló elvárásainak megfelelően él, képes alkalmazni az emberi kapcsolatok elfogadott formáit. Tudja, hogy a gyerek, testvér, barát stb. szerep betöltője hogyan viselkedjen, de adott esetben képes a szabályok újraértelmezésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait és életkorának megfelelő szinten az ország és a magyarság szimbólumait. Ismeri a nagy ünnepekörök egy-egy hagyományát és az éves ünnepekör legfontosabb állomásait: ezeket évszakok szerint is képes elhelyezni, valamint ismer ezekhez kapcsolódó alkotásokat (népdalokat, mondákat, meséket, műalkotásokat). Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezek időpontját, részt vesz érzelmi azonosulását segítő tevékenységekben (népi hagyományok felelevenítése, eljátszása, ünnepi díszítések készítése).

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló el tudja magát helyezni adott közösségben, felismeri a valódi és lehetséges szerepeit egy adott kapcsolati hálózatban. Képes a kooperációra, megérti a szabályok fontosságát. Képes egyszerű közösségi szabályok követésére, bekapcsolódik közös tevékenységekbe és követi a közösségi hagyományokat.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanuló képes az együttműködésre, az empátiára, átérzi és gyakorolja a segítségnyújtást. A közös tevékenységek révén ismeretet szerez saját képességeiről és lehetőségeiről. Azonosítja a saját és mások alapvető érzelmeit, illetve kifejezi a problémáit. Életkorának megfelelő szinten ismeri a kapcsolatteremtés, kapcsolatépítés kultúráját, rendelkezik az életkorának megfelelő kooperatív készséggel. Ismeri a különböző megbízatások betöltésével együtt járó felelősséget és a feladatok megosztásának fontosságát.

A családi életre nevelés

A tanuló megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben. Ismeri és betartja az illemszabályokat. Megismerkedik a családi ünnepekkel és az ezekhez kötődő szokásokkal. Megtanulja a családi szerepekhez (anya, apa, gyermek) kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló képes önállóan, az évszaknak és az időjárásnak megfelelően ruhát választani és felöltözni. Tudja, hogy a rendszeres tisztálkodás, a táplálkozás és a megfelelő folyadékbevitel egyaránt fontos az egészség védelmében. A rendszeres mozgás, a természet szeretete igényként épül be személyiségébe, figyel testtartására. Képes kifejezni a betegség és az egészség mint állapot közötti különbséget. Képes egyes betegségtünetek (láz, fejfájás) megnevezésére. Tudja, hogy a védőoltások is fontos eszközei az egészség megőrzésének. Képes kifejezni, leírni egyes feszültséget, stresszt okozó helyzeteket. Megtapasztal relaxációs technikákat, képes légzőgyakorlatok és egyszerű tornagyakorlatok (például reggeli torna) önálló elvégzésére. A tanulóban kialakul az igény a harmonikus, barátságos, otthonos környezet iránt. Kipróbálja a testmozgás, a manuális és művészeti, alkotó tevékenység több formáját, és képes megfogalmazni ezzel kapcsolatos élményeit, tapasztalatait.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló ismeri és betartja a kapcsolatteremtés elfogadott formáit. Képes az adott helyzeteknek megfelelő magatartási formákat alkalmazni a társas élet különféle színterein. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Tisztában van azzal, hogy a vállalt feladatok felelősséggel járnak. Tapasztalatot szerez arról, hogy nemcsak kötelező feladatai vannak, hanem szabad választása alapján is segíthet környezetében (iskola, otthon).

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érzékennyé válik környezete állapota iránt. Képes a környezet sajátosságainak megismerésére, észreveszi a környezetben lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat, tudja elemi szinten értékelni e változásokat. Képes saját mikrokörnyezetében olyan változásokat javasolni, amelyek annak minőségét javítják. Értéknek tekinti a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, harmonikus működését. Készítés alakul ki benne környezete értékeinek megőrzésére.

Pályaorientáció

A tanuló megismeri azokat a szakmákat, amelyek mindennapi életvitelének zökkenőmentességét vagy megfelelő minőségét biztosítják. Felismeri a különböző foglalkozások együttműködésének fontosságát. Képes megfogalmazni adott szakma tevékenységét, és képes csoportosítani a foglalkozásokat különböző szempontrendszer szerint.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló ismeri az általa mindennap fogyasztott alapvető élelmiszerek árát. A matematikai műveletekről, illetve a mértékegységekről szóló ismereteit alkalmazni tudja pénzre vonatkoztatva is. Képes mindennapi fogyasztási cikkeket önállóan vásárolni, tud vigyázni a pénzére. Beépül az energiatakarékosság cselekvéseibe és gondolkodásába. Vannak ismeretei arról, hogy hazánkban és a világ más részén hozzá képest milyen életszínvonalon élnek gyerekek.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tisztában van a korhatárt jelző szimbólumok jelentésével. Képes különbséget tenni a televízióban történetek és a valóság között. Ismeri a médiumokat és azok szerepét az ő szabadidejében, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.

A tanulás tanítása

A tanuló tapasztalatot szerez arról, hogy lehet játszva tanulni. Napi rutinjába beépül a tanulásból

adódó otthoni feladatok elvégzése, egyre inkább saját időbeosztása szerint készül az órákra. Vannak élményei arról, hogy az iskolai oktatáson kívül a tanulásnak és az önművelésnek egyéb lehetőségei is léteznek.

3.2.4.1 Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését, az SNI tanulók teljes integrációban nevelését-oktatását.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A fentiekre vonatkozó konkrét javaslatokat minden fogyatékosági területre vonatkozóan A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve tartalmazza. Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

3.2.4.2 A NAT, a kerettantervek és a helyi szintű szabályozás

A NAT-ban megfogalmazott elvek, célok, fejlesztési feladatok és műveltségi tartalmak a képzési szakasz sajátosságai szerint több változatban is kimunkált dokumentumokban, a *kerettantervekben* öltenek testet.

A köznevelésért felelős miniszter által kiadott, illetve jóváhagyott kerettantervek jelentik a tartalmi szabályozás következő szintjét. A kerettantervek tehát meghatározó szerepet töltenek be a NAT céljai és feladatai érvényesítésében. Az egyes iskolatípusokban és oktatási szakaszokban a kerettantervek rögzítik a nevelés és oktatás céljait, a tantárgyi rendszert, az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát, a tantárgyak egy vagy két évfolyamonkénti követelményeit, a tantárgyközi tudás- és készségterületek fejlesztésének feladatait, és közlik a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló, illetve ajánlott időkeretet. Az egyes műveltségi területeknek lehetnek olyan fejlesztési céljai és tartalmi elemei, amelyek a kerettantervekben nem önálló tantárgyként, hanem más tantárgy/tantárgyak részeként jelennek meg, sőt, a kerettantervi implementációban más műveltségterületek részévé is válhatnak. Az intézmény szakmai önállóságát a kerettantervekben kötelező tartalommal nem szabályozott időkeret szabad felhasználása, a módszertani szabadság, az engedélyezett kerettantervek közötti választás, illetve az egyedi tantervek engedélyeztetési lehetősége biztosítja. A NAT-ban megfogalmazottak alapján a kerettantervek határozzák meg a tanulástanítás folyamatában elsajátítandó fejlesztési követelményeket, továbbá az elvárt tudás mélységét, szervezettségét, és alapul szolgálnak a kimeneti követelmények meghatározásához. A NAT normáit, illetve a szakképzés esetében a szakmaterületek követelményeit közvetítő, de annál részletesebb kerettantervek és oktatási programok.

A kerettantervek az alábbi elvárásoknak felelnek meg:

- a bennük kifejezendő értékrendszer tükrözi a NAT-ban meghatározott közös értékeket;
- azonosíthatók bennük a NAT-ban megjelölt fejlesztési területek, nevelési célok, kulcskompetenciák és műveltségi tartalmak, továbbá a bennük foglaltak alkalmasak ezek fejlesztésére, követésére és értékelésére;
- biztosítják a felkészítést az adott iskolafokot, iskolatípust lezáró vizsgák követelményeire;
- segítik a differenciált tanulást, a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való foglalkozást, a sajátos nevelési igényű tanulói csoportok fejlesztését;
- használatuk során érvényesülnek a tanulói, gyermeki jogok és a tanulási esélyegyenlőség;
- érvényesíthető útmutatásokkal szolgálnak mind a kiemelt, mind az egyes műveltségi területekhez rendelt fejlesztési feladatok, mind pedig a műveltségi tartalmak teljesítéséhez;
- kellően nyitottak a továbbfejlesztésre, a célokhoz alkalmazkodó felhasználásra.

Az erkölcsstan oktatása

A nemzeti köznevelésről szóló törvény rendelkezései szerint az általános iskola 1-8. évfolyamán az erkölcsstan tantárgy oktatása kötelező tanórai keretben történik. Az erkölcsstan tantárgy anyagához 1-4. osztályban a NAT Magyar nyelv és irodalom, Ember és társadalom, Életvitel és gyakorlat, valamint művészetek műveltségterületének azok a fejlesztési követelményei és közműveltségi tartalmai az irányadók, amelyek az életkori sajátosságoknak megfelelő beszélgetési témákat, magatartásmintákat, életvezetési szokásokat közvetítik.

Az 5-8. évfolyamon az erkölcsstan tantárgyra az Ember és társadalom műveltségterület Erkölcsstan, etika közműveltségi tartalmai érvényesek.

A hit- és erkölcsstan oktatására vonatkozó szabályok

Míg a hit- és erkölcsstan oktatás erkölcsstan oktatási területének tartalmát és követelményeit a Nemzeti alaptanterv szabályozza, addig a hit- és erkölcsstan-oktatáson belül a tanuló által választható hitoktatás kereteiről A nemzeti köznevelésről szóló törvény másként rendelkezik:

az iskolai keretek között folyó hitoktatás szervezését, tartalmának meghatározását és felügyeletének ellátását minden nevelési-oktatási intézménytípus (óvoda, iskola, kollégium) esetén az adott egyház és az adott egyház nevében eljáró jogi személy hatáskörébe utalja.

3.2.5 A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Programunk kiindulópontja, hogy a tanulók közti különbségek rendkívül sokfélék, a személyiség széles dimenzióiban írhatók le, és nem korlátozhatók valamely tantárgyban elért iskolai eredményekben megmutatkozó különbségekre. A differenciálás nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségneveléssel, a differenciálás tehát nem a tanulmányi eredményesség szintjeihez igazodik. A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. Nevelésünk, oktatásunk igazodik a gyermekhez, és ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek gyermekeink részesei.

Ha integrációs nevelésünk ezt a célt eléri, működőképpé válik. Intézményünk a kialakított struktúrát pedagógiai programunkkal és helyi tantervünknek megfelelő tartalmakkal töltötte meg.

Alapelveink:

- Olyan emberek nevelése a cél, akik egész életükön át, nyitottak a folyamatos tanulásra, információk szerzésére.
- A gyermekekkel szemben az egyéni fejlődésnek megfelelő elvárásokat, és ezzel harmonizáló feladatokat szükséges megfogalmazni, biztosítani.
- A tanulókat alapvető, korszerű kompetenciák (anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, informatikai, természettudományi, társadalomtudományi, esztétikai, etikai) tudás birtokába kell juttatni.

Általános céljaink:

A kompetenciaalapú oktatás és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók megsegítésének összekapcsolása.

Az iskolai program – építve több hazai és nemzetközi iskolafejlesztő program legjobb tapasztalataira – egy olyan nyitott iskolamodellre vázol fel, amely alapvetően fontosnak tartja a gyermek szükségleteire, viselkedésére, tulajdonságaira való reagálást, illetve érdekeltté, motiválttá akarja tenni őt saját nevelődési, tanulási folyamataiban. Az egyén fejlesztésén keresztül, azzal kölcsönhatásban, fejleszti a befogadó közösséget, s a közösen végzett tevékenységek, együttes élmények, az egész személyiség érzelmi, morális fejlődését segítik.

A program a mások iránti nyitottságot és elfogadást, a szorgalmat kiemelt értéknek tekinti. Az egész személyiséget fejlesztve tanít. Meghatározó benne a gyermekközpontúság, a pedagógus és a gyermek kapcsolata. A gyermekeken keresztül az iskolába járó gyerekek családjaira is hat.

Tudatos pedagógiai munkával arra törekszünk, hogy nevelési- és oktatásszervezési keretünket mihamarabb az alábbi kívánalmak jellemezzék:

- Minden tanköteles korú gyermek integrált keretek között nevelődjön.

- Biztosítjuk minden gyermek számára a lehetőséget képességei kibontakoztatásához.
- Az előzetes, otthonról hozott tudást, kultúrát minden gyermek értéként képviselheti.
- Tudatosan figyeljük és fejlesztjük a gyermekek csoport-szociális készségeit.
- A szülő, a család, (mint partner), résztvevője az iskolai folyamatoknak, erős a család-iskola- gyerek közötti kommunikáció.
- Együttműködő, elfogadó, előítéletek nélküli környezetben dolgozunk.
- Megvalósul az oktatásban, nevelésben érintett intézmények szervezett, tudatos együttműködése.
- Az iskolai hatékonyság visszajelzésére tanulókövetést végzünk.
- Pedagógusaink állandóan gazdagítják az ebben felhasználható pedagógiai, módszertani repertoárjukat.

Konkrét céljaink:

Helyi, speciális céljaink

A különböző háttérrel és a különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező tanulók fogadása, együttnevelése terén:

- Az osztályokban lévő hátrányos tanulók aránya továbbra is megfeleljen a jogszabályban előírtaknak.
- Képességek, készségek mérése az 1. osztályban és a többi évfolyamon a minőségirányítási programban leírtak szerint.
- Az egyéni képességek fejlesztése, a részképesség hiányának feltárása, ezek módszeres kezelése (mérések, egyéni és csoportos terápia, fejlesztő órák, korrepetálások).
- Az egyéni különbségekre alapozott oktatás, nevelés.
- Az integrációt segítő módszerek, programok, fejlesztések megvalósításához szükséges feltételek megteremtése:
 - megfelelően felszerelt terem
 - demonstrációs taneszközök
 - készség-és képességfejlesztő eszközök, játékok
 - korszerű, tanítást- tanulás segítő számítógépes programok
 - képesség-kibontakoztató könyvek
- A továbbtanuláshoz szükséges alapkompenciák megszerzése.
- Vonzóbbá, elmélyültebbé tenni az oktatást.
- A tanulók motiváltságának növelése.
- Tevékenységközpontú, művészeti jellegű foglalkozások megvalósítása.
- Sikerélményhez juttatása mind több hátrányos helyzetű tanulónak.
- Lehetőséget adunk az iskolai számítógépek szabad, saját célú felhasználására.
- A kulturális hátrányuk enyhítése: színház, kiállítás múzeumlátogatást szervezünk
- Könyvjutalmakat osztunk
- Kreativitást fejlesztő programokat szervezünk
- Könyvtárhasználati órákat tartunk

Céljaink a multikulturális tartalmak területén

Fő célunk a másság elfogadtatása, megismertetése, tisztelete, tudatos vállalásának erősítése. Kölcsönös, tudatos figyelem kialakítása más kultúrák (romakultúra) irányába. Ennek érdekében napközis szabadidő keretében tartunk ilyen jellegű foglalkozásokat.

Céljaink a szülővel történő kapcsolattartás terén

- Erősíteniünk kell a szülő-szülő közti kapcsolatokat. Ennek módjai lehetnek az osztályokon belüli közös (gyerek, szülő, tanár) kirándulások, sportversenyek.
- A szülők nevelési kultúrájának segítése céljából egészségügyi-, pedagógiai előadásokat szervezünk a leendő elsős tanulók szüleinek.
- A közös kapcsolattartás bevált formáit a közös iskolai célok érdekében tovább erősítjük.

Céljaink a tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer terén

- Az alsó tagozatra kidolgozott szöveges értékelést alkalmazzuk tovább, felmenő rendszerben.
 - A folyamatos értékelésre törekszünk.
 - Biztosítjuk az új pedagógiai programok, tanítási módszerek megismerését.
 - Pedagógus tréningeket szervezünk (kompetenciaalapú oktatás témájában)

Az iskolába való bekerülés előkészítése***Az óvodából az iskolába való átmenet segítése, beilleszkedést segítő programok******Cél:***

- A kölcsönös bizalom kiépítése az iskola és az óvodák között.
- Egymás munkájának megismerése.
- Az óvodásokkal (szüleikkel) az iskolai élet megismertetése.

Tervezett tevékenységek:

- Tanítók látogatása a partner óvodákban.
- Az óvodai nagycsoportok látogatása az iskolában.
- Előzetes információgyűjtés a beiratkozott tanulókról.
- Bemeneti mérések elvégzése, hogy segítséget nyújtson a gyermekek egyes képességeinek a megismeréséhez, az iskolaérettségi szint megállapításához.
- Mérések kiértékelése.
- Óvónők nyomkövető látogatása az intézményben, hospitálások, esetmegbeszélések, bemenet vizsgálati eredmények ismertetése.
- Az első osztályosok látogatása a partner óvodákban.

Várható eredmények:

- Az óvodások ismereteket szereznek az iskolai életről, megismerik, iskolánk épületét.
- A tanévnyitón ismerősként köszöntik tanítóikat.
- A leendő szülők időben megismerik a nálunk folyó oktató-nevelő munkát.
- A tanítók az előzetes tájékozódások, mérések, beszélgetések alapján egyénre szabottan kezdhetik a kis diákok oktatását.
- Ezek tükrében könnyebbé válik az óvodából az iskolába való átmenet.

Heterogén osztályok kialakítása a jogszabálynak megfelelően.

Együttműködések – partnerségi kapcsolatok kiépítése

Szülőkkel/törvényes képviselőkkel

Célja:

- Háromoldalú megismerés, ismeretszerzés (szülő az iskoláról, iskola a családról, családok a családokról).
- Iskolai és szülői levárások egységesítése.
- Egymásközi kommunikáció fejlesztése.
- Segítségnyújtás.

A kapcsolat formái, gyakorisága felelőse

- Családlátogatások
- Szülői értekezletek - évente négy alkalom
- Fogadóórák - szülői igény alapján
- Szülői munkaközösségi megbeszélések, évente kétszer az aktuális kérdésekben
- Közös programok a családokkal.
- Kirándulások, versenyek
- Nyílt napok - évente kétszer
- Közös program a nagycsoportos óvodások szüleivel
- Problémamegoldó esetmegbeszélések

Közös fejlesztési cél

- Háromhavonta közös árnyalt értékelés a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatban.
- A szülők egymásközi kapcsolatának erősítése.
- A szülői aktivitás növelése a közös célok érdekében.

Gyermekjóléti Szolgálattal

A kapcsolattartás célja:

- A gyermekek védelme, jogaik biztosítása.
- Szociális segítségnyújtás.
- Ahol szükséges a családi életvitel követése.
- Igazolatlan hiányzások csökkentése.
- Kapcsolattartó személy: ifjúságvédelmi felelős.

A kapcsolat formái:

- Nevelési értekezleten tájékoztató a tanároknak.
- Szülőkkel közös esetmegbeszélések (eseti jelleggel).
- Közös családlátogatások (eseti jelleggel).
- Családgyógyozás.

Pedagógiai Szakszolgálattal

Nevelési Tanácsadó, Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs Bizottság, Védőnői Hálózat

Célja:

- Kapjunk segítséget, konzultációs lehetőséget a problémás gyermekek esetén.
- Nyújtsanak segítséget a szülők nevelési kultúrájának emeléséhez.
- Módszertani tanácsokkal segítsék munkánkat.

A kapcsolattartás formái:

- Nevelési értekezlet, műhelymunka, bejelentkezés alapján beszélgetés (eset jelleggel és szervezett keretek közt, felelős: igazgató), éves munkaterv szerint.
- Fórum a leendő elsősök szüleinek (az adott év februárja) éves munkaterv szerint.

Középfokú oktatási intézményekkel

Kapcsolattartás formái:

Általában hová tanulnak tovább a gyermekek, hogyan zajlik a nyomon követés.

Utánkövetési rendszer - kikkel, milyen módszerrel, sűrűséggel zajlik.

Cél, hogy ne csak bekerüljenek, benn is maradjanak a középfokú intézményekben.

Kisebbségi önkormányzatokkal

Román Kisebbségi Önkormányzat

Civil szervezetekkel

Elsősorban a Furta Község Művelődéséért Alapítvánnyal, és a Furtai Juhász Erzsébet Hagyományörző Egyesülettel.

A tanítást-tanulást segítő eszközrendszer elemei**Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek*****Az önálló tanulást segítő felkészítés***

A tanulási és magatartási zavarok kialakulásának megelőzésére, illetve a meglévő zavarok kezelését végezzük a szakszolgálat szakemberének bevonásával.

Kreatív tevékenységre épülő foglalkozások

A délutáni szabadidő keretében kerül megszervezésre. Célja, hogy támogatást kapjanak a tanulók saját ötleteik, érzéseik kifejezésére, mindig új és a situációnak megfelelő módon cselekedjenek.

Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

A tanulásban lemaradást mutató tanulóinknak a tanórai differenciáláson túl felzárkóztató egyéni foglalkozásokat szervezünk a szükséges tantárgyakból

Az iskolánk fő célkitűzései között szerepel a környezetvédelem és az ennek megfelelő magatartás kialakítása.

Személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztése

Közösségfejlesztő programok indítása – tanévenként – az éves munkaterv jelöli ki a konkrét programot

Képesség kibontakoztatást (integrációt) segítő tanórán kívüli programok

- a teljes napközis program
- a sportköri foglalkozások (kézilabda, labdarúgás)
- szakkörök
 - felsős tömegsport
- korrepetálások:
 - magyar
 - matematika
- fejlesztő foglalkozások
- osztály- és iskolai rendezvények
- vetélkedők, tanulmányi, művészeti- és sport versenyek
- tanulmányi kirándulások
- színház, könyvtár, mozi, múzeumlátogatás, rendhagyó irodalom- osztályfőnöki- és könyvtári órák
- hittan

Képesség kibontakoztatást (integrációt) elősegítő módszertani elemek

Differenciálás, egyéni bánásmód

A különböző képességű, illetve eltérő ütemben fejlődő tanulók egyéni fejlesztéséről való gondoskodás, **a differenciálás** egyik fő feladatunk.

A *differenciálás* jelenti: az egyéniségek kibontakoztatását, akár az úgynevezett átlagos képességű, akár tehetséges, vagy a hátrányos, szociokulturális közegben nevelkedett, hátrányokkal küzdő gyermekek csoportját tekintve.

- A *differenciálás iskolai alkalmazása* során minden tanulónak el kell sajátítania a törzsanyagot, a továbbhaladáshoz szükséges minimumot. Ahhoz kell megtalálni a differenciálási formákat, hogy ezt a minimumszintet minden gyermek elérje. A tehetségek kibontakoztatása éppen úgy feladatunk, mint a lemaradók felzárkóztatása. A minden gyermek egyéni fejlettségének és tempójának megfelelő haladásban látszik a megoldás kulcsa.
- A *tanári differenciálás*, a személyiségfejlesztés automatikusan felbontja a hagyományos frontális munkaszervezést, ami több csoportos-, páros- és egyéni önálló munkát igényel. A *csoportmunka iskolai alkalmazása*:
- Akkor van jelentősége, ha a tanulók már megismert tananyaghoz hasonló anyaggal ismerkednek. A csoportok létszáma általában 3-5 fő.

Kooperativitás

Mindennapi munka eredményes elvégzéséhez szükséges a rend és kiszámíthatóság, ami a tevékenységben résztvevőtől együttműködési készséget kíván. Az együttműködő partnerek összetett emberképet alakítanak ki maguknak, és igen erős késztetést éreznek arra, hogy partnereikről információkat szerezzenek.

Pedagógusoknak az együttműködés, feladatuk ellátásához feltétlenül szükséges elvárás.

Milyen speciális hatásokat fejt ki az egyénre az együttműködés:

- az együttműködő egyének pozitív kölcsönös függésbe kerülnek
- nagyobb mértékben tudják helyettesíteni egymást, mint pl. a versengő felek
- egymás cselekvéseit pozitívan értékelik

Eredmény:

- az együttműködő csoportok kedvelik egymást
- az együttműködést előtérbe helyezik a versengéssel szemben
- hisznek egymás taníthatóságában
- jobban szeretik az iskolát, mint a kooperációban részt nem vevő társaik
- közöttük megszűnik a megosztó idegenkedés

Következtetés:

Az iskolai osztály boldog színtere is lehet a gyermekek életének. Az együttműködés jótékony hatása a tanulási helyzet szerves részeként mintegy kiegészítheti a hagyományosan versengésre ösztönző iskolai környezetet, megkönnyítheti a pozitív személyközi kapcsolatok és attitűdök kialakulását, valamint segítheti a tanulást.

A kooperatív stratégiák érvényesülésének a következő előfeltételei vannak:

- azonos helyzetmegítélés
- racionális gondolkodás
- jóindulat
- azonos értékrendszer
- az információk visszacsatolása

Tanulmányi munkában az együttműködés alapja a megismerés, elfogadás és kötődés.

- A nevelőnek meg kell ismernie tanulói erőnyeit, gyengéit.
- Úgy kell alakítani, hogy a tanulók megismerhessék egymás erősségeit, gyengéit.
- A rangsorképzés sokféle legyen, sokféle szempont szerint jöjjön létre.
- Segítse az önismeret, önbecsülés kialakulását, megtartását.
- Őrizze meg az egyén személyiségét /másságát/.
- Mindenki azt a részfeladatot végezze, vállalja el, amire kompetenciái „feljogosítják”.
- A közös siker egyéni kielégülést, munka és feszültség feloldás is legyen.

Projekt módszer

A projekt nem más, mint eredményes együtt alkotó tevékenység. A projekt módszer az általános iskolai oktatásban újszerű, modern sok felkészülést kíván, de megéri, hiszen leegyszerűsödik a nevelési helyzet, sok új technikát, módszert ilyenkor próbál ki, tanul meg a tanuló és a tanár-diák viszony is elmélyülhet. A projekt módszer elsősorban az együttműködő tanulási technikán alapul. A projekt végére a tanulócsoporthoz tárgyi vagy szellemi produktumot várunk el, kapunk. Adventi projekt:

Helyi hagyományok
Karácsonyi est
Kézműves foglalkozások hete, bolhapiac

Célja: A projekt módszer az integrációs programban a tanulási nehézségekkel és beilleszkedési zavarokkal küzdő tanulók aktivizálására, motiválására, kommunikációs készségük erősítésére, együttműködési készségük fejlesztésére igen alkalmas. A sokrétű feladatok megoldása különböző képességek alkalmazását teszik lehetővé, tehát a különböző szociális háttérrel, tudással rendelkező tanulóknak alkalma nyílik a feladatok sikeres véghezvitelére a csoportmunka megoldására. A projekt tanítás elősegíti a tanulási folyamatban való részvétel magasabb szintjét:

- a diákoknak alkalmazniuk és megszerezniük kell az egyéb tantárgyak tanulása során szerzett tudásukat és készségeiket
- a tanulók is új szerepet kapnak: önállóságot, magukért és másokért is felelősséget kell vállalniuk
- a projekt módszer arra is alkalmat ad, hogy fejlesszük a tanulók professzionális magatartását.

Tevékenységek:

A tevékenységek a projekt csapat által elvégzendő feladatok. A tevékenységek általában a projekt irányításának jellegét tükrözik, azt a módot, amellyel a ráfordítások meghozzák a kívánt eredményeket. Minden egyes eredményhez általában egy vagy több tevékenység járul:

- a csapat- csoport kialakítása
- a projekt menetrendjének elkészítése
- a projekt végrehajtása
- a beszámoló készítése
- az eredmények ismertetése, a munka értékelése

A projekt munkaformái: (némelyikét a hagyományos oktatás keretén belül is alkalmazzuk)

Csoportmunka, könyvtári kutatás, szakkönyvek megismerése, telefonálás, plakátkészítés, fényképezés, interjúkérdések összeállítása, interjúkészítés, számítógépes adatfeldolgozás, videofelvétel,- beszámoló készítés, szituációs játékok, drámapedagógia alkalmazása stb.

A megvalósítás módja:

A projektet a tanulóknak önállóan kell kidolgozniuk a csoportmunka keretén belül. A sok önálló munkát is igénylő feladatok innovatív problémamegoldást, leleményességet, művészi / zene, tánc, dráma, rajz, / képességeket is igényelnek.

A projekt mindenkitől /tanártól, diáktól / a közösségi tanulás fontos elemeként csoport munkát követel meg. A csoportmunka megkívánja, hogy a csoport tagjai érdeklődésüket összehangolják, a gondokat körülírják megoldást, találjanak rá.

A projekt során a tanár nem tanít, hanem irányít, azáltal, hogy információkat ad, vagy szerepekre utal, vagy megjelöli az információ forrásait, rávezető kérdéseket tesz fel, elmondja megjegyzéseit, megerősít.

Mindezekhez szükséges egy jól megtervezett, logikusan felépített és mindenre kiterjedő projektleírás.

Ennek fő fejezetei:

- tervezés
- információ-gyűjtés
- előterjesztés
- végrehajtás
- feldolgozás
- beszámoló
- projekt bemutatása
- értékelés, utóélet

Alkalmazása:

A projekt rendszerű oktatást elkezdhetjük az általános iskola első osztályosaival is, hiszen az önálló munka végzéséhez már nem kicsik. Fokozatosan minden osztályban alkalmazhatjuk. Az alsó tagozaton egy osztályt tanító rendszerben könnyebb a projekttervezés.

A felső tagozaton - pl. 5. oszt. - projekt oktatása több tantárgyat is érint ezért célszerű több kollégát bevonni a munkába, de jó, ha az osztályban tanító minden kollégát tájékoztatjuk az aktuális projektről.

A projekt lebonyolítás időtartama szerint lehet:

- egy nap / témanap/
- egy hét /témahét/
- 3 hetet meghaladó projekt

Várható eredmények:

Az integrációs programban részt vevő, de a többi tanuló magatartásában is elérhetjük, hogy:

- a leendő foglalkozásuk felé való irányultság
- az együttműködés
- a kommunikáció
- az önálló tanulás legyen az igényük

A heterogén összetételű osztályokban a tanulók eltérő tudásszintjének kiegyenlítése, a hátrányos helyzetűek lemaradásának kompenzálása. A projekt oktatás segíti a valóságos problémák kollektív megoldásában megszerzendő jártasságot. A tanulók fokozatosan szembekerülnek döntéseik következményeivel. A közös alkotás, a közös siker, az együvé tartozás elmélyítése is a projekt eredménye.

Valójában gyermek-csoportpszichoterápiás munkának vehető a drámapedagógia alkalmazása az integrált oktatás folyamatában. A dramatikus formák csak kisegítői az oktatás hagyományos formáinak:

- a tananyag bizonyos részei drámával
- plusz tudás nyújtása dramatikus eszközökkel

A cél: így a rejtett vagy elfojtott személyiségjegyek felszínre hozatala – jó, rossz egyaránt, hiszen valójában ez fogja mutatni az utat a pedagógus munkájához.

Feladat: a gyermek megismerése – ez elsősorban önmegismerésen/gyermek/ alapuljon –a személyiségfejlesztő módszerek alkalmazásával.

Személyiségfejlesztés és drámapedagógia: ismert kell, hogy legyen a pedagógusok számára, hogy a dramatikus tevékenységi formák csoportosítása négy szempont szerint történik:

1. Gyakorlatok
2. Dramatikus játék
3. Színház
4. Tanítási dráma

Ezek közül a gyakorlatok elsősorban és a dramatikus játék, ami mindenfajta tanítási órán szabadidős programok során alkalmazhatóak (humán-, reál tárgyak) Az egész módszer a játékon alapul, ami alapeleme a gyermeki létnek.

Ez történhet frontálisan, ezen belül kiscsoportos munkaformákat alkalmazva. Fontos a közösséggel együtt végzett munka, mert a közös siker – esetleg kudarcélmény is építő, és a csoport nagyon sokféleképpen viszonyul az egyénhez; motivál, visszavet, befogad, kitzaszt, ugyanakkor védettséget, biztonságot nyújt.

A személyes fejlődést segítő beszélgetés/fejlesztő interjú/

Ennek célja:

- önvizsgálat
- önfeltárás
- önirányítás-önalakítás

A tevékenységek alapja a pedagógus részéről, a gyermek szempontjából:

- szükségletek
- érdeklődés
- erősségek
- visszajelentés

A tanulók szociális készségeinek fejlesztése érdekében alkalmazható gyakorlatok sokrétűek s a pedagógus az adott témához, munkaformához választhat a lehetőségek közül.

A gyakorlatok lehetnek:

- készség-, képesség- és személyiségfejlesztő gyakorlatok
- a kreativitást fejlesztő gyakorlatok
- a nonverbális készségek fejlesztése
- az önkép, önismeret fejlesztését szolgáló gyakorlatok:
 - testi önismeret
 - önkifejezés, önjellemzés, önábrázolás, önmegfigyelés
 - énideál, önkép, célok és értékek, tudatosság
- társismereti is kapcsolatfejlesztő gyakorlatok:
 - ismerkedés, megismerés, felismerés, kapcsolatfelvétel
 - kapcsolatfejlesztés
 - érzések, érzelmek, indulatok, vélemények, viszonylatok és elvárás

A várható eredmény hosszútávon mindenképpen a személyiség pozitív irányú változását mutatja. A gyakorlat eredményességének ellenőrzése a gyakorlat végzése közben történik, mivel csak folyamatában értékelhető – a tanár állandóan szemmel tartja a gyerekeket.

Mentálhigiénia /Lelki egészség/***A mentálhigiénia célja:***

Egy sajátos szempontú magatartás, amely segíti az embert biológiai és pszichológiai egyensúlyának és egészségének megőrzésében a fenyegető környezeti- elsősorban mentális-ártalmak megelőzésében.

Jó kapcsolat ápolása az egyházakkal

Az iskola sajátosságai:

- Az iskola a nevelés intézményes formája.
- Az iskola egyik legfontosabb funkciója az ismeretnyújtáson kívül, hogy formálja a gyermek normákhoz, elvárásokhoz és másokhoz való alkalmazkodás képességét (A napközi otthon ebben fontos szerepet tölt be.).
- A gyermek együttműködési képességének hiányát mentálhigiéniai problémaként kell értelmeznünk, mely jelzése lehet környezetével kapcsolatos egyensúlyának felborulásának.
- Az iskolai mentálhigiénés fejlesztés mentora a pedagógus. Eszköztárát egyénisége, a növendékekhez való viszonya, irányítási stílusa, nevelői attitűdje, alkalmazott stratégiai határozzák meg.
- Iskolás gyermekekkel foglalkozó pedagógusok, akkor válhatnak hatékony irányítóivá a tanulók személyiségfejlesztésének, ha nem húznak éles határt:

Iskola - család

Oktatás - személyiségformálás

Játék - munka

Tanóra - szünet, stb. közé

Mivel ebben az életkorban a gyermek felnőtt- és tekintélytisztelő, kellő empátiával, személyes modellnyújtással, s az ezekhez társuló pszichológiai kulturáltsággal a pedagógus képes felvállalni a családi hatások erősítését vagy éppen kompenzálását.

Feladatok

- Iskolaérettség
- A iskolai élet helyes megszervezése
- Kapcsolat a szülőkkel
- Önismeret, bizalom, biztonság érzésének mélyítése
- „Az egészségnevelés”
- Viselkedés kultúra
- Az ifjúkor lelki higiéniája

Hatékony tanuló megismerési technikák

Tanulmányozzuk, s tantestületi képzés keretében megismerjük és beillesztjük azokat napi gyakorlatunkba

Műhelymunka – tanári együttműködés formái

Cél:

A nevelés során a gyermekek egyéni fejlődésének megfelelő elvárásokat, és ezekkel harmonizáló feladatokat szükséges megfogalmazni. Ennek érdekében a tanulók és a nevelők minél alaposabb megismerése, az együttműködés szellemének egységesítése szükséges.

Fontos a műhelymunka eredményességéhez:

- az egyes gyermekek, gyermekcsoportok nevelésében érintettek együttgondolkodása
- szakmai egyeztetés
- az előrehaladás szükséges és lehetséges útjainak tisztázása
- a fejlődési irány kijelölése
- az egymástól való tanulás képességének kialakítása
- a pedagógiai mentálhigiéné karbantartása
- a hiányok feltárása
- problémakövetési technikák kidolgozása
- rendszeres szakmai megújulás

Szem előtt tartandó:

- a nevelők függnek egymástól
- befolyásolják egymást
- közös célért kell dolgozni!

A műhelymunka formái:

A, értékelő megbeszélések

B, esetmegbeszélés, problémamegoldó fórum

Értékelő megbeszélések:

a) Évi négy alkalommal

– negyedév – félév – háromnegyed év –tanév vége

b) *A résztvevők köre – az integrációban résztvevő nevelők:*

- osztálytanítók
- szaktanár
- napközis nevelő
- fejlesztő pedagógus

c) *Az értékelés célja:* a gyermek fejlődési és fejlettségi sajátosságainak feltárása annak érdekében, hogy a pedagógus a lehető legoptimálisabb fejlesztési, oktatási tervet tudja elkészíteni.

- kiterjed: a gyermek egész személyiségére
- a gyermek produktumait a korábbi állapotához, teljesítményeihez viszonyítja,
- az előrehaladást mindig pozitívan megerősítve
- egyénre szabott: a gyerek valamennyi munkájának értékelésére sor kerül
 - az elismerés formája változó lehet egyénenként
 - a hiba és javítása a tanulási folyamat része
- az értékelés kritériumait a gyerekek és a szülők pontosan ismerik

d) Dokumentálása: sokoldalú információvak kell megalapozni

- tervezett, tudatos megfigyelés
- kérdőívek
- egyéni fejlődést regisztráló füzet

e) *Eredmény:* Az értékelés nem elsősorban minősítés, hanem pedagógiai diagnózis, prognózis. A segítségükkel kialakított vélemény ad irányt, útmutatást a további munkához.

Az elérendő kitűzött célokat fel kell tüntetni.

A szakaszokat lezáró összegző vélemény, pedagógiai jellemzést megbeszélhetjük a gyerekekkel, szülővel.

Esetmegbeszélés – kezdeményezheti bármely nevelő

- sajátos helyzet elemzése
- továbbképzés jellegű műhelymunka (ötletbörze)
- tréning
- résztvevők köre (a témától, helyzettől függően)
 - érintett szülő, gyermek
 - nevelők csoportja – s ezek variációi

Problémamegoldó fórum – összehívhatja az osztályfőnök, igazgató, GYIF,

Az értékelés és esetmegbeszélésben résztvevők köre kibővül az SZM, DÖK, ÖK, GYIF, Családsegítő, képviselőivel egy-egy gond orvoslására. Főleg a tanuló személyiségzavarainak, magatartási problémáinak, családi helyzetének megoldása érdekében

Eredmény: A nevelők viselkedése erősíti bennük a helyes magatartási módok kialakulását

A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

Pályaorientáció

Cél:

- sikeres iskola illetve pályaválasztás segítése.
- a tanuló az adottságainak legmegfelelőbb iskolába kerüljön.
- minél több tanuló érettségít adó középiskolában tanuljon.

Helyzetkép: Kevés hivatalos információt kapunk a továbbhaladásról.

A program szerepe: a komplex személyiségfejlesztés során már korai gyermekkortól – latens módon – elkezdődik a felkészítés a sikeres továbbtanulásra.

A program feladata:

5. 6. osztályban elkezdődik a reális, tudatos énkép kialakításának folyamata / alkalmazott dráma – pedagógiai módszerek, sokirányú személyiségfejlesztés, használt projekt módszer, kooperatív oktatás, stb./

- érdeklődés felkeltése, motiválás / osztályfőnök, ill. szaktanár/
- akarati tulajdonságok fejlesztése /dicséret, sikerélmény, pozitív pedagógia /
- folyamatos, szorgalmas tanulási szokások kialakítása /permanens tanulás kialakítása /
- helyes tanulás – módszertan megismertetése

Iskolaválasztás

Intézményünk 8. évfolyamosai minden évben részt vesznek az országos pályaorientációs vizsgálaton (mérésen), ezen túl pályaorientációs napot szervezünk, melybe a POK szakembereit is bevonjuk.

A személyiségfejlesztés mellett fontos, hogy kellő ismeretekkel rendelkezzenek a különböző pályák, szakmák, iskolák választékáról:

- már 6. osztálytól kell tudatosan ezekről beszélgetni: osztályfőnöki órák, kirándulások során.
- a számítógépek, az Internet segítségével a legújabb lehetőségekről kaphatnak tájékoztatást.
- prospektusok, kiadványok segíthetnek a szülők tájékoztatásában.

A megfelelő iskolaválasztás érdekében igen szoros kapcsolatot kell a szülők, gyerekek, pedagógusok között kiépíteni.

Ezek alkalmai:

- pályaválasztási szülői értekezletek
- családlátogatások
- egyéni beszélgetések

Utánkövetés, az általános iskola befejezése utáni továbbhaladás segítése:

- iskolánk felveszi a kapcsolatot a középiskolával
- igény alapján a választott iskola igazgatóját tájékoztatjuk arról, hogy a tanuló részt vett az integrációs programban, jellemzést adunk a tanulóról / illetékes igazgatóhelyettes, osztályfőnök /

Várható eredmények:

- az iskolaválasztás, ill. pályaválasztás egy 5. osztályban kezdődő és a munkába állásig tartó folyamattá válik
- a tankötelezettség 18 évre emelkedett, így a lassabban haladóknak is lehetősége nyílik az ált. isk. befejezésére

A folyamat ellenőrzése, értékelése: Az iskola igazgatója, ill. a település önkormányzatának jegyzője végzi a dokumentumok alapján.

3.2.6 Nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás feladatai

A nemzetiségi nevelés és oktatás elvei

A nemzetiségi nevelés és oktatás célja a tanulók nemzetiségi közösséghez tartozásának erősítése. Ezt a célt az iskola a nemzetiségi nyelv és kultúra közvetítésével éri el a következő elvek szerint:

- a helyi tantervekben megjelenő kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozásokon túl felhasználható időkeret a kötött nyelvi és népismereti óraszám miatt általában kisebb az általánosnál; ezt a hátrányt a műveltségi területek erőteljesebb integrációjával, a kiemelt fejlesztési feladatok átgondolt megjelenítésével kell a helyi tantervi szabályozás szintjén kiegyenlíteni;
- az óraterv kialakításakor biztosítani kell egy idegen nyelv oktatását is;
- az iskola nevelő és oktató munkája arra irányuljon, hogy a készségek kialakítása és a képességek fejlesztése az általános követelmények szerint érvényesüljön minden műveltségi területen.

Általános feladatok

Nemzetiségi nevelést-oktatást végző intézményként a Nemzeti Alaptantervben és a nemzetiség iskolai oktatás irányelvében foglaltakkal összhangban valósítjuk meg célkitűzéseinket.

A nemzetiségi nevelés-oktatás megvalósítja az iskolai nevelés-oktatás általános céljait és feladatait, és e mellett biztosítja a nemzetiség nyelvének tanulását, a nemzetiség nyelvén való tanulást, a nemzetiség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományörzést és -teremtést, az önismeret kialakítását, a nemzetiségi jogok megismerését és gyakorlását.

A nemzetiségi nevelés-oktatás segíti a nemzetiséghez tartozó tanulót abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a Nemzetiség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

A nemzetiségi nevelés –oktatást folytató intézményekben arra kell törekedni,

- a) hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és alakuljon ki a tanulóknál a reális nemzetkép és nemzetiség kép,
- b) hogy a tanulók felismerjék az előítéletek és kirekesztés megjelenési formáit, és megismerjék a jelenség hátterét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és nemzetiségi jogok megsértésének jelenségét, és a jelenség elleni fellépés jogi, illetve egyéb eszközeit.

Hagyományos román nemzetiségi nyelvoktató iskola révén nagy figyelmet fordítunk a román nyelv oktatására.

Nemzeti hagyományaink ápolása mellett biztosítjuk tanulóinknak a román kultúra megismerését, a népszokások gyakorlati alkalmazását:

A többségi magyar és a román kisebbségi kultúra együttes megismertetését jelenti. A multikulturális szemlélet szerint az oktatási rendszerben a különböző kisebbségeket azonos tisztelet és védelem illeti meg.

Az iskolai multikulturális oktatás célja: hagyományos román nyelvoktató iskola lévén a tanulók ismerkedjenek meg a román nemzetiség kultúrájával, műveltségi anyagával.

A gyerekek a románság kulturális értékeinek megismerése által legyenek nyitottak más népek hagyományainak, szokásainak befogadására, mely által világszemléletük is formálódik.

A multikulturális oktatás segíti a román népi hagyományok megőrzését, és az ezekre a hagyományokra épülő értékek továbbfejlesztését.

Felső tagozaton a román népismeret célja megismertetni a tanulókat a románság kulturális, néprajzi, zenei, életmódbeli örökségének jellemző sajátosságaival, értékeivel. Az 5-8. évfolyam feladata a már korábban megszerzett ismeretek elmélyítése és bővítése.

A hagyományos nyelvoktató iskolánk heti 5 órát biztosít a román nyelv, és heti egy órát a román népismeret tantárgy tanítására román nyelven.

A tanulócsoporthoz járó minden tanuló tanulja a román nyelvet, és ismerkedik a román kultúra műveltségi anyagával.

Várható eredmények:

Hosszú távon:

A tanulók egymás kultúrájának megismerésével, és az ennek érdekében folytatott közös tevékenységekkel egymás tiszteletére és értékeinek felfedezésére lesznek képesek.

Rövidtávon:

A tanulók képzőművészeti jellegű (pl.: ikonfestő) munkáit kiállítjuk; versenyeken szerepeltetjük tanulóinkat (a Tiszántúl szinte minden román nemzetiségi versenyén részt veszünk).

Értékelés: Dicsérattal, jutalmazással.

A nemzeti és etnikai kisebbségi oktatásban részt vevő iskolák a tanulók részére szünetet adhatnak, ha azt a nemzetiségi hagyományok vagy az anyanemzet hagyományai indokolják.

Nemzetiség	6. évfolyam	8. évfolyam
Hagyományos és bővített nyelvoktató forma	A1	A2
Anyanyelvű és kétnyelvű forma	A2	B1
Az európai minimumszint fele: A1		

Ezen a szinten a diák megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni, és be tud mutatni másokat. Képes egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Beszédértés

Megérti a tanár egyszerű utasításait, az ismerős szavakat, fordulatokat, melyek személyére, családjára, közvetlen környezetére, a nemzetiségre vonatkoznak. Legyen képes megoldani a hallás utáni értési feladatokat.

Beszédképesség

Képes legyen megszólalni a nemzetiség nyelvén, fokozatosan növekedjen beszédbátorsága és önbizalma. Képes legyen egyszerű beszélgetésben részt venni, amennyiben a partner lassan, jól artikulálva beszél. Képes feltenni és megválaszolni egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan. Lakóhelyét, ismerőseit képes egyszerű fordulatokkal leírni, információt adni és kérni valós beszédhelyzetekben. Megértési problémák esetén tudjon segítséget kérni. Mondjon el emlékezetből néhány dalt, mondókát, verset az adott nyelven.

Olvasásértés

Megérti az ismerős szavakat, egyszerű mondatokat feliratokon, reklámokban, katalógusokban. Ébredjen fel érdeklődése népcsoportja kultúrája iránt. A megértést cselekvéssel, szóban vagy

írásban jelezze vissza. Legyen gyakorlata egyszerű, ismert nyelvi elemekből álló szöveg néma olvasással történő megértésére. Tudjon egy adott szövegből egyszerű információkat kiemelni.

Írás

Képes a nemzetiségi nyelven egyszerű szöveg lemásolására és tollbamondás után helyes leírására. Tudjon egyszerű, tényszerű információkat írni az adott nyelven. Képes minta alapján több mondatból álló, összefüggő szöveget írni (párbeszéd, üzenet, üdvözlő képeslap, bemutatkozás). Képes egyszerű nyomtatványt kitölteni.

Az európai alapszint: A2

Ezen a szinten a diák megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak: nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, a nemzetiségre vonatkozó információk, vásárlás, helyismeret, állás, foglalkozás. Az egyszerű és begyakorolt nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információt cserél családi, nemzetiségi vagy mindennapi dolgokról. Tud egyszerű nyelvi eszközöket használva beszélni saját háttéréről, szűkebb környezetéről, a nemzetiségi közösségről és a közvetlen szükségleteivel kapcsolatos dolgokról.

Beszédértés

Megérti a leggyakoribb fordulatokat és szókincset, ha számára ismert, közvetlen dologról és a nemzetiségi közösségről van szó. Megérti a rövid, világos és egyszerű üzenetek, bejelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét.

Beszédkésztség

Részt tud venni egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témáról szóló beszélgetésben, mely közvetlen információcserét igényel ismert tevékenységgel kapcsolatban. Képes magát megértetni társasági beszélgetésben.

Röviden le tudja írni például családját, lakóhelyét, a nemzetiségi közösséget, tanulmányait.

Olvasásértés

Megérti rövid, egyszerű szövegek, köztük történetek lényegét. A kért információt ki tudja keresni. Képes a nemzetiség nyelvén való kifejező olvasásra (megfelelő hangsúlyokkal, a szöveg lényegének visszaadásával).

Írás

Rövid feljegyzéseket, üzeneteket, magánlevelet tud írni.

3.2.7 A mindennapos testnevelés, úszásoktatás

A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt kivételekkel az iskola a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében szervezi meg. A heti öt órából legfeljebb heti két óra a NAT Testnevelés és egészségfejlesztés műveltségterületében jelzett sporttevékenységekre: néptánc, közösségi és más sportjátékok, szabadtéri sportok, természetjárás, kirándulás), vagy az iskola lehetőségeinek és felszereltségének megfelelően különféle más sporttevékenységekre fordítható (hagyományos magyar történelmi sportok, mozgásos és ügyességi játékok, csapatjátékok). A heti két óra kiváltható továbbá sportolással iskolai sportkörben, vagy a tanuló kérelme alapján sportszervezet, sportegyesület keretei között végzett igazolt sporttevékenységgel.

Iskolánkban a 5 testnevelésóra délelőtti órarendbe illetve zajlik. Emellett alsósoknak és felsősöknek délutáni tömegsport lehetőség van biztosítva a mindennapos mozgás megvalósítására. Foci, kézi csapatjátékot biztosítunk a 4-8. osztályos tanulóknak.

Az intézményben is megvalósul az úszásoktatás (fenntartó közreműködésével). A tanulóknak lehetősége van tanévenként 1-1 napra beutazni Berettyóújfaluba, és az ottani uszodában képzett oktatóktól tanulva úszni, illetve gyakorolni az úszást.

Az utazás költségeit és az úszás költségeit is, amennyiben a fedezet rendelkezésre áll, a tankerület fizeti, a gyerekeknek teljesen ingyenes.

3.2.8 A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A 20/2012. (VIII.31.) **EMMI rendelet** nevesíti a NETFIT-et, mint a tanulók fizikai fittségi mérésének rendszerét, valamint szabályozza annak tartalmi kereteit.

Testösszetétel és tápláltsági profil Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)

Testmagasság mérése

Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

Aerob fittségi (állóképességi) profil Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

Vázizomzat fittségi profil Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő állóképessége

Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága

Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje

Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje

Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

3.2.9 Egészségnevelési, egészségfejlesztési program

3.2.9.1 Alapfogalmak

Mi az egészség?

- Testi, lelki, szociális jól-lét állapota, nem a betegség hiánya
- Alkalmazkodóképesség a környezet változásaihoz
- Összhang a fizikai, a lelki és a társadalmi lehetőségek közt.
- Kitejedése az egyén társadalmi integrációjától is függ (család, iskola, más közösségek)

Egészségnevelés célja:

A tanulók egészségkultúráltsági szintjének emelésével egyidejűleg olyan tevékenység kialakítása, amely az ismereteket aktív magatartássá formálja.

3.2.9.2 Helyzetelemzés

Az egészségfejlesztés (health promotion), az a folyamat, amely lehetőséget teremt, és képessé teszi az embereket arra, hogy egyre fokozódó kontrollt szerezzenek saját egészségi állapotuk felett, és ez által képessé váljanak annak javítására, alakítására.

Az egészség alapfeltételei és forrásai (Ottawai Egészségfejlesztési Charta): béke, lakás, élelem, jövedelem, stabil ökológiai rendszer, fenntartható erőforrások, társadalmi igazságosság és egyenlőség. Az egészségi állapot javítása megkívánja ezen alapvető előfeltételek alkotta biztos alapot.

A társadalmi környezet jellemzése:

A társadalomban bekövetkezett változások a község lakosságának életkörülményeiben kedvezőtlen változásokat is eredményezett. Sok a munkanélküli, munkalehetősége a környéken is minimális, nőtt a létbizonytalanság.

A családok jellemzése:

A családok összjövedelmét a jövedelempótlék, a gyermekek után járó szociális juttatások és alkalmi segélyek, valamint az alkalmi munkákból szerzett juttatások képezik. Mindezek a tényezők behatárolják a lakosság egészséges életmódjának gyakorlását. Legjellemzőbben előforduló problémák:

- a korábbi életforma megtartása
- anyagi nehézségek
- káros szenvedélyek
- családi békétlenség
- egészségügyi problémák gyakori előfordulása.

Mindezek a problémák befolyásolják az iskolába kerülő tanulók magatartását, viselkedését, szokásait.

A diákokkal kapcsolatos megállapítások:

- Évfolyamonkénti felmérések és statisztikai elemzések mutatják a tanulóink érzelmi és viselkedési problémálistáját. Az összesítések és értékelések osztályonként változó képet mutatnak.
- Mindegyik évfolyamon előfordulnak internalizációs (gyermek számára jelent problémát az érzelmi életben) és externalizációs (zavaró magatartás a környezetre) tünetek.

A 7-8. évfolyamon végzett kérdőíves vizsgálatok azt mutatják, hogy tanulóink ismerik a káros szenvedélyek egészségromboló hatását és drogot még egyik sem próbált ki.

A humán erőforrás jellemzői:

- Az egész tantestület elkötelezett az egészségnevelés megvalósításáért.
- Kiemelt feladatot vállalnak az osztályfőnök, a gyermekjóléti szolgálat vezetője és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős.
- Az egészségneveléssel kapcsolatos továbbképzések:
 - 1 fő fejlesztő pedagógus továbbképzése.

3.2.9.3 Elméleti háttér

Egészségfejlesztő iskola

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) megfogalmazása szerint az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

Az egészségfejlesztő iskola ismérvei:

- Minden rendelkezésére álló módszerrel elősegíti a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.
- Együttműködést alakít ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen;
- Egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi

szolgáltatásokat biztosít, ezekkel párhuzamosan együttműködik a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal. Kiemelt jelentőséget tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret ad a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak.

- Olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytat, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jól-létét és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni előrejutást.
- Törekszik arra, hogy segítse diákjainak, az iskola személyzetének, a családoknak, valamint a helyi közösség tagjainak egészségük megőrzését; együttműködik a helyi közösség vezetőivel, hogy utóbbiak megértsék: a közösség hogyan járulhat hozzá – vagy éppen hogyan hátráltathatja – az egészség fejlesztését és a tanulást.

Az iskolai egészségfejlesztés módszerei

Az egészségi állapotot az alábbi négy alapvető tényező határozza meg:

- genetikai tényezők
- környezeti tényezők
- életmód
- az egészségügyi ellátó rendszer működése.

Mivel az iskola a szocializáció kitüntetett színtere, így a fenti tényezők közül érdemi hatást - az iskola fizikai-tárgyi és pszichoszociális környezetének alakításával -, az iskola-egészségügyi ellátás minőségére és az életmódra tudunk gyakorolni. Az iskolai egészségfejlesztő munka alapvetően befolyásolja az iskola egészének mindennapjait. Annak érdekében, hogy ezt a megállapítást helyesen tudjuk értelmezni, az alábbi fogalmak tartalmát vizsgáljuk meg és építjük be egészségnevelési programunkba:

Egészség

Napjainkban egyetértés van abban, hogy az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jól-lét állapota, az egészség nem passzív állapot, hanem folyamat. Az egészség kiteljesedésére az alábbi négy feltétel teljesülése adja a legnagyobb esélyt:

- ha az egyén társadalmilag integrálódik (családhoz, iskolai, munkahelyi és más közösségekhez tartozik),
- ha a változó terheléshez alkalmazkodni tud,
- ha individuális önállóságát megőrzi, és végül,
- ha megteremti az összhangot a biogenetikai, a fizikai, a lelki és a társadalmi lehetőségei közt.

Az egészség fontos eszköz életcéljaink megvalósítása során.

Az egészségnek ezek a meghatározásai rendkívül ambiciózusak, és mindenképpen egy kívánatos folyamatot határoznak meg, melyben a társadalom egészére vonatkozóan rövid és hosszú távon feladatok hárulnak mindannyiunkra.

3.2.9.4 Egészségfejlesztés

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magába foglalja:

- a korszerű egészségnevelés,
- az elsődleges prevenció,
- a mentálhigiéné,
- az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés,
- az önsegítés feladatait, módszereit.

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák. Éppen ezért kialakítjuk és erősítjük tanulóinkban azokat a képességeket és jártasságokat, amelyekkel saját egészségüket felügyelik és javítják.

Az egészségfejlesztés fő feladata egy általánosan érvényes egészségfejlesztő politika kifejlesztése, egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése, és szemléletváltztatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

Az egészségfejlesztés sarokpontjai:

- az egész tanulóközösségre irányul, és együttműködésére épít
- az okok feltárásában és a feltételek megteremtésében együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel, az egészségügy dolgozóival és az intézmény valamennyi szereplőjével.
- az egyén autonómiája érvényesül az egészséget befolyásoló döntésben, aktivitásban.

3.2.9.5 Egészségnevelés

Az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység.

3.2.9.6 A prevenció (megelőzés) területei

Az egészségfejlesztés, és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul.

Ide tartozik:

- az egészséges táplálkozás (szoros együttműködés a gyermekélelmezéssel),
- az aktív szabadidő eltöltés (együttműködés a művelődési házzal, könyvtárral, szakkörök működtetése),
- a mindennapos testmozgás,
- a személyi higiénia (a mindennapokba beépítve),
- a lelki egyensúly megteremtése (különös hangsúlyt kapnak a tanórák lehetőségei)
- a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, fenntartása, a családtervezési módszerek témáinak feldolgozása az ember és társadalomismeret órákon,
- az egészséges és biztonságos környezet kialakítása,
- az egészségkárosító magatartásformák elkerülése (dohányzás, alkohol, kábítószer),
- a járványügyi és élelmiszer biztonság megvalósítása.

Az iskolának e fenti primer prevencióban van jelentős szerepe, így az egészségnevelési feladatok meghatározásánál is e területekre kell a hangsúly fektetni.

Betegségek, egészségügyi rendellenességek észrevétele esetén a tanulók orvoshoz irányítása, a szülők értesítése.

Az iskola az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színtere

A gyerekek és fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolában. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását:

- komplex kommunikációval,
- az iskola tárgyi környezetével,
- az emberi viszonyok minőségével,
- a tantervben megfogalmazott tartalommal,
- a szűkebb és tágabb környezetünk kapcsolatrendszerével,
- viselkedésmintákkal,
- egészségesebb életvitel begyakorlásával.

Az egészségesebb életmód kialakítására irányuló módszerek

3.2.9.7 Hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás

A hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás abból az elképzelésből indul ki, hogy az emberi viselkedés racionálisan szervezett. Több és helyes tudás helyes döntésekhez, az életvezetés helyes alakításához vezet. Amennyiben azt feltételezzük, hogy a tudás az elsődleges meghatározó tényező, akkor indokolt azt is feltételeznünk, hogy a több tudás megfelelően fogja szervezni a viselkedést.

Feladatok:

- folyamatosság a felvilágosító munkában,
- az ismeret átadása a hallgatóság aktív és személyes bevonásával történjen,
- a munka során ne csak az elrettentő információk átadása, bemutatása szerepeljen.

Rizikócsoporthoz megközelítés

Szűrővizsgálatok intézményünkben:

- iskolaorvosi,
- védőnői,
- fogorvosi.

A tanulók fizikai állapotának mérése adott szempontok szerint a testnevelő feladata.

Ide tartozik az iskolás gyermekek életkorhoz kötött kötelező szűrővizsgálatainak rendszere, a túlsúllyal vagy mozgásszervi problémával küzdő gyermekek számára szervezett speciális táplálkozási tanácsadás és/vagy differenciált testi nevelés.

3.2.9.8 Érzelmi intelligenciát, társas kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások

Lehetőség esetén ajánlott a serdülőkori készségfejlesztő vagy önismereti csoport-foglalkozások szervezése. Az önismeret fejlődésétől remélhetjük, hogy a diákok egészségesebben fognak élni, ellenállnak a dohányzásnak vagy a droghasználatnak. Az ilyen csoportos foglalkozások célja,

hogy a résztvevőket ne csak arra készítse fel, hogy nemet tudjanak mondani a káros szenvedélyekre, hanem arra is, hogy például igent tudjanak mondani az egészségre, és megvédje őket a divatos, de veszélyes, külsőségekben megnyilvánuló kóros fogyókúráktól, eltúlzott és ezért veszélyes testépítéstől.

A segítő kapcsolatok színterei és kapcsolódási pontok:

Szülők (család)

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők megfelelő tájékoztatás és információ-átadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola egészségfejlesztési programjait, közülük jó néhányan szakértelmükkel is jelentősen növelhetik az iskolai munka hatékonyságát.

Szülői munkaközösség, szülői szervezet(ek)

A Szülői Munkaközösség az a jogosítványokkal felruházott szervezet, amely hidat jelent az oktatási intézmények és a tanulók szülei között. Az iskolai egészségfejlesztő program kialakításába be kell vonni a Szülői Munkaközösséget és szükséges megnyerni támogatásukat is. Ez a „szövetség” garancia lehet arra, hogy a szülők lehetőségükhöz képest minden területen segítsék az iskolai program megvalósulását.

Iskolaorvos, háziorvos védőnő

Az iskola egészségügyi ellátásról szóló jogszabály alapján az orvosi feladatokat a háziorvos, a védőnői feladatokat a körzet szerint illetékes védőnő látja el. Az iskola-egészségügyi feladatokat az orvos és a védőnő közösen látja el.

Feladataik a következőképpen csoportosíthatók:

- A tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát. Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok a fejlődés követésén kívül a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére is irányulnak (szekunder prevenció)
- Adott esetben a tanulók elsősegélyben való részesítése
- Közreműködés: közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve
- Felkérésre közreműködés egészségügyi szakértői feladatokban.

Bár a rendelet nem tér ki részletesen, de az iskolaorvos, és különösen a védőnő hagyományos feladatai közé tartozik az egészségnevelésben való részvétel.

Az iskola-egészségügyi ellátás különösen a következő területeken tud ismereteket nyújtani:

- Az életmód és betegségek összefüggései.
- Az iskola tanulói egészségi állapota, ennek alapján az „iskolai diagnózis” kiegészítése, megoldási javaslatok.
- A serdülőkori változások ismerete, segítségnyújtás a serdülőkori érzelmi, magatartás, életmód és szexuális problémák, valamint krízisek megoldásában.
- Környezet egészségügyi, közegészségügyi és táplálkozás egészségügyi kérdésekben.
- Az iskolát övező település olyan lehetőségeinek ismerete, amelyek bevonhatók, segítségül hívhatók az iskolai egészségfejlesztésben.

Gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők

A gyermekvédelmi munkában valamint a konkrét államigazgatási ügyekben tudnak segítséget nyújtani a gyermekjóléti szolgálatok és a települési önkormányzatok más intézményeiben dolgozó segítő foglalkozású szakemberek.

A hivatalos, jogszabályokhoz kötött kapcsolatok részleteit a különböző dokumentumok rögzítik, de a kooperációnak ezen túlmutató szakmai szerepe van.

Az NNK vármegyei intézeteinek egészségfejlesztési szakemberei és más egészségügyi intézmények, szervezetek

Egészségügyi szakellátást igénylő esetekben a területileg illetékes kórházak és intézmények jelentik a segítő kapcsolatok színterét.

Az egészségügyi intézmények és az NNK területileg illetékes intézetei, azon belül is különösen az egészségfejlesztési munkatársak, az Országos Gyermkegészségügyi Intézet szakemberei konkrét segítséget jelenthetnek az iskolai egészségnevelési munkába.

3.2.9.9 Rendvédelmi szervek

A rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok közös kimunkálásában, a tanári továbbképzéseken jogi, gyermek és ifjúságvédelmi, rendészeti, közlekedési témájú előadások tartásával tudnak segítséget nyújtani az iskolának

3.2.9.10 Tájékozódás az érintettek körében

Szülők

A szülők véleményének megismerésére a nyitott nap, a szülői értekezletek, fogadóórák alkalmával megfogalmazott problémák, segítség kérések összegyűjtése, szakmai szempontú értékelése, valamint a kérdőíves felmérés a legalkalmasabb. A témaorientált szülői értekezletek arra is jó lehetőséget adhatnak, hogy a résztvevők egymás véleményét is megismerjék.

Diákok

A diákoktól közvetlenül és közvetett módon lehet információkat szerezni.

A közvetlen információszerzés a diákok konkrét probléma-felvetését jelenti, ebben kiemelt szerepet játszik a bizalom. A közvetett információszerzésre szolgálnak a különböző vizsgálatok és felmérések. Kérdőívek, rajzos-, szöveges felmérőlapok, kvízzjátékok, iskolai- és faliújság levelezési rovata, postaláda, téma-feldolgozás, irodalmi vagy rajzóriai témák, esetmegbeszélések lehetnek a felmérés módszerei. Fontos hangsúlyozni azonban, hogy minden esetben a személyes adatok védelméről, az adatszolgáltatásról szóló jogszabályok értelmében kell eljárni annak, aki adatot gyűjt, kezel, továbbít, birtokol!

Iskolai alkalmazottak, pedagógusok

A pedagógusok és alkalmazottak véleményének megismerése kérdőíven keresztül.

Attitűd (viszonyulás) vizsgálata

Anonim, önkéntes, kérdőíves felméréssel a következő témákban:

- higiénés szokások;

- véleménynyilvánítás a következő magatartási formákról: pl. dohányzás, alkoholfogyasztás és egyéb egészségkárosító szokások

3.2.9.11 Az egészségnevelés iskolai területei

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

Az iskolai egészségnevelés összefüggő intézményi feladatok:

- Az osztálytermek megfelelő, rendszeres szellőztetése
- Tájékozódás az iskola a tanulók tanulást is befolyásoló egészségi állapotáról, a részkepesség zavarokról.
- Az osztálytermek berendezése igazodjon az egészségügyi szempontokhoz (asztalok, székek mérete, világítás).
- Az ülésrend kialakításával minden tanuló számára megfelelő, egyéni adottságokat is figyelembe vevő testhelyzetben történő figyelés biztosítása (ülésrend időszakonkénti változtatása, látás figyelembevétele).
- A napi munkarend, az órarend tervezésénél gondoskodni kell a mozgásigény kielégítéséről. Be kell építeni az óratervekbe a tanórán belüli mozgáslehetőségeket a felső tagozaton is.

3.2.9.12 Iskolai programok

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos munka hatékonyságát segíti, ha az iskola határozott – lehetőleg minden egészséggel kapcsolatos tevékenységre kiterjedő – tervvel rendelkezik. Fontos területei:

- az egészséges személyiségfejlődés elősegítése,
- az egészséges táplálkozás (a gyermekélelmezés változatossága),
- a mindennapi testmozgás,
- a dohányzás, alkoholfogyasztás- és kábítószer használat megelőzése,
- a fogyatékosok és hátrányos helyzetűek integrációja,
- az iskolán belüli bántalmazás megelőzése (munkatervben meghatározott és azon kívüli programok által),

- a szexuális nevelés – már a pubertás időszakát, a nemi érés időpontját megelőzően is.

Tanórai foglalkozások

- Szaktárgyi órák témafeldolgozása (lásd: környezetvédelem és egészségvédelem az egyes szaktárgyakban)

Tanórán kívüli foglalkozások

- Napközis foglalkozások
Az együttműködés a tanítók, szaktanárok és a napközis nevelő között, kitűnően egészíti ki a tanórai programot, illetve a konkrét esetfeldolgozást. A napközi kiváló helye a játékoknak, játékos gyakorlatoknak is.
- Délutáni szabadidős foglalkozások
Sportprogramok, témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások.
- Egészségügyi hónap: November
Az iskola egészét átfogó előre tervezett program. Komoly szervezést, felkészülést igényelnek az egész hónapos változatos iskolai programokkal.
(Program külön mellékelve)
Hétvégi iskolai programok
Sportrendezvények, kulturális programok.
- Kirándulások, erdei iskolák, túrák, sportprogramok.

3.2.9.13 Tájékoztató fórumok

- Szülői értekezlet, szülőcsoport számára szervezett fórum, tájékoztató
- Szakmai tanácskozások, tréningek.

3.2.9.14 Iskolán kívüli rendezvények

– Kapcsolódás a községben szervezett egészségügyi programokhoz, feladatokhoz.

Módszerek

- Előadások
- Tegyük szebbé az iskola környezetét: versenyek, plakátok készítése, írások, cikkek gyűjtése stb.
- Kirándulásokat
- Rendszeres testedzés (mindennapos testnevelés, diáksport, ifi- és felnőtt sport).

A mindennapos iskolai testedzés

Célja: a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, valamint a csapatmunka és a társakkal történő kreatív együttműködés fejlesztése.

Sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontok:

- Minden gyermek minden nap vegyen részt a testmozgás programban.
- Minden testnevelési órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési és légző rendszer megfelelő terhelése.
- Minden alkalom örömet és sikerélményt jelenthet még az eltérő adottságú tanulóknak is.
- A testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgás programban.
- Olyan sportok megtanítása, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében.
- A testmozgás program játékokat és táncot is tartalmaz.
- Egyéb szempontok lásd a 110/2012. (VI.4.) Korm.rendelet.
- A tanulók fizikai állapotának mérését az iskolánkban szabályoztuk, amely szabályzat tartalmazza a próbák leírását és a nyilvántartások vezetését.
-

A mindennapos testedzés szervezeti keretei:

- Órarendbe iktatott forma
- Délutáni sportfoglalkozások
- Testmozgás, játék a napköziben és a tanulószobán.

3.2.10 Környezeti nevelési program**3.2.10.1 A környezeti nevelés célja**

A nemzetközi és hazai elvárásoknak, közöttük az Alkotmánynak, az aláírt egyezményeknek és a hatályos jogszabályoknak, a **Nemzeti Alaptantervnek**, a Nemzeti Környezetvédelmi Programnak, a Nemzeti Környezet egészségügyi akcióprogramnak megfelelően a Konceptió célja a környezetükért felelős, hitelesen tájékoztatott, tájékozódni és cselekedni képes, tudatos tanulók nevelése.

A környezeti nevelés eredeti megfogalmazásában olyan értékek felismerésének és fogalmak meghatározásának folyamata, amelyek segítenek az ember és kultúrája, valamint a biofizikai környezet sokrétű kapcsolatának megértéséhez és értékeléséhez szükséges készségek és hozzáállás kifejlesztésében. Európai és globális megfogalmazásban a környezeti nevelés minden szintje a környezet és fejlődés problémáját átfogóan, minden témában megjelenve tartalmazza. A környezeti nevelés célja, hogy erősítse a társadalmi tudatosságot, főleg a döntési helyzetekben, s alapot teremtsen az egyének számára egy felvilágosult és aktív részvételen alapuló magatartás kialakítására a környezetvédelemben és a természeti erőforrások ésszerű és előrelátó felhasználásában. E célok elérése érdekében a környezeti nevelésnek különösen a következő irányelveket kell figyelembe vennie: a környezet az emberiség közös öröksége; a környezet minőségének megőrzése, fenntartása és javítása közös és egyéni kötelesség, az általános emberi egészségvédelem és az ökológiai egyensúly fenntartásának része; a természeti erőforrásokat előrelátóan és ésszerűen szabad csak felhasználni; és minden egyes ember képes hozzájárulni a környezet védelméhez

A környezeti nevelésnek az életkori sajátosságoknak megfelelő módon az oktatás minden szintjén, valamennyi műveltségterületben meg kell jelennie. A fenntarthatóság pedagógiájának központi gondolata a "környezeti polgárrá" nevelés, azaz a természeti, az épített, a társas-

társadalmi környezet fenntarthatósága (és ezen belül a fenntartható fejlődés, a fenntartható fogyasztás) érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítása.

3.2.10.2 Helyzetelemzés

Sajátos alföldi adottságú kisközségi iskolánk a falu középpontjában, több épületben, nyolc évfolyammal, két napközi, egy tanulószobai csoporttal működik. Az épületek nagy része régi, felújított, a körülöttük elhelyezkedő külső környezet (udvar) rendezett, de a központi iskola és az alsós napközi udvarát fásítani, füvesíteni szükséges. Leggyakoribb szennyező-források: a község határában lévő szemétkerakó telep, ivóvíz, szennyvíztisztítás, elvezetés, allergiát okozó növények (pl. parlagfű), vegyszerek használatából adódó környezeti szennyezés (pl. növényvédő szerek), a házi- és használatok nem megfelelő gondozása és tartása. A községhez tartozó rétek, legelők, szikesek „erdők” egy része a Hortobágyi Nemzeti Park részét képezi, védett terület.

Az iskolába jelenleg a tantestület egésze foglalkozik a környezeti nevelési kérdéseivel a tanórákon és azokon kívül. Vannak, akik minden akcióban, munkában részt vállalnak, s vannak, akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez. A környezeti nevelés az a terület az iskolai életnek, ahol csak nagyon fokozatosan és lépésenként haladhatunk előre. (A szaktanárok, osztályfőnökök kidolgozták tantárgyaikhoz a környezeti nevelési lehetőségeket: tantárgy, téma, módszerek. Lásd: Helyi tanterv)

3.2.10.3 Az együttműködés területei

A környezeti nevelés közös színterei az óvodai nevelés, az általános iskolai oktatás valamennyi szintje. Kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a minőségbiztosítás, a tehetséggondozás fejlesztése.

A Környezeti Nevelési Programunk egyaránt kiterjed a diákok és tanárok tényleges részvételén alapuló programokra, illetve a fejlesztésekre, valamint a környezeti neveléssel kapcsolatos információközlés hatékonyságának növelésére.

Az iskola és a fenntartó az oktatási rendszert érintő környezeti nevelési kérdésekben közösen keresi a lehetőségét a szülőkkel, lakossággal való együttműködésre is. (pl. fenntartó, iskolavezetés, diákönkormányzat, SZM).

A tervezés alapja az elért eredmények számbavétele, az elmúlt évek tapasztalatai, a továbblépéshez a folyamatos értékelés, majd az újabb feladatok közös meghatározása.

3.2.10.4 A koncepció tartalmi elemei

A környezeti nevelés az egész társadalomra, minden életkorra kiterjed, ám egyik legfontosabb helyszíne a köznevelés.

Ezáltal elősegítjük a pedagógustársadalom környezettudatos szemléletének erősödését, a nevelő-oktató munka szakmai hatékonyságának növelését, az esélyegyenlőség kialakulását, az iskola nevelő szerepének növekedését, és az iskolának a falakon kívül végzett tevékenységeit, továbbá a gyermekeken keresztül elérve a szülőket, hozzájárul a családok környezettudatos életvitelének kialakulásához.

Cselekedtető programok

A környezeti neveléssel kapcsolatos továbbképzések ismeretanyagának és dokumentációjának összegyűjtése, ennek alapján

- a hiányterületek meghatározása,
- a továbbképzések jegyzékének és ismertetésének összeállítása,
- a már elkészült módszertani kiadványok megismerése.
- Olyan programok megszervezése, amely figyelembe veszi a jelenlegi lehetőségeket, szükségleteket, feltételeket, kompetenciákat

Múzeumpedagógiai Program – általános iskolások számára

Cél: Feltételrendszer kialakítása ahhoz, hogy általános iskolai tanulmányai során minden gyermek legalább egy alkalommal eljusson múzeumba. Minél több pedagógus rendelkezzen múzeumi nevelési ismeretekkel és legyen képes arra, hogy ismereteit és tapasztalatait a múzeumpedagógiai program megvalósításában és oktatási, nevelési munkájának más területein is hasznosítani tudja.

Meghatározás: A Berettyóújfalui Tankerület és a Bihari Múzeum szervezésében az iskolák tanulói egy, vagy több alkalommal látogathatnak el a múzeumba, ahol szakképzett vezetők ismertetik meg őket egy-egy múzeumi területtel.

A gyermekek megismerkednek a múzeum sajátosságaival, kiállítási anyagaival. Kreatív programokon fejleszthetik iskolában is hasznosítható ismereteiket.

A program hatékony végrehajtásához a résztvevő tanárok felkészültségének lehetőségeit meg kell teremteni.

3.2.10.5 Témahetek Program – általános iskolások számára

Cél: Az iskola tanulói játékos módon, tananyaghoz kapcsolódva, de tanórai kereteken kívül ismerkedjenek a pénzügyekkel, illetve a fenntartható fejlődéssel. Az intézmény két témahét programját valósítja meg.

A 3 témahét programjait iskolánk a meghatározott időpontokban megvalósítja:

- a) „PÉNZ7” pénzügyi és vállalkozói témahét
- b) Digitális Témahét
- c) Fenntarthatósági Témahét

A program hatékony végrehajtásához a résztvevő tanárok felkészültségének lehetőségeit meg kell teremteni.

3.2.10.6 Hulladékgazdálkodással kapcsolatos oktatási, nevelési programok

Cél: A tanulók rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel a hulladék keletkezése, kezelése és újrahasznosítása területén, ismerjék meg az ezzel kapcsolatos (kör)folyamatokat és értsék az alapvető ökológiai és társadalmi összefüggéseket. Az oktatási intézmények a tanulók tevékeny részvételével legyenek képesek kialakítani saját, környezettudatos “hulladékgazdálkodási” rendszerüket, melynek segítségével a hulladék keletkezésének megelőzése, a tanulók által megtapasztalhatóan újrahasznosítható hulladék szelektív gyűjtése, újrahasznosítási folyamat nyomon követése hozzájárulhat a tanulók környezettudatos fogyasztási szokásainak kialakulásához.

Meghatározás: A tanköteles korúak oktatásának keretében a korábbiakban nem kellő súllyal szerepeltek a hulladékgazdálkodással kapcsolatos ismeretek. Az új szakmai előírásoknak a hulladékgazdálkodási törvény szerinti oktatásához nélkülözhetetlen olyan tananyagok és tanári segédanyagok beszerzése, amelyek alkalmasak az iskola pedagógiai programjába történő beillesztésre.

Feladat:

- A témakörrel kapcsolatos oktatási, nevelési programokra pályázat beadása és lebonyolítása.
- A különböző korosztályok neveléshez, oktatáshoz szükséges szakmai dokumentumok előkészítése (a már elkészült hulladékos oktatási anyagok felmérése, szakmai értékelése).
- Oktatási anyagok rendszerezése.
- Az elkészült tananyagokhoz kapcsolódó tanártovábbképzés igénybevétele, ösztönzése.
- A hulladékgazdálkodással kapcsolatos integrált tanítási módszerek fejlesztése.

3.2.10.7 Szelektív hulladékgyűjtési alprogram

Cél: Az oktatási intézményekben a tanulók által megtapasztalhatóan újrahasznosítható hulladékok szelektív gyűjtésének megszervezése. A helyi társadalom figyelmének felhívása – a diákokon keresztül – a hulladékkezelésre, mint a közvetlen környezet egyik legfontosabb problémájára.

Meghatározás: A szelektív hulladékgyűjtési program a tanulók közvetlen környezetéből kiindulva elsősorban az iskolában keletkező hulladékokra kell koncentrálnon. Pedagógiaiilag kifogásolható cél a máshol termelődő hulladékok beszállítása az iskolába, a papír kivételével (a papírgyűjtés iskolai hagyománya, illetve forrásteremtő jellege miatt). Kiemelt fontosságú, hogy az önkormányzatok vegyenek részt a programban, mivel számukra a hulladékkezelés kötelező feladat. Nevelési szempontból a gyűjtés mellett hangsúlyt kell fektetni arra is, hogy a programban résztvevő valamennyi szereplő lássa a teljes “életutat” a hulladék keletkezésétől az ártalmatlanításig, a környezeti károkat és az ennek csökkentésére irányuló egyéni és közösségi cselekvési lehetőségeket (szóróanyagok, plakátok). Ez a program a fenntartható fogyasztásra nevelés részeként a hulladék keletkezésének megelőzésére irányul. Az iskolákban keletkező hulladékok esetében a megelőzés elve alapján végig kell gondolni, melyek azok a hulladékfajták, amelyek keletkezése megelőzhető (pl. alumínium dobozok).

Fontos szempont, hogy a szelektív hulladékgyűjtési program szerves része legyen a hulladékkal kapcsolatos szemléletformálási, nevelési, oktatási tevékenységnek.

Feladatok:

- Pályázat beadása és lebonyolítása a létező programok, módszerek, oktatási segédanyagok összegyűjtésére.
- Figyelemfelkeltés az önkormányzat és a falu lakossága felé, az iskolai akciók sikere érdekében.
- Együttműködés, a Pont Velem Hasznátelelem gyűjtési akcióban
-

Hulladékgazdálkodással kapcsolatos akciók támogatása

Cél: A tanulók rendelkezzenek megfelelő képességekkel a hulladékgazdálkodási problémakör konfliktusainak kezelése terén és értsék az alapvető ökológiai és társadalmi összefüggéseket.

Meghatározás: Az illegális hulladéklerakók, a tájcsúfító, és a települések körül, valamint az utak mentén szinte automatikusan kialakuló “szeméthalmok” feltérképezése jó készségfejlesztő program a diákok számára. Nem cél, hogy a diákok maguk szedjék össze a szemetet, de a helyi közösségeket (önkormányzat, társadalmi szervezetek, egyházak stb.) mozgósítani tudják. A környezeti kockázatot jelentő és az országot csúfító illegális hulladéklerakatok leltározása után a diákok megkereshetik a helyi önkormányzatot a felszámolás érdekében. A diákokon keresztül a helyi közösségek környezettudatossága is növelhető, a táji értékek tudatosulnak, ők pedig konkrét ügyben szereznek helyi konfliktuskezelési tapasztalatot. Hosszú távú eredmény kialakítása érdekében fontos, hogy a program a hulladék keletkezésének illetve az illegális hulladéklerakás megelőzésére is kiterjedjen.

Feladatok:

- A program terjesztésének támogatása
- A helyi önkormányzat bevonása a tájsebszeti programba a lerakók felszámolása érdekében

3.2.10.8 Energiatakarékosság

Cél: A tanulók rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel az energiaforrásokról, felhasználásáról, helyettesíthetőségéről. Az oktatási intézmények a tanulók tevékeny részvételével legyenek képesek kialakítani saját energiatakarékos “háztartásukat”, mely hozzájárulhat a tanulók környezettudatos magatartásának kialakulásához.

Meghatározás: Érdemes folytatni a sikeres akciókat és szélesíteni az általános iskolás tanulók részvételét az energiatakarékossági programokban. Az iskolai energiaprogram lehetőséget és segítséget nyújt a tanulónak az iskola energia felhasználásának felméréséhez és monitorozásához, támogatja a fogyasztás csökkentésének egyéni és önálló módjait, takarékosági ötletbörze szerepe van. Mindezt többféle tevékenységi formában valósítja meg, pl. feladatlapok, számítások, rajzverseny.

Feladatok:

- A tantárgyközi programok ide vonatkozó témáinak feldolgozása.
- Az energiatakarékosság történetének megismerése.

3.2.10.9 Köznevelési tehetséggondozás

Cél: A tehetséggondozás különösen hatékony pedagógiai eszközrendszerét a környezeti nevelés mind teljesebb módon használja.

Meghatározás: Szélesíteni az általános iskolás tanulók részvételét a környezet-, természet- és egészségvédelmi tanulmányi versenyekben. A hátrányos helyzetű tanulók számára a tehetséggondozás önálló lehetőségeinek kidolgozása.

Feladatok:

- A helyi és regionális tanulmányi versenyeken való részvétel

3.2.10.10 Fejlesztési programok

A környezeti nevelés tantárgyi helye, a pedagógusok továbbképzése és munkájuk segítése

Cél: A korszerű környezeti és egészségnevelés beépítése a köznevelés minden területébe, mert ez hozzásegíti a diákokat azon ismereteket és készségeket elsajátításához, amelyek a környezet harmonikus, egészséges és konstruktív életvezetéséhez, családtervezéshez szükségesek. A környezeti nevelési ismeretek köznevelési tantervekben való széleskörű megjelenése.

Meghatározás: A pedagógiai rendszer koherenciájának megerősítésével fokozottan szükségessé válik, hogy a fenntarthatóságra vonatkozó ismeretek minél több tantárgyban megjelenjenek és egymással összekapcsolhatóak, összehangolhatóak legyenek. Olyan tanulmányok, segédkönyvek tanulmányozása szükséges, amelyek felkeltik a problémák iránt a pedagógusok figyelmét, és konkrét segítséget nyújtanak, hogy tantárgyán belül az egyes témakörökhöz kapcsolódóan, miként segíthetnek a diákjaik környezettudatának erősítését, ismereteik bővülését.

A pedagógus továbbképzés pénzügyi feltételei a kötelező pedagógus továbbképzés keretében biztosítottak.

Feladatok:

- Adatok és információk gyűjtése a környezeti oktatás, nevelés témájában.
- Az általános iskolában a környezeti- és egészségnevelés témaköreinek vizsgálata a tantárgyakban
- Kiadványok felhasználása szaktanárok számára, a környezeti ismeretek oktatásához
- Módszertani kiadványok felhasználása
- Háttéranyag összegyűjtése.

A tanórához kapcsolódó/tanórán kívüli iskolai környezeti nevelés eszközrendszerének és módszertanának kialakítása.

Cél: Az iskola nevelési szerepének felértékelődésével a környezeti nevelés lehetőségeinek kihasználása. Az egyes tantárgyak keretében tanultak integrálása elsősorban a tanórán kívüli, és gyakran az iskolán kívül zajló programokba.

Meghatározás: Környezetvédelmi, természetismereti, túra szakkörök, és "Jeles napok" (Föld napja, Madarak és fák napja stb.), a fenntartható fogyasztásra nevelő akciók, szakmai gyakorlaton elvégezhető projektek támogatása módszertani kiadványokkal, felkészítő, továbbképző tanfolyamokkal és pályázati úton. (4. sz. melléklet: Környezetvédelmi jeles napok)

Feladatok:

- A meglévő módszertani segédanyagok összegyűjtése
- Nemzeti parki bemutatóhelyek, múzeumok, kiállítások, állatkertek, kastélyparkok és arborétumok látogatása.
- Helyi természeti és épített környezeti értékek megismertetése
- Pályázati kiírás figyelése
- Iskolai együttműködés az önkormányzattal, civil szervezetekkel, vállalkozókkal természetvédelmi értékek és problémák feltárásában és védelmében
- A tehetséggondozó versenyek támogatásának kialakítása
- A környezeti nevelés, az egészséges életmódra nevelés és a fenntartható fogyasztás közötti kapcsolat fogalmi és tartalmi megismerése.

Alapelvek, jövőkép, célok**Alapelvek, jövőkép**

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk:

- A fenntartható fejlődés
- A kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések
- A helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései
- Alapvető emberi szükségletek
- Emberi jogok
- Demokrácia
- Elővigyázatosság
- Biológiai és társadalmi sokféleség
- Az ökológiai lábnyom

Hosszútávú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos felnőtté váljanak tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítanunk:

- A környezettudatos magatartást és életvitelt.
- A személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt.
- A környezet értékei iránti felelős magatartást.
- A természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését.
- Az egészséges életmód igényét és elsajátítani az ehhez vezető technikákat, módszereket.

A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban (alternatív problémamegoldó gondolkodás, ökológiai szemlélet, gondolkodásmód, értékelés és mérlegelés készsége, stb).

Konkrét célok

- Igényes környezeti kultúra kialakítása a tantermekben, az iskola körül (aktuális dekoráció, virágokkal díszített terek, derűs hangulat)
- Helyes fogyasztási szokások kialakítása (étkezési, vásárlói szokások)

- megfigyelése)
- Takarékos és figyelmes anyaghasználatra nevelés (komposztálás, papírgyűjtés évente egy-két alkalommal, szárazelem gyűjtése évi egy alkalommal, szelektív hulladékgyűjtés).
- Természetes és mesterséges környezet esztétikumának alakulása (élősarkok, akváriumok)
- Meghatározott terület rendszeres ellenőrzése, rendbetétele az iskolában és az iskola körül.
- Téli madáretetők készítése, elhelyezése, madarak etetése.

Természetesen az osztályok munkatervében, a szaktanárok tanmeneteiben mindenki elképzelésének megfelelő feladatokkal egészíti ki az iskola által kitűzött célokat.

Tanulásszervezési és tartalmi elemek

Tanórán kívüli és tanórai foglalkozások

- Terepi munka során: táborok, kirándulások, akadályversenyek, faluismereti játékok.
- Kézműves foglalkozások: plakátkészítés, kiállítás rendezése, üvegfestés, iskolarádió működtetése.
- Modellezés
- „Látogatás”: múzeum, állatkert, botanikus kert, valamint szeméttelen, hulladékégető, szennyvíztisztító
- versenyek
- szakkörök
- iskolazöldítés
- témanap (virág, ritmus, szivárvány, víz, kő stb.)
- DÖK-nap
- Jeles napok

Módszerek

Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani:

- Játékok
- Modellezés
- Riportmódszer
- Terepgyakorlati módszer
- Kreatív tevékenység
- Közösségépítés
- Művészi kifejezés

Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. **Folyamatosan pótolni kell** az elhasználódott vegyszereket, eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel új eszközöket kell beszerezni.

Cél:

- Megvalósuljon a digitális oktatási tartalmak integrálása a kompetenciafejlesztő oktatás alkalmazása során.
- Az élethosszig tartó tanulás kulcskompetenciáinak fejlesztéséhez szükséges, egyenlő hozzáférést biztosító **IKT infrastruktúra** megteremtése, a számítógép állomány korszerűsítése a pedagógiai feladatok igényeinek megfelelő infrastruktúra kialakítása érdekében.
- A hangsúly az egyéni és egyedileg szervezett **csoportos tanulási folyamatra** helyeződjön, amely hatékonyabban támogatja az egyéni tanulás képességének és a kooperatív technikák fejlesztését.

3.2.10.11 Kommunikáció

A környezeti nevelésben – jellegénél, összetettségénél fogva – nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai.

Iskolán belüli kommunikáció formái

- Kiselőadások tartása megfelelő szemléltető eszközökkel
- Házi dolgozat készítése
- Poszterek készítése és bemutatása
- Iskolarádió felhasználása híradásra
- Faliújságon közölt információk készítése
- Szórólapok készítése

Iskolán kívüli kommunikáció formái

- Környezetvédelmi cikkek feldolgozása
- Környezeti problémákról megjelent tudományos cikkek feldolgozása
- Tévé-rádiós hírek feldolgozása, értékelése
- A közvetlen környezet problémáinak megbeszélése az illetékes önkormányzattal.

Minőségfejlesztés

Az iskolai környezeti nevelés munkájának értékelése eltér az iskola életének más területén alkalmazottaktól. Ennek oka, hogy a környezeti nevelés a szakmai ismeretek mellett – a többi tantárgyhoz képest – markánsabban közvetít egy viselkedési módot és értékrendet az embernek a világban elfoglalt helyéről. (Környezeti attitűd vizsgálatok végzése.)

A szakmai tartalmakat az egyes tantárgyak helyi tantervébe építjük be, és ennek keretében kerülnek mérésre is. Megalakult a környezeti nevelési munkacsoport, aki minden év elején írásos formában elkészíti az iskola éves környezeti nevelési munkaprogramját.

Továbbképzés

A lehetőségekhez mérten évente a pedagógusok részt vesznek külső intézmények által szervezett környezeti nevelési/ökoiskola témájú programokon, továbbképzésen.

3.2.10.12 Környezetvédelmi jeles napok

február 1.	A Tisza élővilágának emléknapja
február 2.	A Vizes élőhelyek világnapja
március 22.	A víz világnapja
március 23.	Meteorológiai világnap
április 22.	A Föld napja
május 10.	Madarak és fák napja
május 22.	Biológiai sokféleség nemzetközi napja
május 24.	Európai nemzeti parkok napja
június 5.	Környezetvédelmi világnap
június 17.	A sivatagosodás és asszály elleni küzdelem világnapja
szeptember 16.	Az ózon világnapja
szeptember 3. szombatja	Takarítási világnap
október 1.	Habitat világnap
október 5.	Az állatok világnapja
október 21.	Földünkért világnap

3.2.10.13 Tantárgyakba integrált környezetvédelmi tevékenység:**1. osztály**

Tanóra	Tartalom	Módszer
Irodalom és környezetismeret	AZ ÉVSZAKOK MEGISMERÉSE olvasmányok, versek alapján. Az egyes évszakok jellemzői, időjárás megfigyelés. GONDOSKODJUK A MADARAKRÓL! Madáretetés, madárvédelem fontossága. A ház körül élő állatok: madarak, emlősök megismerése. Az állatok szeretetére és védelmére nevelés.	Tanulmányi séta, rajzkészítése Beszélgetés, megfigyelés. Madáretető készítése, madarak etetése. Könyvtárból hozott könyvekből búvárkodás, fotók, képek, applikációs képek. Beszélgetés a személyes tapasztalatokról. Tabló készítése a megismert állatokról
Irodalom	AZ ERDŐ, MEZŐ VADON ÉLŐ ÁLLATAINAK MEGISMERÉSE tanult olvasmányok és állatmesék alapján. Az állatok szeretetére és védelmére nevelés.	Tabló készítése. Könyvek bemutatása Dramatizálás
Osztályfőnöki és környezetismeret	A zöldségeskert és a gyümölcsöskert megismerése. A gyümölcsfogyasztás fontossága. A zöldségfélék szerepe az egészséges táplálkozásban.	Séta a piacra vagy a gyakorló kertbe. Gyümölcsöstál összeállítása. Rajzok készítése.
Osztályfőnöki és környezetismeret	A HELYES NAPIREND KIALAKÍTÁSA. Napirend tudatos alakítása: helyes szokások kifejlesztése, helytelen szokások elhagyása. A testmozgás és a megfelelő alvás fontossága. Játékszabályok betartása sport és játék közben. A HELYES TÁPLÁLKOZÁS A rendszeres és változatos étkezés fontossága. A táplálék mennyisége. Kulturált étkezés.	Beszélgetés Egy nap megtervezése. Beszélgetés. Napi étrend kialakítása applikációs képekből. Terítés bemutatása

Osztályfőnöki és környezetismeret	AZ EGÉSZSÉG ÉRTÉK Az egészség megőrzésére irányuló tudatos életszemlélet kialakítása. A védőoltás szerepe és hatása a szervezetre. A TEST ÁPOLÁSA A helyes és rendszeres tisztálkodás fontossága. A fogak ápolása. A helyes és rendszeres fogmosás szerepe.	Beszélgetés Szituációs játék: az iskolában történő orvosi vizsgálat eljátszása. Gyűjtőmunka: Tisztálkodási eszközök dobozainak gyűjtése, kiállítása. Beszélgetés, bemutatás.
Osztályfőnöki és környezetismeret	ÉRZÉKSZERVEINK Az érzékszervek tisztántartása, védelme	Rajzolás Szituációs játékok: segítségkérés, tennivalók balesetek alkalmával.
Osztályfőnöki	KÖRNYEZETÜNK TISZTASÁGA Környezettudatos magatartásforma kialakítása. KÖRNYEZETÜNK VÉDELME A levegő, a talaj, a víz szennyezése. Környezetszennyezés, veszélyes anyagok.	Beszélgetés Szituációs játékok Beszélgetés Szelektív hulladékgyűjtés Veszélyes hulladék: elem gyűjtése.

2. osztály

Tantárgy	Tartalom	Módszer
Környezetismeret osztályfőnöki	LAKÓHELYÜNK, KÖRNYEZETÜNK Óvjuk környezetünket! Szépítjük tantermünket! ERDŐ, MEZŐ ÉS VÍZPART ÉLETKÖZÖSSÉGE Óvd a növényeket! Ne tépd le az ágakat, leveleket! Ne háborgasd a madarak fészkelőhelyét! Ne szedd le a bokrok bogyóit! Télen megmentik a madarakat a pusztulástól. TESTÜNK,	Iskola környezetének bejárása, megfigyelése. Tanterem díszítése, szépítése. Folyamatos tevékenység: növények, állatok gondozása, megfigyelése otthon és az élsarokban. Tanulmányi séta – útinapló készítése az erdő, a mező, a vízpart megfigyelése. /:Cikkek, képek gyűjtése folyóiratokból./ A Süni, a Természetbúvár folyóirat rendszeres olvasása. Ismeretszerzés a „Szemtanú”, a „Bölcs Bagoly” sorozat köteteiből. Kreatív tevékenység: rajz, terméskép, maggyűjtemény, csuhébáb. Téli madáretetés.

	ÉLETMŰKÖDÉSÜNK ÉLETTELEN TERMÉSZET Anyagok, víz, levegő Környezetünk tisztasága	Rajzos napirend összeállítása 5 perces tornagyakorlatok rendszeres végzése. Hasi- és mellkasi légzés Helyes testtartás Szem-, láb-, és ujjtorna → lazításra. Játék: gyümölcssaláta készítés gyógytea főzés terítés Mérés: Fejlődésünk illusztrálása 2 havi gyakorisággal (testsúly, magasság) Folyamatos otthoni tevékenység: tisztálkodás Fogápolás Szituációs játékok tulajdonságaink megismerésére. Kreatív tevékenység: - gyümölcs és zöldségbábok készítése - asztali díszek, díszítőelemek papírból Beszélgetés: Környezetbarát vásárlási szokások Gyűjtőmunka: csomagolóanyagok. Csoportosításuk: újra felhasználható, feldolgozható, szemét. Szelektív hulladékgyűjtésről információ gyűjtése. Papírgyűjtés Homokasztalon a víz és a szél építő és romboló munkájának megfigyeltetése.
Magyar	SZÓL A CSENGŐ Iskolai élet régen és ma BARÁTUNK A TERMÉSZET (ősz, tél, tavasz, nyár) A természet változásának bemutatása prózában és versben). MESÉK BIRODALMA - állatmesék	Beszélgetés az iskolai környezetről, annak védelméről Összehasonlítás – tantermek régen és ma (tágas, világos, tiszta stb.) Tablókészítés: Az évszak képei Rajzos illusztrációk készítése. Dramatizálás Síkbábok készítése – bábozás

	OTTHON – CSALÁD – SZERETET SZÜLŐFÖLDÜNK	Mesemondás Családi album bemutatása Egyéni élmények felelevenítése Situációs játékok: szülő – gyermek kapcsolat; testvéri kapcsolat; családi együttlét Jótanácsok gyűjtése a vidéki élet egészséges voltáról. Kedvenc háziállat bemutatása.
Matematika	Szöveges feladatok - tartalmilag az egészséges életmód és a környezetvédelem területéről fogalmazva	Applikációs képek - növények - állatok -
Vizuális kultúra	Természet megjelenése, mint téma A természet megjelenése a képzőművészeti alkotásokban	Levélkép őszi levelekből Az erdő tündére Ősz, tél, tavasz, nyár → megjelenítése
Technika és tervezés	Környezetünk anyagai – természetes anyagok	Munkadarabok készítése természetes anyagokból.

3. osztály

<i>Tanóra</i>	<i>Tartalom</i>	<i>Módszer</i>
Osztályfőnöki környezetismeret	Lakóhelyünk, környezetünk. Osztályunk szépítése Egészségmegőrzés: Helyes időbeosztás, napirend Helyes magatartási formák, a házirend megismerése, helyes testtartás kialakítása A levegő hatása a szervezetre: - friss levegő - légszennyezés Táplálkozás, a jó emésztés feltételei Élelmiszereink tárolása	Dekorációk készítése a tanterembe. Élősarok kialakítása. Folyamatos környezetszépítés, virággondozás Rajzolás, napirend készítése Légző és szemgyakorlatok rendszeres végzése A légzésben résztvevő szervek rajzos megjelenítése. A tv aktuális hírei a légszennyezésekről. Képek gyűjtése a levegőt szennyező tárgyakról, tabló készítése. Gyümölcssaláta készítése Egészséges élelmiszereink → tabló készítése Csomagolóanyagok bemutatása
Osztályfőnöki környezetismeret	Gyógynövények jelentősége Gondolatok a tisztaságról - szájápolás - haj- és körömápolás - öltözetünk	Fogyassz gyógyteát! → a kamillatea elkészítésének módja. Környékünk jelentősebb gyógynövényeinek megismerése tanulmányi sétán: kamilla, bodza, csipkebogyó, csalán Keresztretjtvények a témához kapcsolódóan A testi tisztaság és a környezet tisztaságának kialakítása: rendszeres kézmosás, váltócipő használata. Rendszeres fogmosás. Réteges öltözködés fontossága. A ruhákon található címkék gyűjtése, jelzéseik megismerése. Bőrbarát mosószerek, tisztálkodási szerek megismerése.

Osztályfőnöki környezetismeret	Betegségek kialakulása, a megelőzés fontossága. „Ép testben, ép lélek” Testi, lelki, szellemi, szociális jólét. Egészséges életmód kialakítása. Egészséget károsító környezeti hatások. A szervezet védekező rendszere. A helytelen életmód egészségkárosító hatása. Orvos – beteg kapcsolat. Találkozás önmagaddal Társas kapcsolatok Madarat tolláról, embert barátjáról	Közmondások gyűjtése az egészséggel kapcsolatosan. A betegségek jelei Látogatás az orvosi rendelőbe. Helyes viselkedés az orvosi rendelőben. A vitaminok szerepe A láz mérés Szituációs játékok Egyéni élmények, beszámolók Szöveg olvasása Irodalmi szemelvények: A jó barátság példája
Környezetismeret	AZ ÉLŐ TERMÉSZET A víz, vízpart életközössége Növények, állatok megfigyelése Óvd a körülötted lévő élőlényeket! Séta során vedd a növényeket, állatokat! Életjelenségek, életfeltételek a növények és állatoknál A környezet hatása a növényekre, állatokra → környezeti ártalmak. A környezetbarát viselkedés	Tanulmányi séta: Megfigyelési napló készítése Folyóiratok, könyvek rendszeres olvasása /Süni, Búvár, A természet képekben, Búvár zsebkönyvek... A könyvtárhasználat fontossága Termékek gyűjtése → dekoráció Növények ültetése az élősarokba, megfigyelésük. Növények, állatok rendszeres gondozása. Beszámolók saját tapasztalatokról, megfigyelésekről, filmekből, TV-ből. TV, újság hírei, cikkek felolvasása. Képek gyűjtése
Környezetismeret olvasás	AZ ÉLETTELEN TERMÉSZET Az időjárás Az éltető víz A tűz → barátunk és ellenségünk.	Az időjárás jelentések megfigyelése TV-ből Újságból képek gyűjtése az időjárással kapcsolatban. Víz nélkül nincs élet! Takarékoskodás lehetősége: az esővíz haszna, gyűjtése. Tűzvédelmi szabályok megismerése.

	A felszíni formák Minden tájnak megvan a maga szépsége, óvd, vigyázz rá! Folyóvizek, állóvizek Ne szennyezd a felszíni vizeket! Az úszás egészséges sport.	Terepasztalon felszíni formák építése Képek gyűjtése, elemzése. Úti beszámolók meghallgatása Tájéleíró költemények, szemelvények olvasása, lemezhallgatás. Fotók, képek gyűjtése.
Környezetismeret	Lakóhelyem megismerése: múltja, jelene, jövője. Felszíne, mezőgazdaság	Furta története c. könyv megismerése, beszámolók meghallgatása. Környezetbarát gazdálkodás, a kézi gyomirtás környezetvédő hatása. A növény védőszerek, műtrágyák haszna, kára → látogatás egy helybeli gazdaságba.
Olvasás	Ha élet zengi be az iskolát Az iskolai élet régen és ma Barátunk a természet: A természet változásainak megfigyelése irodalmi szemelvényekben, versben	Az iskola környezetének, felszereléseinek védelme Képek gyűjtése. Illusztrációk készítése a versekhez, prózai szövegekhez. Madárvédelem, madáretetés A természet szépségének megláttatása irodalmi alkotásokkal. Album készítése
Vizuális kultúra	A természet a képzőművészeti alkotásokban	Levelek, gyümölcsök, virágok rajzolása, festése.
Testnevelés	Egészséges, rendszeres testmozgás kialakítása	

Ének-zene

<i>Évfolyam, tanóra megnevezése</i>	<i>Tartalom</i>	<i>Módszer</i>
2. osztály Ének-zene	Katalinka, szállj el... } Természeti ritmus Méz, méz, méz } Évszak az erdőben: a termé- } szet pihenni } készül.	Erdei hangok, madarak éneke. Séta, kirándulás fontossága Zenehallgatás Élmény, rajz, fénykép Zenehallgatás

	Hervad már a lombnak c. dal Tavaszi a természetben: A part alatt Mély erdőn Kinyílt a rózsza A pünkösdi rózsza Mi van ma?	Természeti ritmusok hallgatása, rajz. Élmény. Beszélgetés Zenehallgatás
3. osztály Ének-zene	Láttál-e már Volt nekem egy kecském Házasodik a tücsök Tavaszi szél Kakukk, kakukk Elment a madárka Zöld erdőben, zöld mezőben De szeretnék páva lenni Ág, ág, kicsi ág Erdőn járásnak a ... Csipkefa bimbója Két szál pünkösdi rózsza	Beszélgetés. Rajz készítése. Élménybeszámoló. Élmény növényekkel és állatokkal kapcsolatban. Könyvek. Fényképek Könyvajánló
4. osztály Ének-zene	Kis kacsza fürdik } Sárga csikó Ennek a gazdának } növények dalokban } Állatok, Kősziklán felfutó Kivirágzott a diófa }	A helyes magatartás az állatokkal és a növényekkel kapcsolatban – Beszélgetés. Rajz, élménybeszámoló Zenehallgatás Könyvajánlások növényekről, állatokról
5. osztály Ének-zene	Érik a szőlő Hull a szilva Erdő, erdő, de magas Erdő, erdő, erdő Már nyugosznak a völgyek Rétre hívó	Beszélgetés, rajz, élmény. Helyes magatartás. A természet és az állatok óvása. Zenehallgatás Rajz A természet, mint lelkiállapot kifejezése.
6. osztály Ének-zene	Őszi dalok: Ősszel érik... Sárga kukoricaszár Mátrai képek (földrajzi hely és a rá jellemző zeneiség). Mátrában gyűjtött dalok Jász-kunsági gyerek vagyok Ha felmegyek a budai	A szülőhely, szülőváros jelentősége. Érzések, gondolatok

	Mozart: Vágyódás a ... Százszorszép Tisza partján Zöldellt a rózsafa	Rajz Tavaszi képek. Kinek mit jelent a tavasz? Beszélgetés Zenehallgatás. Élménybeszámoló
7. osztály Ének-zene	Kerek utcaszegelet Volt nékem egy... A pisztráng A hársfa Karcsú törzsöd Szépen úszik a vadkacsa Tiszán innen, Dunán túl Sej, Nagyabonyban A csitári hegyek alatt Tisza partján	Rajz Beszélgetés Zenehallgatás Élménybeszámoló Fényképek
8. osztály Ének-zene	Sárgul már a Által mennék A szennai lipisen Széles a Duna Nyár-kánon	Rajz. Beszélgetés Zenehallgatás Élménybeszámoló Fényképek

Magyar 4. osztály

<i>Tanóra</i>	<i>Tartalom</i>	<i>Módszer</i>
Magyar Fogalmazás	Állatok, növények, hely- és táj bemutatása Közvetlen környezetünkről leírás Tiszán innen, Dunán túl Felszállott a páva (Környezet és állatok szeretete. Állat, mint szimbólum és lelkiállapot).	Megfigyelés, elemzés. Kép a tájról, kirándulóhelyről, állatokról, növényekről. Fényképek, tablók Beszélgetés Helyes magatartás: ragaszkodás, egyéni érzelmek. Zene, rajz, ének Beszélgetés
Magyar Olvasás	Nagy László: Itthon vagyok c. vers. Költődés Megjártam a hadak útját. Elindultam szép hazámbul (Táj és hazaszeretet a népdalban) Himnusz (táj és hazaszeretet) Hazánk szépségei	Táj szépsége. Rajz, beszélgetés Ének, beszélgetés. Rejtvény megoldása. Időszalag Haza jelentése: kinek mit jelent? Fogalmazás írása

	Magyarország tájai. A hazai vidék szépsége. Tájvédelem c. olvasmány: A Budai vár c. olvasmány Hollókő c. olvasmány Föld alatti mesevilág c. olvasmány Kiskunság c. olvasmány Hortobágy c. olvasmány A Tisza eredete c. olvasmány Veres Péter: Én nem mehetek el innen Az erdő fohásza c. vers (Az erdő- és a természetjárás minden évszakban új szépségekkel ajándékoz meg minket.) A természet szépsége versben.	Otthon szeretete – beszélgetés Képgyűjtés, cikkek. Térkép, útikönyvek. Beszélgetés. Egyéni élmények. Fényképek Tabló készítése Beszélgetés, rajz Más versek Beszélgetés: az erdő haszna, védelme. A fa szerepe életünkben. Természetjárás szerepe az egészséges életmód kialakításában. Élmény. Beszélgetés. Rajz. Fénykép
--	--	--

Angol 4. osztály

<i>A tanóra anyaga</i>	<i>Tartalom</i>	<i>Módszer</i>
The classroom	Az osztályterem berendezése	Beszélgetés
What's in the schoolbag? - Let's pack in the pencil case, the bag - Make order in our environment	Az iskolatáska, a tolltartó, a tornazsák tartalma, rendje. Legyen rend környezetünkben.	Bepakolás a táskába, tolltartóba, tornazsákba.
My bedroom: pieces of furniture, parts of the house	A lakás, a szobám berendezései.	Rajzkészítés
Eating healthy: fruits, vegetables, juice	Az egészséges táplálkozás ételei, italai.	Beszélgetés Párbeszéd Képek, rajzok.
Walking into a forest when it's autumn:	Mozgás, kirándulás az őszi erdőbe.	Magnóhallgatás Beszélgetés Kérdés – felelet.

trees, animals, take care of our forests	Kevés erdő van környezetünkben – óvjuk, védjük ezeket!	
Hooray, winter is here! Winter sports, playing in the snow. The importance of feeding animals in winter	A téli mozgás, a téli játékok, örömek. Az állatok etetése télen.	Szövegfeldolgozás Magnóhallgatás

Angol 5. osztály

<i>A tanóra anyaga</i>	<i>Tartalom</i>	<i>Módszer</i>
Agenda	A helyes napirend	Beszélgetés
Clothing	Az öltözködés	Kérdésalkotás Válaszadás Képleírás
Christmas	A fenyőfák védelme a karácsony ünnepére	Beszélgetés
Animals in the winter forest	Az állatok a téli erdőben.	Csoportfoglalkozás – rajzkészítés
Sports/Winter sports	Téli játékok, sportolás	Hangkazetta, képleírás, beszélgetés
My daily routine	Helyes és helytelen napirendek, az idő kifejezése. Az én napirendem.	Hangkazetta, szövegfeldolgozás Képleírás

Angol 6. osztály

<i>A tanóra anyaga</i>	<i>Tartalom</i>	<i>Módszer</i>
Autumn weather and nature; Autumn jobs	Az őszi időjárás, a természet, költöző madarak. Az őszi munkák.	Beszélgetés Képleírás Hangkazetta, szövegfeldolgozás.
Environmental Protection	A papírhulladék gyűjtése, ennek jelentősége; környezetvédelem, újrahasznosítás	Magnóhallgatás, szövegfeldolgozás, az olvasmány dramatizálása
Landscapes of our country	Hazánk tájegységei - hegyiségei - vizei ... Természetvédelmi parkok.	Beszélgetés Kiadványok gyűjtése. Térképismeret.
Lakóhelyünk bemutatása		Beszélgetés Fogalmazás írása

Angol 7. osztály

<i>A tanóra anyaga</i>	<i>Tartalom</i>	<i>Módszer</i>
Daily routine of family Gyakorló óra Szókincsfejlesztés	A család napirendje. Napi, hétvégi program	A TK képei, fotók Hangkazetta. Szövegfeldolgozás Fogalmazás
Nurture	 Helyes táplálkozás, sport	A TK képei, beszélgetés kalóriaszegény élelmiszerek
National parks	Eger – az Északi-középhegység A Bükk Nemzeti Park - védett növények - védett állatok - jellegzetes tájak	Szövegfeldolgozás Hangkazetta Szókártyák, képek Egerről Fordítási gyakorlatok angol nyelvű prospektusokból. Csoportmunkák.

Angol 8. osztály

<i>A tanóra anyaga</i>	<i>Tartalom</i>	<i>Módszer</i>
Summer experiences	Nyári élmények különleges tájak	Magnóhallgatás, Szövegfeldolgozás
Országismeret	... Gyógyvizek, Nemzeti Parkok	Csoportmunkák, angol nyelvű magyar kiadványok, tájékoztatók.. Tablókészítés.
Healthy lifestyle	A jóból is megárt a sok. Egészséges életmód: sportolás, helyes táplálkozás, betegségek megelőzése. A szabadidő hasznos eltöltése, heti program.	Magnó, szövegfeldolgozás, TK. Képleírás, beszélgetés Szituációs gyakorlatok. Heti program készítése.
Geography; Society; Economy	Földrajzi viszonyok; társadalmi, gazdasági viszonyok a angol nyelvű országokban.	Hanganyag, TK-i szövegfeldolgozás, beszélgetés. Szemléltető anyagok gyűjtése, térkép, tábló készítése. Kiselőadások
Hungary and Budapest	Lakóhelyünk, megyénk bemutatása.	Séta lakóhelyünkön, szituációs játékok – idegenvezetés.

	Hazánk földrajzi, társadalmi, gazdasági helyzete.	Térképkészítés TK szövegfeldolgozás, magnó, beszélgetés. Beszámolók
--	---	---

<i>Osztály, tantárgy</i>	<i>Téma</i>	<i>Módszer</i>
3. osztály technika és tervezés	Közvetlen lakókörnyezetünk - korszerű hulladékgyűjtés - tiszta környezet A fa mint nyersanyag - Erdeink védelme - A természetjárók tízparancsolata.	Beszélgetés – képek – feladatok megoldása a tankönyvben.
4. osztály technika és tervezés	A háborítatlan természet Első lépések a természet meghódításában. További lépések a természet meghódításában. Az ember meghódítja a vizet.	Beszélgetés – képek megtekintése – a feladatok megoldása a munkatankönyvben.
4. osztály vizuális kultúra	Virágok megfigyelése, virágcsokrok festése. Tervezzünk magunknak kertet. Rajz készítése kirándulásról. Őszi táj festése. Városrész makettjének tervezése.	Beszélgetés – képek megtekintése – rajzok készítése.
5. osztály technika és tervezés	Közlekedés vízen. A gőzmozdony és a gőzhajó. A belső égésű motorok története. A levegő meghódítása. A repülés története.	Beszélgetés Modell működésének megtekintése. Filmnézés
5. osztály vizuális kultúra	Természeti formák metszetrajzai. Természeti szabadformák csendéletszerű ábrázolása. Levelek szerkezeti felépítése. Ember és környezet. A mozgásban levő ember ábrázolása.	Természeti formák vizsgálata Képek, festmények megtekintése. A levelek megfigyelése. A mozgásban lévő ember megtekintése. Az arányok vizsgálata.
6. osztály vizuális kultúra	Különböző természeti formák megismerése, szerkezeti elemző ábrázolása. Plakáttervezés (természet- és környezetvédelem).	Beszélgetés A természeti forma vizsgálata. Rajzolás, festés.
7. osztály vizuális kultúra	Természeti forma szerkezetrajza	Beszélgetés A természeti forma vizsgálata.

8. osztály vizuális kultúra	Természeti forma megfigyelése, elemzése. Plakátkészítés (természet- és környezetvédelem)	Beszélgetés Rajzolás, festés A természet megfigyelése.
8. osztály osztályfőnöki	Nyitott szemmel itthon és külföldön	Beszélgetés – élménybeszámolók Kirándulás

3.2.10.14 Tanórán kívül

- Az egészségügyi hónap keretében
Anyaggyűjtés, tablókészítés
Egészséges táplálkozás, egészségvédelem, fogápolás
Vitamindús ételkészítés, vetélkedő, iskola fogászat
- Mozgás, testedzés, sportolás
 - Hetente alsós sportköri foglalkozás
 - Hetente futball - foglalkozás
- Kirándulás a Bihari Tájvédelmi Körzet községünkhöz közeli részére
A madarak, állatok, növények, vizek megfigyelése.
(ősszel – tavasszal)
Mit tehetnek a gyerekek?
Fényképkészítés – fotóalbum
 - nem szemetelnek
 - nem tördelik a növényeket
 - nem gyűjtik a védett virágokat
 - etetjük az állatokat
 A vadak etetése.
- Tanulmányi kirándulás
A kiválasztott célhoz érkezés ideje alatt megfigyelési szempontok:
 - a földrajzi viszonyok
 - jellegzetes növény- és állatvilága
 - településformák

Környezetismeret, Természettudomány

<i>Osztály</i>	<i>Tananyag</i>	<i>A tananyag tartalma</i>	<i>Módszerek</i>
4. osztály 5. osztály	Élet a gyümölcsösben témakör	A gyümölcsfák kártevői Védekezés a kártevők ellen	Egyéni tapasztalatok Filmek, diák, elemzés
4. osztály	Élet a zöldségeskertben témakör	A zöldségfélék kártevői Védekezés a kártevők ellen	Diák, elemzés Beszámolók

5. osztály			
4. osztály 5. osztály	Szántóföldi növények témakör	A szántóföldi növények kártevői Védekezés a kártevők ellen	Kirándulás Megfigyelés
4. osztály 6. osztály	Földrajzi alapismeretek témakör	Talaj, víz és levegőszennyezés	Gyűjtőmunka, képek, gyűjtése Beszámolók, tablók készítése
4. osztály 6. osztály	Barangolás hazai tájakon témakör	A mezőgazdasági termelés és az ipai tevékenység környezetkárosító hatásai	Képek gyűjtése Tablók készítése
5. osztály	Állatok a házban és a ház körül témakör A felszín változásai témakör	A rágsálókkal és betegségterjesztőkkel szembeni védekezési eljárások Vegyszerek alkalmazása Talajerózió A tavak keletkezése és pusztulása A vizek szennyezése A levegő szennyezése	Riportok Beszámolók Képek, kísérletek, filmek Grafikonok elemzése
6. osztály	Életközösségek témakörei Erdők Rétek Vizek Vízpartok Földrajzi ismeretek témakörei Földrajzi alapismeretek Barangolás hazai tájakon Az ember és környezete	Kórokozók, ellenük való védekezés módja. A környezetszennyezés és hatása az ember életére előzőekben előzőekben A természet és környezetvédelem szerepe	Kiselőadás Logikai tablók készítése, elemzése előzőekben előzőekben figyelemfelkeltő plakátok készítése

Biológia

<i>Osztály</i>	<i>Tananyag</i>	<i>A tananyag tartalma</i>	<i>Módszerek</i>
7.	Távoli tájak élővilága témakör	Az élővilág és környezete A civilizáció hatásai az élőhelyekre	Képek, újságcikkek gyűjtése Beszámolók

		A levegő, a víz, a talaj tisztaságának és az élővilág sokféleségének megőrzése.	
8.	Összhangban a környezettel témakör	Környezet és egészségvédelem összefüggései	Figyelemfelkeltő plakátok tervezése, készítése

Kémia

<i>Osztály</i>	<i>Tananyag</i>	<i>A tananyag tartalma</i>	<i>Módszerek</i>
7.	A levegő szennyezése és védelme Az oldatok töménysége A víz alkotórészei Elemmolekulák Kémiai számítások Az oxidáció és redukció	Savas eső, üvegházhatás, szmog, ólompajzs Permetszerek töménysége, hatása a környezetre Durranógáz. A robbanások környezeti következményei. Műtrágyák, marósavak hatása a környezetre. A klór környezetkárosító hatása A kén-dioxid, a savas esők fő okozója Az oxidációs folyamatok környezetkárosító termékei	Információk gyűjtése, grafikonok elemzése Egyéni tapasztalatok Frontális osztálymunka Kiselőadások Kísérlet Kísérlet Kísérlet
8.	A klór Az oxigén és az ózon A kén és vegyületei	Környezetkárosító hatása A tüzelés környezetszennyező anyagai Ózonpajzs	Beszámoló Grafikonok készítése, elemzése, ürfelvételek

	A nitrogén és vegyületei A fémek elemek tulajdonságai Vegyszerek a háztartásban Műanyagok	A kén-dioxid a savas esők fő okozója Dinamit. A robbanások környezetkárosító hatásai Nehézfémek Mosószeres, szappan, hipó, festékek, hígítók, benzol környezetkárosító hatásai Csomagolóanyagok Környezetszennyezés	Újságcikkek, képek gyűjtése Képek, TV, sajtó információk. Beszámolók Lexikonok – anyaggyűjtés. Beszámolók Lexikonok – anyaggyűjtés, - beszámolók Kirándulások Megfigyelés, elemzés
Technika és tervezés			
Osztály	Tananyag	A tananyag tartalma	Módszerek
6-7.	Tápanyag visszapótlás	A műtrágyák túlzott mértékű használatának következményei	Kísérletek Csoportmunka
6.	Talajművelési ismeretek és gyakorlatok	Talajerózió	Kísérlet
	A fából készült tárgyak felületvédelme	Festékek, oldószeres, lakkok alkalmazása.	Bemutató, alkalmazás

	Hogyan működik a hűtőszekrény? Vizsgáljuk meg a műanyagokat! Növényvédelem	A maradékok kezelése, elhelyezése A kreon hatása az ózonrétegre. Környezetszennyező hatások Vegyszerhasználat Hulladékok kezelése	Beszámolók, úrfelvételek Kirándulás, megfigyelés – elemzés Egyéni tapasztalatok
7.	Hogyan védekezzünk az acél korróziója ellen? Belső égésű motorok működése és szerkezete A kemizálás jelentősége a mezőgazdaságban Környezetünk védelme	Festékek, oldószerek, lakkok Hulladékok, maradékok elhelyezése Környezetvédelmi vizsgálatok Műtrágyák, növényvédelmi szerek használata A növények szerepe az esztétikus környezet kialakításában	Egyéni tapasztalatok Kiselőadás Filmek – elemzés Tervek készítése
8.	A lakás fűtése Energia termelése és szállítása Mezőgazdasági termelés és környezetvédelem	Az égéstermékek környezetkárosító, szennyező hatása Vízi-, hő és atomerőművek A környezetre gyakorolt hatásuk A talaj, a víz, a levegő szennyezése és védelme	Csapatmunka, beszámolók Kiselőadások Képek, cikkek gyűjtése Tablók készítése

Testnevelés

Egészségügyi feladatok:

- a testi fejlődés elősegítése az életkornak megfelelő terheléssel
- a keringési-légzési rendszer fejlődése
- a támasztórendszer aktív és passzív összetevőinek fejlesztése
- az ortopédiai elváltozások megelőzése, illetve ellensúlyozása
- megfelelő műveltség elsajátítása a szív és érrendszeri megbetegedések megelőzéséhez.

Az első három feladat tantárgyi alapkövetelmény, az óra felépítése, anyaga tartalmazza azokat a gyakorlatokat, gyakorlatrendszereket, amelyek ezen fejlődést lehetővé teszik.

Időközönként lehetőség szerint felmérjük azokat a tanulókat, akik valamilyen ortopéd elváltozásban szenvednek, és megfelelő korrekciós gyakorlatokkal igyekszünk ellensúlyozni.

Megfelelő műveltség elsajátításában, az anatómiai ismeretek átadásával és személyes példamutatással igyekszünk a szív és érrendszeri megbetegedések megelőzéséhez hozzájárulni.

Pl. futás utáni pulzusszám mérés. Ezekből az adatokból következtetés levonásával az egyéni fizikai állóképességének a meghatározása. Fontos a figyelem felhívása az állóképesség előnyös voltára, konkrét példák segítségével a tanulóknak kialakítani az igényt, hogy fejlesszék önmagukat.

Fontos szempont a tantárgy és maga a mozgás megszerettetése, hogy később életfontosságúvá váljon a mozgás, a testedzés iránti igény. Fontos a gyerekek motiválása (pl. ranglisták, háziversenyek).

A gyereket minél több sikerélményhez juttatni a másik legfontosabb tényező. Sohasem elmarasztalni, csak dicsérni, mert elmegy a kedve az egésztől. Ne csak a társaihoz mérje saját teljesítményét, hanem figyelje mit fejlődött önmagához képest. Ezért pl. futásnál hívjuk fel a figyelmét, hogy mennyit javított vagy rontott az előző futásához képest. Szintén nagyon fontos a higiénias szokások kialakítása, de ez a 10 perces szünetbe nem fér bele (zuhanyozás, mosdás).

Környezeti nevelés:

Feladatok:

- szemléletformálás, környezeti gondolkodás kialakítása
- ismeretközvetítés
- helyi környezeti problémák megismertetése, megoldása, illetve a helyi értékek megismerése, aktív megóvása.

Módszerek:

- kirándulás (kerékpártúra, gyalogtúra szervezése)
- horgászat (sátoros horgászat szervezése, horgászvizsgára felkészülés).
- Erdei iskola
- Iskolai programok (vetélkedők, iskolaudvar kialakítása, gondozása, szelektív hulladékgyűjtés, rajzkiállítások)

Testnevelés órán az életkoruknak, az iskola felszereltségének megfelelően minél több szabadidős sporttevékenység (tollaslabda, tenisz, horgászat, stb.)

Pályázatok → tenisz

Lehetőség szerint olyan sportudvar kialakítása, ahol minél többen többféle sportot űzhetnek (kosárlabda, röplabda, tenispálya, futópálya stb.)

A mindennapos testnevelésről:

Túl messze van a tornaterem, így a szimpla óráknak értelme nincs. Ez nagy hátrány, mivel az iskola udvara sportolásra alkalmatlan. Szünetekben nem tudnak a tanulók pl. focizni. Ez meglátszik a versenyeken, mert szinte lehetetlen behozni edzéssel. Sajnos 4. osztályban még a tanulók 90 %-ának nincs kialakulva a labdaérzéke, gyakorlatilag nagy részük biztosan a labdát sem tudja elkapni.

Földrajz

A tanulók

- Szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről;
- Érzékeljék és értékeljék a környezetben lejárló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit;
- Ismerjék meg a világ globális problémáit;
- Ismerjék meg és őrizték a természeti és az emberalkotta táj szépségeit.

Könyvtár

A könyvtár egysége kettős funkciójú. Együttműködési megállapodás alapján a községi könyvtár látja el az iskolai könyvtár feladatait is.

3.2.11 KÖNYVTÁR

Rendelkezésre áll egy nagyobb, egy kisebb olvasóterem, egy tárolóhelyiség, mellékhelyiségek. A Könyvtári egysége kettős funkciójú - iskolai és közművelődési - könyvtár, amely egységes szervezetben oldja meg az általános iskolai és a lakóterület könyvtári ellátását. A könyvtár igénybevétele megfelelően biztosított az óvoda számára is. Kielégíti a szakalkalmazottak szakirodalmi és információs igényeit.

A tanítás ideje alatt biztosítja a könyvtári órák zavartalan ellátását és a tanításhoz szükséges eszközök használatát, továbbá a tanítást követően az egyéni és csoportos olvasótermi használatot és kölcsönzést.

A könyvtár jellemzői és feladatai:

- Illeszkedjen állományával és olvasószolgálati munkájával a közművelődési funkciójához.
- Legyen a társas együttlét tere.

- Váljon tájékoztató bázissá, az oktatás segítőjévé és az informálódás képességének kialakítójává.
- Töltsön be életmódmintázó szerepet és értékközvetítő funkciót.
- Szocializáljon.
- Motiváljon.
- Segítse a szociális és a kulturális hátránnyal küzdő gyermekek felzárkóztatását.
- Támogassa a kiemelkedő tehetségek továbbképzését.
- Adjon napi információt és a továbbképzéshez szükséges irodalmat a dolgozóknak, a középfokon tanuló diákoknak a könyvtárközi kapcsolatok útján.
- Vegyen részt közművelődési pályázati tevékenységében pályázat-megfigyeléssel és pályázatrírással is.

A könyvtár feladatkörei:

- Tájékoztatás, oktatás.
- Szórakoztatás.
- Sajátos hangulatával feszültségek feloldása.
- Szakinformációs igények kiszolgálása.
- Teljes eszköztárával segítse a tanulóifjúság és a felnőtt lakosság jellemformálását.
- Ismertessen meg olyan gyakorlati ismeretekkel, amelyek társas élethez, vagy a hivatali ügyintézés elemi szabályaihoz nélkülözhetetlenek.
- Általában nyújtson segítséget abban, hogy - a megfelelő információk birtokában - a saját érdekeit felismerni képes, lehetőségeivel élni tudó, vitára kész, tevékeny polgár legyen.

Kapcsolatrendszer

- Az iskolavezetés - az értekezletek mellett - rendszeres tájékoztatása a nagyobb jelentőségű dolgokról.
- Nevelők - rendszeres kapcsolattartás a mindennapi munkában.
- Társintézmények - iskolai könyvtár, művelődési ház

A kapcsolattartás leghatékonyabb eszköze az előszó, de természetesen nem zárja ki és nem is pótolja a megfelelően szerkesztett, esztétikus írásos közléseket. Minél szélesebb körrel, a társintézményeknél az arra legalkalmasabb személlyel kell tartani a kapcsolatot.

A könyvtár igényfelmérő, igényfelkeltő tevékenysége

Az igényfelmérés a rugalmas kapcsolattartás eszköze. Eredményeit a szolgáltatások fejlesztésénél, az állomány alakításánál, valamint a rövid- vagy hosszútávú tervezésnél kell figyelembe venni.

Az igényfelmérés eszközei:

- dezideráta (kívánság-) katalógus, illetve az olvasói kérések feljegyzésére szolgáló füzet
- megfigyelések
- kérdőívek
- kikérdezések
- kölcsönzéselemzések
- a könyvtári statisztikák elemzése.

A könyvtárosnak minden esetben élni kell az igényfelkeltés eszközeivel is, hiszen a környezetnek mindig tudnia kell arról, hogy milyen szolgáltatásokat nyújt a könyvtár.

Sokszor azért nem fogalmazódnak meg igények, mert a használók nem is gondolnak arra, hogy lehetőségük van a könyvtári kölcsönzésre, előjegyzésre, vagy akár arra, hogy egyszerűen egy menetrendet vagy telefonkönyvet kérjenek.

Az igényfelkeltés eszközei:

- A könyvek megfelelő elrendezése
- tájékoztatók
- feliratok
- rendezvények
- kiállítások (szórólapok, röpbibliográfiák)
- könyvtárbemutatók
- kiadói prospektusok körözése.

A könyvtár munkájáról való tájékoztatás:

- A szerzeményező tevékenység bemutatásával (kiállítások szervezése, az új könyvekről kiadott röpbibliográfia terjesztése).
- A feltáró munka fázisainak bemutatásával (hol tart a katalógus szerkesztése, készül-e új, vagy netán számítógépes feldolgozás indul).
- Rendezvények szervezésével.

A tájékoztatás mindig a megfelelő időben történjék! A túl korai hírverés elfelejtődik, a túl késői pedig hiábavaló, mert a program nem tervezhető a meghívottak számára.

A közönségkapcsolati tevékenység tartalmi része. A könyvtáros magatartása, a könyvtár külső megjelenése, a jól látható feliratok, a tájékoztató táblák, a kikerülő valamennyi dokumentum, a könyvtár formai megnyilvánulásai.

- Az olvasók érdekében végzett permanens tájékoztódás, tájékoztatás.
- A használható katalógus.
- Az elvárásoknak megfelelő állomány.
- Az elvárható szintű olvasószolgálati tevékenység.

Mindez azonban nem elég: azt is tudatosítani kell a környezetben, hogy a könyvtár fontos, jól működő intézmény.

"Dolgozz jól, és beszélj róla!"

Ha a döntéshozó naprakész, rendszeres tájékoztatást kap a könyvtárban folyó tevékenységről - ha ez gyors és pontos szolgáltatással is alá van támasztva - fontosnak fogja tartani a könyvtárat.

Az információs bázis kialakításának szempontjai:

- A helyi viszonyokra alkalmazva kell a gyűjtendő információk körét, csoportjait meghatározni.
- El kell kerülni a túlméretezést, hisz az elsődleges cél az, hogy segítsük az ilyen jellegű könyvtári szolgáltatás használatának elsajátítását, illetve, hogy az olvasók mindennapi életviteléhez fontos információkat biztosítsunk.
- A tervezésnél gondolni kell arra is, hogy e rendszer életben tartása rendkívüli időigényes feladat.
- A feldolgozás módja attól függ, hogy van-e számítógép vagy nincs. Gépre vagy cédulakatalógusra kell-e a könyvtár által külön gyűjtött adatokat felvinni.

Fontos követelmény, hogy minden adat, dokumentum érvényes, aktuális legyen.

A Nemzeti Alaptanterv követelménye, hogy az önálló ismeretszerzés tudományát minden tanulónak el kell sajátítani. A fenti kijelentés egyértelműen vonatkozik

- a nyomtatott és elektronikus dokumentumokra
- az információt tároló, gyűjtő, rendszerező és terjesztő intézményekre, valamint
- az informálódás segédeszközeire vonatkozó ismeretekre.

Fontos, hogy a tanulók a szellemi munkaeszközöket (anyaggyűjtés, jegyzetelés) is megtanulják önállóan alkalmazni.

A könyvtár egy olyan hely, ahol lehetővé válik az informálódás képességének elsajátítása. Csak egyéni foglalkozások révén képzelhető el az elmaradók felzárkóztatása, de a kiemelkedőknek szóló, kellő mértékben erőt próbáló feladatok kipróbálása is.

Az elemi tájékozódási technikák elsajátítása mind az iskolai tanulmányokat, mind a felnőtt korokban esetleg szükséges tovább- és átképzéseket megkönnyíti.

A szervezett programok elkészítésében és lebonyolításában szorosan együtt dolgozik az egyéb intézményekkel.

Közös rendezvények:

- Olvasómozgalom megszervezése a gyermekek körében.
- Kapcsolódás az országos és vármegyei programokhoz (vetélkedő, ankétok, gyermek-könyvhetek, előadások, szórakoztató gyermekműsorok).
- Hírlapajánlások, terjesztés.
- Kiállítások (rajz, kézimunka, helytörténet) szervezés

3.2.12 Mérés-értékelés bevezetése; Értékelési rendszerünk

1. Kompetenciaalapú pedagógia

- Új értékelési kultúrát igényel.
- A tananyag értékelésében, a tanulók értékelésében a hagyományos értékelést (minősítő értékelés) ki kell egészíteni a kritériumorientált, diagnosztikus értékeléssel.
- A kritériumorientált értékelés megmutatja, hol tartanak a kritikus kognitív képességek terén a tanulók, az osztály, a régió, az ország, az optimális használhatóság kritériumához viszonyítva.

2. Kritikus alapképességek

- A kritikus készségek döntő szerepet játszanak a képességek, a kompetenciák, a személyiség fejlődésében és az aktivitás eredményességében.
- A személyiségfejlődés alapozása: az alapot jelentő motívumok, rutinok, szokások, készségek, képességek, ismeretek szilárd és optimálisan használható elsajátítása.
- A készségek pszichikus rendszerek.
- A tanulóknak el kell sajátítani a készségek komponenseit.
- A kritériumorientált pedagógia meghatározza az alapvető fontosságú készségek, képességek komponenseit (összetevőit), az elért és az elvárt fejlettségi szintet.

3. Az alapkészségek fejlődése

- A képességek fejlődése időben elhúzódó folyamat.
- A tanulók között jelentős fejlettségbeli különbségek vannak.
- Az eltérések okai is különbözőek.

Cél: az optimális, elvárt fejlettségi szint kialakulása.

A kritériumorientált diagnosztikus mérés területei és évfolyamai

1. DIFER+ 3 képesség a Tímár tesztből:

- 1. évfolyam, bemeneti mérés
- 2. évfolyam kimeneti/visszamérés
-

2. Kognitív terület – 3-8. évfolyam:

- műveleti sebesség
 - íráskészség
 - szókészlet/szóismeret
 - olvasáskészség
4. és 6. évfolyamon – gondolkodás, figyelem

3. Affektív terület – 5. évfolyam:

- tanulási stílus
- tanulási motiváció
- iskolai motiváció

A mérés-értékelés folyamata:

- A mérések eredményei alapján egyéni-, és osztályprofilok készülnek.
- Az egyéni profilok a tanulók egyéni teljesítményét, illetve annak változását és az egyén teljesítményét az országos átlaghoz viszonyítva szemléltetik.

- A profil a változások tendenciáinak megállapítására is alkalmas, és az egyéni fejlesztési feladatokat ezek alapján kell tervezni és végrehajtani.
- Az osztályprofilok az osztály egészének teljesítményváltozását, egyúttal a pedagógus fejlesztőmunkájának eredményességét is mutatja.

Egyéni fejlesztés

A tanulók egyéni fejlesztése az egyéni profilok értékelésének figyelembe vételével (tanórákon differenciálás, felzárkóztató foglalkozások, fejlesztő pedagógiai foglalkozások)

A fejlesztő tevékenység tanórai keretben történő megvalósításának javasolt formái:

A tanulói kompetenciák hatékonyabb fejlesztése érdekében szükséges a nyelvi-kommunikációs és a matematikai alapkészségek folyamatos, egész tanév folyamán, minden tantárgyat tanító pedagógus által történő fejlesztése.

- A tanórák első 5 percét a matematikai alpműveletek gyakorlására mellett a nyelvi képességek gyakorlására is kell fordítani.
- Az íráskészség esetében évfolyamtól függően megfelelő számú mondat leírása és javítása.
- Szókincsbővítés: képekről szógyűjtés adott szempontok szerint, pl. főnév, melléknév stb.. A csoport tagjai adott idő alatt külön-külön gyűjtik a szavakat. Az idő letelte után a csoporton belül egymás munkáját javítják. Javítás után a csoportok átadják egymásnak lapjaikat. A kapott lapokon lévő szavakat egészítik ki oly módon, hogy értelmes szószerkezeteket kapjanak. Ellenőrzés felolvasással.
- Szóbeli kifejezőképesség fejlesztése. Eseményt, folyamatot ábrázoló képről minimum 4-5 összefüggő szöveg írása. Ellenőrzés felolvasással.
- Olvasási készség fejlesztése- tömörítés gyakorlása. Szöveg elolvasása adott idő alatt. Írd le három mondatban a lényegét.
- Megfigyelés, emlékezet- helyesírás gyakorlása. Alapszókészlet szavainak egy percre megfigyelése, „fotózása”, majd két perc alatt próbálja leírni az összes szót. Hibáikat javítják.
- A tanórai tananyag-feldolgozás során hangsúlyosabban jelenjenek meg a tanulói élmények, érzelmek, a tanulói vélemények.

Jogszállási háttér: A hatályos nemzeti köznevelési törvény, illetve a köznevelésre vonatkozó miniszteri rendeletek.

Az értékelésünk típusai

FORMATIV (formáló, segítő) értékelés

- *Célja:* tanítás-tanulás eredményességének ellenőrzése, értékelése.
- *Funkciója:* globális kép kialakítása tanárról, tanulóról.

Alsó tagozaton a fejlesztő értékelés megerősítéseként:

Kidolgozott értékelő lapok alapján az 1 – 2. osztályban - havi szinten -, 3 – 4. osztályban – negyedévente - kapja meg a szülő (elsődlegesen társas-szociális kapcsolatok alakulásáról történő tájékoztatásként).

DIAGNOSZTIKUS (helyzetfeltáró)

- *Célja:* annak megállapítása, hogy a tanulók milyen tudással rendelkeznek, milyen a tanulók tudása közötti különbség.
- *Funkciója:* a tanítási-tanulási folyamat szervezése a célok elérése érdekében.

Tanulói teljesítmények ellenőrzése és értékelése

Célja és esetleges következményei: annak megállapítása, hogy tanulóink mennyiben sajátították el a tantervben előírt követelményeket. Esetleg korrekciós vagy fejlesztési csoportok megszervezése.

3.2.12.1 Osztályozási rendszerünk:

Iskolánk megtartja az 1-5 jegyű osztályozási rendszert, amely alkalmas a mérőlapok, tesztek százalékos eredményeinek érdemjegyre való átváltására éppen úgy, mint a szóbeli feleletek, gyakorlati mérések minősítésére. Az órai munka szerves része az ellenőrzés és az értékelés, különösen fontos feladat ez az egyes témakörök, nagyobb tanítási egységek lezárásánál.

Témazáró dolgozatoknál, írásbeli teszteknel az érdemjegyek (a szerzhető pontok százalékban kifejezett értékét figyelembe véve) a következőképpen alakulnak:

100 – 90 %	=	5
89 – 75 %	=	4
74 – 50 %	=	3
49 – 33 %	=	2
32 – 0 %	=	1

A tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeljük, év végén osztályzattal minősítjük, ezekről a szülőket rendszeresen értesítjük. A félévi és év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni, mely nem térhet el az évközi jegyek átlagos értékétől.

Az érdemjegyek naplóba írásának szabályai:**KRÉTA rendszerben súlyozás szerint**

100 %: felelet, írásbeli feleletek,

órai munka, jutalom és a büntető pontok, kisbeszámolók, gyűjtőmunka, vers, memoriterek,

200%: témazárók.

Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség: 5 napon belül.

Az érdemjegy, illetve az osztályzat nem lehet fegyelmezési eszköz.

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- tudás értékelésénél és minősítésnél:

Jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1);

- a magatartás értékelése és minősítése:

Példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2).

Az 1. évfolyamon félévkor és év végén, második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló

- kiválóan,
- jól,
- megfelelően teljesített vagy
- felzárkóztatásra szorul.

Az értékelés minősítés szempontjait külön mellékletben szabályoztuk.

Ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul” minősítést kapott, az iskolának a szülő bevonásával kell értékelni a tanuló teljesítményét, és javaslatot kell tenni a tanuló fejlődését akadályozó tényezők megszüntetésére. A helyi tantervünkben szereplő tantárgyakban, a tanulók teljesítményét értékeljük, minősítjük.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógusok, illetve az osztályfőnök által megállapított szabályzatok alapján dönt a magasabb évfolyamba lépésről. Ha az év végi osztályzat lényegesen eltér az év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felkéri a pedagógust, hogy adjon tájékoztatást annak okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a nevelőtestület az indokkal nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára kell módosítani.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások témáját, formáit a szaktanár állapítja meg, az értékelést is ő végzi. A beszámoltatás célja, hogy a tanítási-tanulási folyamat közben minősítő információkat adjon a tanár a tanulónak felkészülése eredményéről.

3.2.12.2 Az írásbeli beszámoltatás módja:

- Az írásbeli beszámoltatás gondos előkészületeket követel.
- Az írásbeli beszámoltatás előtt a tanár időben ismerteti a tanulókkal a konkrét követelményeket, az elfogadhatósági kritériumokat (csak a tanított anyag rész kérhető számon!)
- A feladat kijelölés papírlapon, táblán, írásvetítőn, elektronikus adathordozón történik egyértelmű utasítással, jól olvashatóan, rövidítések alkalmazása nélkül.
- Az ábrák, rajzok minden eleme jól látható legyen.
- Az írásbeli számonkéréshez optimális körülményeket kell teremteni (hely, idő, zavaró tényezők kiiktatása).
- Biztosítani kell az egyenlő feltételeket, esélyeket a tanulóknak.
- A kidolgozás előtt pontosan ismertetni kell, milyen segédeszközöket vehetnek igénybe a tanulók, valamint azt is, hogyan jár el a tanár a meg nem engedett segédeszköz használata esetén.
- A munka közbeni javítás, korrigálás módját, technikáját a tanulóknak ismerniük kell (áthúzás, zárójel, törlés, beépített javítóeszköz használata, piszkozatírás, stb.)

Az írásbeli beszámoltatások rendje, formái:

- formatív felmérések (röpdolgozatok egy-egy óra tananyagából részletekre kiterjedően, óra végi ellenőrző felmérés, témazáró dolgozatok átfogó, az anyag súlyponti részét tartalmazó feladatokkal, házi dolgozatok)
- szummatív felmérés (a tanítási-tanulási folyamat végén írásbeli dolgozatok).

Feladattípusok:

- tesztek, feladatsorok (alternatív választás, feleletválasztás, szelektálás, párosítás, csoportosítás, relációválasztás, sorrendképzés, kiegészítés-konstrukció, átalakítás, értelmezés, magyarázat)
- esszék
- bővebb összefoglaló, értelmező, logikai összefüggéseket feltáró feladatok
- feladatmegoldások
- komplex, algoritmusokat bemutató feladatok
- rajzok, szerkesztések.

A feladatokat tesztlapon, üres papírlapon tollal írva, név, osztály feltüntetésével munkafüzetben, nyomtatványon, űrlapon vagy elektronikus adathordozón dolgozzák ki a tanulók.

Az értékelést tárgyilagosan, a követelményeket (a tanulótól elvárt tudás v. standardhoz való viszonyítás) figyelembe véve végzi. A kiegészítő anyagrészek ismeretét, pluszteljesítményt jutalmazhatja – de nem a törzsanyaggal összevontan. A jutalmazás szempontjait, módját maga tervezheti meg, döntheti el. Az értékelés történhet írásban **szövegesen** vagy **osztályzattal** (1-5 fokú skálán); **szóban**; vagy **osztályzattal írásbeli vagy szóbeli segítő szándékú kiegészítéssel**. Nem lehet osztályozni a diagnosztikus értékelés céljára készült dolgozatokat.

Az írásbeli munkák kijavításának, értékelésének határideje a mindenkori érvényes házirendben megtalálható.

A tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe

- tudatos visszacsatolás a tanulónak, szülőnek a tanulás eredményességéről a követelmények tükrében
- önellenőrzés, önbesorolás, megerősítés, aktiválás
- teljesítményorientáció
- motiválás az eredményes továbbhaladásra és/vagy a hiányosságok pótlására
- az önértékelés képességének kialakítása (pl. a tanuló összehasonlítja választ a megoldással)
- a tanuló összevetheti teljesítményét az osztály teljesítményével
- tudatos visszacsatolás a tanárnak a tanítási folyamat minőségéről (tervezés, szervezés, döntés, módszerek)
- az ismeretek elsajátításának, megértésének ellenőrzése (kognitív, affektív, pszichomotoros képességek feltárása)
- kreativitás szintjének megállapítása
- helyzetfeltárás osztály és egyéni szinten (mennyire sikerült elsajátítani a tanulónak a tananyagot, mennyire alkalmas a jelenlegi tudás a továbblépéshez)
- tanítási és tanulási hibák differenciált feltárása, amely lehetővé teszi a javítást, pótlást (tudáselemek)

Az írásbeli beszámolók súlya:

- Súlyozottan szerepelnek a témazáró dolgozatok osztályzatai.
- A házi dolgozatokra és egyéb szorgalmi írásbeli munkákra kapott osztályzatok fontosságának megítélése a szaktanár hatásköre.

- A röpdolgozatokra adott osztályzatok feleletértékűek.
- Nem számíthat be a tanuló félévi és év végi osztályzatába az előzetes tudást felmérő írásbeli munkák eredménye.
- Ha a tanuló hosszabb ideig hiányzott indokolt okból, de szeretné felmérni lemaradásának mértékét a dolgozat megírásával, a tanár eltekinthet a dolgozat osztályozásától és beszámításától.
- Ha a tanuló – a tanárral megállapodva – eredménye javítása céljából önként számol be, az írásbeli dolgozat eredménye nem befolyásolhatja a tanuló számára hátrányosan az eredményt.
- Integrált tárgyak esetén az írásbeli beszámolók eredménye felfelé vagy lefelé kerekítheti az összevont osztályzatot, ha annak átlaga nem egész szám.
- A szummatív értékelés céljából írt dolgozatok súlyát az érvényes vizsgaszabályzatok alapján kell megállapítani.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások korlátai:

- A témazáró dolgozatok rendjét, követelményeit, az értékelés módját, formáját, elfogadhatósági kritériumát a helyi tantervben kell rögzíteni.
- A témazáró dolgozatok időpontját előre be kell jelenteni.
- Nem lehet olyan feladatot adni a tanulóknak, amit még nem tanultak, ill. a felkészüléshez nem állt rendelkezésükre a megfelelő taneszköz.
- Röpdolgozatok csak akkor íráthatók előzetes bejelentés nélkül, ha a tanulókat pontosan tájékoztatta a tanár az év elején (tanítási-tanulási folyamat elején) arról, hogy bármikor ellenőrizheti ilyen módon órára való felkészülésüket.
- Dolgozat, írásbeli számonkérés, büntető céllal nem írátható.
- Egy tanítási napon legfeljebb 2 témazáró dolgozatot írhat egy tanuló.
- Nem kell dolgozatot írnia a tanulónak, ha olyan sérülése van, ami az írás technikájában erősen korlátozza.

Nevelőtestületünk törekszik a szóbeli és írásos ellenőrzés optimális arányának megtartására. Ezt az arányt a szaktanár dönti el, de félévente legalább négy érdemjegyet kell adni a tanulónak ahhoz, hogy felelősséggel dönthessen a tanuló félévi vagy év végi osztályzásánál.

A tanulók érdemjegyeiről a szülőket félévkor a KRÉTA felületről letöltött és nyomtatott, aláírással és pecséttel ellátott értesítővel, év végén a bizonyítvány útján értesítjük.

Az iskolának az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Célja:

- tanulásirányítás
- az ismeretek elsajátítása, rögzítése
- a tananyag, tanórán tanultak kiegészítése
- gyakorlás, ismétlés
- feladatmegoldó készség kialakítása, fejlesztése
- forráskutatás, - feldolgozás
- az órán el nem végezhető, a tananyaghoz szorosan kapcsolódó ismeretek megszerzése (pl. kötelező olvasmány elolvasása)
- továbbhaladás megalapozása

Alapelvek:

- A tanulók képességeinek figyelembevétele (differenciált feladatok)
- Kreativitás kibontakoztatása
- A kiadott feladat kapcsolódjon a tananyaghoz (előkészítettség)
- A tanulásra fordítható idő figyelembevétele
- Rendszeresség, következetesség, ellenőrzés
- Hosszabb időt igénybe vevő feladatok időbeni kijelölése
- Az otthoni felkészülés fontosságának, szerepének tudatosítása
- A tanórán és otthon tanultak számon kérhetők
- A házi feladat el nem készítése nem büntethető tantárgyi osztályzattal és egyéb, a tanuló számára hátrányos megkülönböztetéssel.
- A tanuló szorgalmának értékelését jelentősen befolyásolja, hogy az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatait milyen rendszerességgel végzi el.
- *Az alsó tagozaton a házi feladat mennyiségének és minőségének észszerűsítése az alsós munkaközösség egyeztetése nyomán: pénteki napokon csak szóbeli házi feladat adható, tanítási szünetekre nem adható házi feladat, hétfőtől csütörtökig differenciáltan adható írásbeli és szóbeli házi feladat.*

Korlátok:

- Nem lehet túlságosan megterhelő az otthoni felkészülés a tanulók számára.
 - Nem adható olyan házi feladat, ami anyagi ráfordítást igényel (a szükséges taneszközökön kívül).
 - Hét végére ne kapjanak a tanulók a szokásostól eltérő mennyiségű tanulnivalót.
 - A szünidők, ünnep miatti szabadnapok idején a legközelebbi órákra való felkészüléshez szükséges tananyagot kell elsajátítaniuk minden tantárgyból, ill. többnapos szünidőre házi olvasmány adható.
- A házi feladat és házi dolgozat között különbséget teszünk (Lásd: Magyar Értelmező Kéziszótár).

3.2.12.3 Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

- Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a helyi tantervben előírt minimális, a továbbhaladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és a minimális tényanyag tudást valamennyi tantárgyból.
- A tanulók magasabb évfolyamra lépésének megállapítása a nevelőtestület jogkörébe tartozik.
- *A mulasztott tanulók és egyéni munkarendű tanulók esetében az osztályozó vizsga tantárgyai a következők:*
 - 1-2. évfolyamon: minden tantárgy
 - 3-4. évfolyamon: minden tantárgy,
 - 5-6. évfolyamon: minden tantárgy
 - 7-8. évfolyamon: minden tantárgy

Ezekben belül „A tanulási eredmények”-ben fejezetenként ismertetett követelmények megfelelnek a tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeinek. (Helyi tanterv)

A 2010/2011. tanév végétől évfolyamismétlésre kell kötelezni mindazokat a diákokat (a 2., 3., 4. évfolyam végén is), akik az előírt tanulmányi követelményeket nem teljesítették.

Ha a tanuló az első évfolyamon első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, munkáját osztályfőnöke az év végén szöveges formában értékeli a tanuló részére kiadott iskolalátogatási bizonyítványon.

Ha az 1-4. évfolyamra járó tanulók eredményes felkészülése azt szükségessé teszi, lehetővé kell tenni, hogy legalább heti két alkalommal egyéni foglalkozáson vegyen részt, illetve napközis foglalkozásra felvételt nyerjen.

A szülő kérésére az 1-4. évfolyamon engedélyezni kell az évfolyam megismétlését, 5-8. évfolyamon a szülő kérésére az igazgató mérlegel és dönt.

Tantárgyi

A tanuló az egyes évfolyam követelményeinek teljesítéséről bizonyítványt kap.

A folyamatos ellenőrzés elvei

- Tanulóinknak a tantárgyakban elért teljesítményét az első- és második osztály félévéig kivételével hagyományos módon jegyekkel (1-5) osztályozzuk.
- Az első osztályosok félévkor és év végén is, a második osztályosok félévkor szöveges értékelést kapnak.
- Az írásbeli és szóbeli ellenőrzés aránya 50-50 %-os.
- Egy-egy nagyobb téma, témakör lezárásakor kerül sor összefüggő értékelésre.
- Az ellenőrzés célját, hogyanját nyilvánossá tesszük a tanulók előtt.
- Az évközben végzet ellenőrzések az ösztönzést, formálást szolgálják.
- A feladatok kipróbált feladatrendszerek és többretegűek.
- Az osztályozást mindig kíséri szóbeli vagy írásbeli értékelés.
- Osztályozni olyan dolgokra, mint "nem készítettem házi feladatot", "otthon felejtettem a füzetem" stb. szigorúan tilos.
- A gyerekeknek joguk van, hogy kifejthessék véleményüket az ellenőrzés hogyanjáról.
- A félévi és év végi osztályzatok fejlődési tendenciáinak figyelembe vételével kerülnek megállapításra a félévi és év végi érdemjegyek.
- Az egyes nevelők nagy módszertani szabadsággal rendelkeznek az ellenőrzést és az értékelést illetően, de azok legyenek nyitottak a gyerekek és a szülők előtt.
- Azokra a pontokra, ahol lezárunk vagy elkezdünk egy szakaszt, illetve ahol döntés, választás előtt állnak a tanulási folyamatban résztvevő gyerekeink, belső vizsgákat építünk be.

3.2.12.4 A magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei

MAGATARTÁS				
	PÉLDÁS	JÓ	VÁLTOZÓ	ROSSZ
Felelősségérzet	Törődik társai problémáival. Szívesen segít másokon. Ügyel az iskola rendjére. Társainak példát mutat.	Munkájában becsületesen helytáll. Saját munkáján kívül kevésbé törődik mások munkájával.	Magatartása problémás. Az általa elkövetett hibákért nem minden esetben vállal felelősséget.	Felelősségérzete igen gyenge (felelőtlen)
Önállóság	Jó kezdeményező, vállalkozó szellemével az élvonalban halad, buzdítja társait is.	Kezdeményező szerepet nem vállal, de a rábízott feladatokat elvégzi. Tudatos figyelemre képes.	Hibáira rámutatva igyekszik azokat önállóan javítani. Ellenőrzésre szorul.	Munkáját hanyagul végzi. Figyelme szétszórt, gyakran mással foglalkozik.
A közösség	A közösségi munkáját szívesen és lelkesen végzi. Megbízható, aktív. Céljait össze tudja hangolni a közösségével.	Munkájában becsületes. Kérésre megbízatását ellátja. Egyéni érdekét a közösség érdekének alárendeli.	Az osztály közösségi munkájában vonakodva vesz részt. Nem kezdeményez, gyakran passzív.	A közösségi munkából kivonja magát. Magatartásával hátráltatja az egészséges közösségi élet fejlődését.
Viselkedés	Udvarias, figyelmes tanáraival és társaival szemben. Megjelenése higiénikus.	Magatartása általában kifogástalan.	Magatartása társaival és a felnőttekkel szemben kifogásolható. Az iskola rendjének szabályait vonakodva tartja meg.	Bomlaszt, s ezzel társainak rossz példát mutat. Környezetével szemben igénytelen.
Hangnem	Törekedjen helyes véleményt alkotni és megfelelő formában kinyilvánítani önmaga és mások megítélésakor.	Törekedjen véleményt formálni és megfelelő formában kinyilvánítani azt.	Véleménye elhamarkodott, gyakran nem megfelelő formában közli.	Saját hibáját nem ismeri el, véleménynyilvánításban durva.

SZORGALOM				
	PÉLDÁS	JÓ	VÁLTOZÓ	HANYAG
Kötelesség	Kötelesség-teljesítése kifogástalan. Tudatosan, önállóan törekszik, hogy munkája értékes legyen.	Tanulmányi kötelességeit teljesíti. Ellenőrzéssel jó eredményt ér el.	Kötelességeit állandó ellenőrzés mellett végzi, így eredménye elfogadhatóvá válik.	Képességeihez és kötelességeihez mérten keveset tesz tanulmányi előmenetele érdekében.
Cselekvőkészség	Tanítási órákon és otthoni munkájában odaadást tanúsít. Iskolai munkáját kiegészíti (olvasás, TV, stb.)	Képességeinek és adottságainak megfelelően teljesít. Irányítással aktivizálható.	Teljesítménye hullámzó. Passzív, követelésre felületesen végzi el munkáját.	Képességeihez mérten keveset vagy semmit sem tesz tanulmányi munkájának érdekében.
Rend és fegyelem	Munkája önálló, rendszeres, alapos. Munkafegyelme példamutató.	Vállalt kötelezettségeit elvégzi. Munkafegyelme jó.	Lazításra hajlamos. Munkafegyelme kifogásolható.	Rendszeres munkát nem végez. Nincs napirendje, rendszertelenül él.

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök - az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével - végzi. Az érdemjegyekről a tanulót és szülőjét rendszeresen értesíteni kell. Kimagasló szorgalomért és példamutató magatartásért tárgyjutalom adható, melyet a tanévzárón adunk át.

Magatartás, szorgalom

1. évfolyamon

A magatartást és a szorgalmat rendszeresen, az adott helyzettől függően az üzenő füzetben értékeljük rövid tényfeltáró mondatokkal.

Havonta a magatartást a következőképpen értékeljük: **példás, jó, változó, rossz.**

A szorgalmat pedig: **példás, jó, változó, hanyag.**

Félévkor

Magatartás:

- Társaival: *barátságos – együttműködő – közömbös – gyakran kerül konfliktusba – segítőkész – nem segítőkész.*
- Közösségben: *aktív – passzív – zárkózott – kezdeményező – hátráltató – konfliktust okozó.*
- Felnőttekhez: *udvarias – tisztelettudó – közvetlen – tartózkodó – bizalmatlan.*

Szorgalom

- Munkáját: *önállóan – kevés segítséggel – kizárólag segítséggel végzi.*
- Probléma esetén: *segítséget kér – nem kér segítséget.*
- A közösségi munkát: *ötletekkel segíti – utasításra teljesíti – gyakran hátrálja.*
- Tanulmányi feladatainak teljesítése: *pontos – hiánytalan – gyakran hiányos.*
- Tanítási órákon: *figyel – nem figyel – sokat jelentkezik – mással foglalkozik – a többiekkel együtt halad – a többiektől gyakran lemarad.*

Ezen kívül a magatartást és a szorgalmat még így is értékeljük:

Magatartás: példás, jó, változó, rossz.

Szorgalom: példás, jó, változó, hanyag.

Tanév végén

A magatartás és a szorgalom értékelésére a következő értékelési módot használjuk.

Magatartás: példás, jó, változó, rossz.

Szorgalom: példás, jó, változó, hanyag.

Továbbra is alkalmazzuk értékelésünkben a bevált jutalomképeket, matricákat, amely tükrözi a tanuló órai tevékenységét és magatartását. Minden tanítási nap végén értékelünk.

2. osztály

Félévkor

Magatartás

Társaival: barátságos – együttműködő – közömbös – gyakran kerül konfliktusba – segítőkész, nem segítőkész.

Közösségben: aktív – passzív – zárkózott – kezdeményező – hátráltató- konfliktust okozó.

Felnőttekhez: udvarias – tisztelettudó – közvetlen – tartózkodó – bizalmatlan – tiszteletlen.

Szorgalom

Munkáját: önállóan – kevés segítséggel – kizárólag segítséggel végzi.

Probléma esetén: segítséget kér – nem kér segítséget.

A közösségi munkát: ötletekkel segíti – utasításra teljesíti – gyakran hátrálja.

Tanulmányi feladatainak teljesítése: pontos – hiánytalan – ritkán hiányos – gyakran hiányos.

Tanítási órákon: figyel – nem figyel – sokat jelentkezik – mással foglalkozik – a többiekkel együtt halad – a többiektől gyakran lemarad.

Ezen kívül, röviden még így is értékeljük a tanulók magatartását és szorgalmát.

Magatartás: *példás, jó, változó, rossz.*

Szorgalom: *példás, jó, változó, hanyag.*

4 A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉS A HELYI TANTERV ENGEDÉLYEZTETÉSÉNEK NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALÁNAK ÉS MÓDOSÍTÁSÁNAK MECHANIZMUSA

a/ A tájékoztatás, megismertetés formája, rendje

A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az igazgató hagyja jóvá.

A fenntartó egyetértési jogot gyakorol a pedagógiai program azon elemei tekintetében, amelyből a fenntartóra többletkötelezettség hárul.

A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

b/ A hozzáférhető elhelyezés biztosítása

A pedagógiai program 1 példánya (nyomtatott) az igazgatói irodában kerül elhelyezésre.

Elektronikus formában az iskolatitkár irodai PC-jén kerül elhelyezésre.

c/ A tájékoztatásérés - tájékoztatás adás rendje

Az iskolahasználók az igazgatótól kérhetik a pedagógiai programba történő betekintést.

Az érdeklődők a <https://furtaiskola.hu/> honlapon olvashatják el a dokumentumot.

d/ A pedagógiai program módosítása

Az iskola pedagógiai programjának módosítását – indoklás mellett – kezdeményezheti az igazgató, az egyes tantárgyi munkacsoportok, munkaközösségek. A módosítási javaslatot és annak részletes indoklását az igazgató köteles 10 napon belül a nevelőtestületi közösség elé terjeszteni.

A nevelőtestület többségi határozattal (jelenlévők 50%-a + 1 fő) dönt a javaslatról.

e) A pedagógiai program a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben válik hatályossá.

5 JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (továbbiakban: Nkt.)
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól,
- A 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről,
- A 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról,
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról,
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 229/2012.(VIII. 28) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról,
- 43/2013. (II. 19.) Korm. rendelet a közfeladatot ellátó szerveknél alkalmazható iratkezelési szoftverek megfelelőségét tanúsító szervezetek kijelölésének részletes szabályairól,
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról,
- 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről,
- Az oktatási igazolványokról szóló 362/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet,
- 19/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről,
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról,
- A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26) EMMI rendelet,
- A katasztrófák elleni védekezés és a polgári védelem ágazati feladatairól szóló 44/2007. (XII. 29.) OKM rendelet,
- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet,
- A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet.

6 MELLÉKLET

6.1 Záró rendelkezés:

A Furtai Bessenyei György Általános Iskola pedagógiai programja a megelőző (2023-as) pedagógiai programhoz képest nem tartalmaz többletköltséget a fenntartóra nézve.

Furta, 2026. augusztus 31.

Pongráczné Máté Erzsébet

Pongráczné Máté Erzsébet

igazgató

6.2 LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai program az intézmény igazgatójának jóváhagyását követően lép hatályba, abban az esetben, ha a fenntartóra nézve többletköltséget nem tartalmaz, és visszavonásig érvényes. Jelen pedagógiai program hatályba lépésével az előző (2023) pedagógiai program hatályát veszti.

A Furtai Bessenyei György Általános Iskola pedagógiai programját a 2025/2026-os tanévben alulírott igazgató a nevelőtestület bevonásával készítette el, a 2026. augusztus 31-i tanévnyitó értekezleten a nevelőtestület a pedagógiai programot egyhangúlag elfogadta.

Hatályos: 2026. szeptember 1-jétől

Jóváhagyta:

Furta, 2026. augusztus 31.

Pongráczné Máté Erzsébet

igazgató